

Kovács Attila

**Az Európai Parlament szerepe a Közös Agrárpolitika 2013-as
reformjában**

Az Európai Parlament jogszabályi módosító javaslatainak elemzése

Agrárközgazdasági és Vidékfejlesztési Tanszék

Témavezető: Dr. Fertő Imre
Egyetemi tanár

© Copyright – Kovács Attila, 2015

Budapesti Corvinus Egyetem
Gazdálkodástani Doktori Iskola

**Az Európai Parlament szerepe a Közös Agrárpolitika 2013-as
reformjában**

Az Európai Parlament jogszabályi módosító javaslatainak elemzése

Doktori Értekezés

Kovács Attila

Budapest, 2015

1. Tartalomjegyzék

1. Tartalomjegyzék.....	5
2. Rövidítések jegyzéke	8
3. Táblázatok, ábrák és grafikonok jegyzéke	10
4. Köszönetnyilvánítás	12
1. Fejezet Bevezetés.....	14
2. Fejezet Irodalmi áttekintés.....	19
2.1. Az Európai Parlamentnek az EU döntéshozatalában meglévő szerepe: konzultációs versus együttdöntési eljárás	19
Az EU jogalkotási eljárásai	19
A konzultációs eljárás	20
Az együttdöntési – rendes jogalkotási – eljárás	23
2.2. Az EP módosító javaslatait feldolgozó korábbi elemzések	28
2.3. Hálózatelemzés a politikatudományban.....	32
3. Fejezet Kutatási célok.....	37
3.1. Kutatási kérdések és hipotézisek	38
3.2. A kutatás újszerűsége	41
4. Fejezet Kutatási módszertan.....	45
4.1. Az európai parlamenti módosító javaslatok sikerességi rátái	45
4.2. Logisztikus regresszió és a Strukturális Egyenletek Modellje	45
Logisztikus regresszió	45
Strukturális Egyenletek Modellje.....	47
4.3. Társadalmi kapcsolatháló elemzés	48
5. Fejezet Az adatbázis	50
6. Fejezet Módosító javaslatok sikerességi rátái.....	56
6.1. Bevezető áttekintés	56

6.2.	A Parlament megnövekedett szerepe a Tanáccsal szemben.....	58
6.3.	A Parlament plenáris ülése és a COMAGRI közti viszony	61
6.4.	A véleményadó bizottságok szerepe	63
6.5.	A Parlamenti jelentéstevők szerepe.....	65
6.6.	Következtetések	68
7.	Fejezet Logisztikus regresszió és a Strukturális Egyenletek Modellje	71
7.1.	Logisztikus regresszió	71
	Konzultációs eljárás	73
	Együttdöntési eljárás.....	76
7.2.	A strukturális egyenletek modellje.....	80
	Elméleti áttekintés a SEM-ről.....	81
	Elemzés	87
	Eredmények, diszkusszió.....	93
8.	Fejezet A Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának hálózatelemzése	98
8.1.	Az alhipotézisek	100
8.2.	Módszertani áttekintés.....	105
8.3.	A kapcsolatháló elemzés mérőszámai.....	105
8.4.	Az adatbázis	107
8.5.	Eredmények.....	109
8.6.	Konklúziók, összegzés	125
9.	Fejezet Összefoglalás	127
9.1.	Reflexió a kutatási kérdésekre és hipotézisekre	129
9.2.	A kutatás elméleti és gyakorlati relevanciája.....	135
9.3.	A kutatás korlátai és jövőbeni kutatási irányok	135
5.	Irodalomjegyzék	138
1.	számú Melléklet: Az elemzés során felhasznált EP dokumentumok.....	153
1.1.	Együttdöntési eljárás: a 2013-as KAP Reform.....	153

1.2. Konzultációs eljárás: 2005-2008	164
2. számú Melléklet: Az elemzés során felhasznált egyéb európai uniós dokumentumok.....	171
3. számú Melléklet: Az adatbázisban szereplő tagállamok osztályozása/besorolása.....	173
3.1. Nettó befizető tagállamok.....	173
3.2. Kohéziós tagállamok.....	174
3.3. EU-15 tagállamok	175
3.4. Mezőgazdasági tagállamok.....	176
3.5. Választókerületre osztott tagállamok az EP választásokon	177
4. számú Melléklet: A szerző témában megjelent publikációi.....	178
4.1. Magyar nyelvű publikációk jegyzéke a témában.....	178
4.2. Idegen nyelvű publikációk jegyzéke a témában	179

2. Rövidítések jegyzéke

AMOS	Analysis of Moment Structures
BUDG	Költségvetési Bizottság (Európai Parlament)
CEPS	Centre for European Policy Studies
CNS	Konzultációs eljárás (<i>Consultation procedure</i>)
COD	Együttdöntési eljárás (<i>Co-decision procedure</i>)
COMAGRI	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság (Európai Parlament)
CONT	Költségvetési Ellenőrzési Bizottság (Európai Parlament)
DEVE	Fejlesztési Bizottság (Európai Parlament)
EB	Európai Bizottság
EEB-ÉZB	Egységes Európai Baloldal/Északi Zöld Baloldal képviselőcsoport
EKP	Egységes Közös Piacszervezés
EKR	Európai Konzervatívok és Reformerek képviselőcsoport
EMVA	Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap
ENP	Európai Néppárt (Kereszténydemokraták) képviselőcsoport
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
ENVI	Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság (Európai Palament)
EP	Európai Parlament
ESZD	Európai Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége képviselőcsoport
ESZSZ	Európai Szabad Szövetség képviselőcsoport
KAP	Közös Agrárpolitika
LDSZ	Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért képviselőcsoport
LISREL	Lineáris Strukturális Kapcsolatok (<i>Linear Structural RELations</i>)
NFI	Normalizált Illeszkedési Mutató (<i>Normed Fit Index</i>)
QAP	Kvadratikus Hozzárendelési Feladat (<i>Quadratic Assignment Procedure</i>)

REGI	Regionális Fejlesztési Bizottság (Európai Parlament)
RFI	Relatív Illeszkedési Mutató (<i>Relative Fit Index</i>)
RMSEA	Közelítés Átlagos Négyzetes Hibájának Gyöke (<i>Root Mean Square Error of Approximation</i>)
SEA	Egységes Európai Okmány (<i>Single European Act</i>)
SEM	Strukturális Egyenletek Modellje
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
SZDE	Szabadság és Demokrácia Európája képviselőcsoport

3. Táblázatok, ábrák és grafikonok jegyzéke

Táblázatok

1. táblázat – Az Európai Unió jogalkotási eljárásainak változása	21
2. táblázat – Az EP szerepe, befolyása és ereje a konzultációs és együttdöntési eljárásban	27
3. táblázat – Az Európai Parlament által tett módosító javaslatok elfogadását növelő tényezők	29
4. táblázat – A Közös Agrárpolitika elemzésbe bevont jogszabályai	50
5. táblázat – A nyolc KAP jogszabály-tervezethez az EP-ben benyújtott módosító javaslatok száma	51
6. táblázat – A nyolc KAP jogszabály-tervezethez az EP-ben benyújtott módosító javaslatok száma típusonként.....	51
7. táblázat – Az adatbázis magyarázó változói	53
8. táblázat – Az EP módosító javaslatok sikerességi rátái KAP rendeletenként	57
9. táblázat – Sikerességi ráták a trilógus tárgyalásokon módosító javaslat típusonként és KAP rendeletenként.....	59
10. táblázat – Az agrárpolitikai módosító javaslatok sikerességi rátái	60
11. táblázat – Az EP plenáris ülése által elfogadott módosító javaslatok aránya az EP szakbizottsága által elfogadottakhoz képest (%)	61
12. táblázat – A plenáris módosító javaslatok sikerességi rátája KAP rendeletenként	63
13. táblázat – A véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok száma és sikerességi rátái	64
14. táblázat – A jelentéstervezethez tett és a kompromisszumos módosító javaslatok sikerességi rátái az összes módosító javaslathoz képest (%)	67
15. táblázat – A logisztikus regresszió magyarázó változói	72
16. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója	73
17. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója - Wald modell	75
18. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója	76
19. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója - Wald modell	78
20. táblázat – A SEM modellben szereplő magyarázó változók	88
21. táblázat – A modellben szereplő eredményváltozók	89
22. táblázat – A modell látens változóinak kapcsolatai	90

23. táblázat – A vizsgált adatbázis az EP képviselőcsoportjai szerinti bontásban...	109
24. táblázat – A vizsgált adatbázis tagállamok szerinti bontásban	110
25. táblázat – Az EU-15 és EU-12 tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikái	114
26. táblázat – A nettó befizető tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikája.....	114
27. táblázat – Tagállami sűrűségmutatók nettó befizető és nettó haszonélvező bontásban	115
28. táblázat – Az EU-15 tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikája	116
29. táblázat – Tagállami sűrűségmutatók EU-15 és EU-12 tagállamok szerinti bontásban	116
30. táblázat – Az EP képviselőcsoportok kapcsolatainak leíró statisztikája.....	119
31. táblázat – Az EP képviselőcsoportok sűrűségmutatói politikai oldalak szerint.	120

Ábrák

1. ábra – A konzultációs eljárás folyamatábrája	22
2. ábra – A rendes jogalkotási eljárás folyamatábrája.....	25
3. ábra – A SEM modell útdiagramja	91
4. ábra – A modell változóinak polychorikus korrelációs mátrixa	93
5. ábra – A Közös Agrárpolitika 2013. évi európai parlamenti reformjának SEM modellje.....	94
6. ábra – Az EP képviselőcsoportok, valamint az EU tagállamok hálózata a súlyozott foksám alapján.....	121
7. ábra – Az Európai Parlament képviselőcsoportjainak kapcsolódása a hálózatban a közöttiség központiség alapján	123

Grafikonok

1. grafikon – Az EP képviselők aktivitása tagállami bontásban	113
2. grafikon – Az EP képviselőcsoportok aktivitása	118
3. grafikon – Az EP képviselőcsoportok közötti kapcsolatok súlyozott foksám alapján	119
4. grafikon – Az EP képviselőcsoportok közvetítő szerepe (közöttiség központiség)	122

4. Köszönetnyilvánítás

Elsőként szeretnék köszönetet mondani konzulensemnek, Fertő Imrének a támogatásért, az ösztönzéséért, a bizalomért, melyet az elmúlt években kaptam. Szeretném megköszönni neki az iránymutatást, a rugalmasságot, valamint a lehetőséget, hogy egy nemzetközi kutatás résztvevőjeként értékes tapasztalatokat szerezhettem.

Köszönöm az Agrártanszék valamennyi munkatársának a segítséget, a tanácsokat, a gondolatébresztő beszélgetéseket. Külön szeretném megköszönni Tóth Józsefnek, Forgács Csabának és Jámbor Attilának a kutatáshoz, a publikációimhoz fűzött javaslataikat, véleményüket. Köszönöm Mizik Tamásnak, Bíró Szabolcsnak és Czeti Andrásnak a dolgozat korábbi verziójához tett hasznos észrevételeiket, tanácsaikat.

Ezúton szeretném megköszönni az inspirációt a doktori képzés során tanító tanárainak, az Agrártanszék munkatársain túlmenően Kovács Erzsébetnek, Nováky Erzsébetnek és Zoltayné Paprika Zitának. Hálás vagyok Zsóka Ágnesnek a program egésze során nyújtott támogatásért, a hasznos tanácsokért.

Szeretnék köszönetet mondani Benedek Zsófiának, Ferenci Tamásnak, Füstös Lászlónak és Johannes Wachs-nak a módszertani útvesztőkben való eligazításért. Hálával tartozok Tabajdi Csabának a kutatási adatbázis összeállításához nyújtott segítségéért és a lehetőségért, hogy személyesen is betekintést nyerhettem az Európai Parlament döntéshozatalába. Köszönöm Ágh Attilának a tartalmas beszélgetéseket.

Köszönöm barátaimnak a bátorító szavakat és az iróniát. Itt szeretném megköszönni Ficsor Ádámnak, hogy jópár évvel ezelőtt támogatta a szakmai pályafutásomat, felkeltve az érdeklődésemet az agrárpolitikai és –közgazdasági terület iránt.

Végül, de nem utolsósorban, szeretném megköszönni a szeretetet, támogatást és aggodást a szüleimnek és a nővéremnek. Nélkülük nem lehetnék az, aki ma vagyok. A legfontosabbat azonban valóban a végére hagytam: szeretném megköszönni feleségemnek, Edinának a türelmet, a kitartást és mindazt a segítséget, amely nélkül ez a disszertáció nem készülhetett volna el.

„Ma minket visznek, holnap ti következtek!”

Dr. Kádár József

Vállaj, 1944

1. Fejezet Bevezetés

Az Európai Unió alapszerződése az elmúlt 25 évben jelentősen megváltoztatták az EU intézményi egyensúlyát és az egyes intézményeknek az unió jogalkotásában betöltött szerepét és erejét. Ebben a folyamatban a legfontosabb mérföldkövek a Maastrichti Szerződés, az Amszterdami Szerződés, a Nizzai Szerződés és a Lisszaboni Szerződés voltak. A négy uniós alapszerződés közül is a két legjelentősebb az 1993-ban hatályba lépő, az együttdöntési eljárás bevezetésével az Európai Parlamentet társ-jogalkotóvá tevő Maastrichti Szerződés, valamint a 2009-ben hatályba lépő, az együttdöntési eljárás alá tartozó szakpolitikák körét tovább bővítő Lisszaboni Szerződés volt.

Az Európai Parlamentnek az EU döntéshozatali folyamatában betöltött szerepével számos korábbi elemzés foglalkozott már. Ezek egy része az EP-nek az EU más intézményeivel – az Európai Bizottsággal és a Tanáccsal – szemben meglévő erejét hasonlította össze, más része az egyes uniós jogalkotási eljárások során vizsgálta az EP szerepét (Tsebelis és Kalandrakis, 1999; Kreppel, 2002; Tsebelis et al., 2001; Lucic, 2004), míg egy harmadik része az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezőket elemezte (Kreppel, 1999; Shackelton, 1999; Kardasheva, 2009).

A témával foglalkozó kutatások az 1990-es években és a 2000-es évek elején voltak a leginkább intenzívek, amikor az egymást néhány év elteltével követő alapszerződések jelentősen megváltoztatták az EU jogalkotási rendjét, amely jelentős tudományos figyelmet is vonzott a téma iránt. A Lisszaboni Szerződést követően azonban még nem született olyan elemzés, amely az Európai Parlament erejének, jogalkotási befolyásának megváltozását mérte volna.

A Közös Agrárpolitika 2014-2020-as uniós tervezési időszakra vonatkozó jogszabályait egy hosszadalmas és bonyolult folyamat végén 2013-ban fogadták el. A jogalkotási, döntéshozatali folyamatban az Európai Unió valamennyi döntéshozó intézménye részt vett: az Európai Bizottság, az Európai Unió Tanácsa, az Európai Tanács és az Európai Parlament.

A KAP 2013-as reformjának előzményei öt évvel korábbra nyúlnak vissza. A Közös Agrárpolitika 2008-as “állapotfelmérése” során elfogadott jogszabályi módosítások célja az egységes támogatási rendszer egyszerűsítése, valamint a KAP piaci orientációjának javítása volt (EB, 2007). A 2013-as reformfolyamat részeként 2010-ben az Európai Bizottság társadalmi vitát tartott a Közös Agrárpolitika jövőjéről. A vitába bekapcsolódó szereplők álláspontja szerint a KAP-nak a jövőben is biztosítania kell az európai termelők jövedelmi helyzetének stabilitását az általuk előállított közjavakért cserébe. A KAP-nak emellett továbbra is részt kell vállalnia a vidéki térségek fejlesztésében, a vidéki gazdaság fellendítésében, valamint hozzá kell járulnia a klímaváltozás elleni küzdelem céljainak eléréséhez (EB, 2010).

A KAP társadalmi vitájával párhuzamosan az Európai Parlament is kijelölte azokat a kereteket, melyben az európai agrárpolitika 2014 utáni jövőjét képzelte el. Mindez két EP állásfoglalásban öltött testet. A 2010-ben elfogadott Lyon-jelentés a KAP piaci orientációjának megerősítését és egy igazságosabb, fenntarthatóbb, a környezeti szempontokat jobban előtérbe helyező agrárpolitika megvalósítását tűzte ki célul (EP, 2010). A 2011-es Dess-jelentés emellett az élelmezésbiztonsági kérdések szem előtt tartására, az élelmiszerláncban a termelők szerepének megerősítésére, valamint a vidéki térségek fejlesztésére hívta fel a figyelmet (EP, 2011).

A 2013-as reform jogszabályi javaslatait az Európai Bizottság 2011 őszén, már az Európai Parlament politikai prioritásainak ismeretében tette közzé. Ezzel kezdetét vette a több mint két éven át tartó tárgyalási folyamat, melynek során a Bizottság, a Parlament és a Tanács – ez utóbbi a soros EU elnöki tisztséget betöltő tagállam koordinációs szerepe mellett – igyekezett érvényesíteni saját álláspontját.

A KAP fő tartalmi kérdéseiről és jogi kereteiről szóló politikai megállapodás 2013 júniusában és szeptemberében született meg a három uniós intézmény között. 2013 végén pedig mind az Európai Parlament mind a Tanács elfogadta a KAP 2014-2020-as időszakra vonatkozó jogszabályait.

Az Európai Parlament szempontjából a KAP 2013-as reformjának fő kérdése az volt, hogy a Lisszaboni Szerződés által a Közös Agrárpolitika jogalkotására kiterjesztett együttdöntési eljárás megerősíti-e az EP szerepét a döntéshozatalban.

Korábbi elméleti elemzések, illetve más, az együttdöntési eljárás hatálya alá eső szakpolitikai terület tapasztalatai, gyakorlata alapján számos előzetes várákozás került megfogalmazásra azt illetően, hogy milyen hatása lesz a Közös Agrárpolitika döntéshozatalára az együttdöntési eljárás kiterjesztésének. Ennek során három fő területet foglalmaztak meg: (1) az EU intézmények közötti erőviszonyok megváltozása, (2) a döntéshozatalra gyakorolt hatás (képes lesz-e az EP döntést hozni), végül (3) a KAP reformjára, a jogalkotási folyamat tartalmi végeredményére gyakorolt hatás (Swinnen, 2015). A disszertáció ezen három terület közül az első vizsgálatához járul hozzá az EP és a Tanács közötti erőviszony elemzésével.

Ami az EU intézmények egymáshoz való viszonyát illeti, az előzetes elméleti álláspont és a várákozások alapján az együttdöntési eljárás kiterjesztése az Európai Bizottság befolyásának csökkenését, ezzel párhuzamosan az Európai Parlament és a Tanács megerősödését vonja maga után (Crombez et al., 2012; Greer és Hind, 2012). Greer és Hind (2012) négy lehetséges forgatókönyvet vázolt fel az együttdöntési eljárás kiterjesztését követő új intézményközi erőviszonyokra vonatkozóan, melyek közül az első – úgynevezett “konvencionális” – forgatókönyv értelmében az Európai Parlament megerősödése várható a másik két EU intézmény befolyásának csökkenésével (idézi Swinnen, 2015). Jelen disszertáció részben ennek a konvencionális forgatókönyvnek a vizsgálatáról is szól az EP és a Tanács közötti kapcsolat elemzésével.

Az EP általános szerepe mellett a korábbi kapcsolódó elemzések egy része az EP belső viszonyrendszerét, az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága, valamint annak tagjai szerepét vizsgálta. Roederer-Rynning (2003, 2010) szerint az együttdöntési eljárás kiterjesztése a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság felértékelődését vonja maga után. Emellett várákozásai szerint (Roederer-Rynning, 2015) az ideológiai törésvonalak élesebbek lesznek az EP szakbizottságában a Parlament jogalkotási befolyásának növekedésével (idézi Swinnen, 2015). A

disszertációban bemutatott elemzés egyrészt kitér az EP szaktanácsa befolyásának, másrészt a szaktanács tagjai, póttagjai és a jelentéstevők szerepének elemzésére is. A disszertáció hálózatelemzési fejezete pedig a jogalkotásban jelentkező ideológiai törésvonalak elemzését is magában foglalja.

Jelen disszertáció egy esettanulmány, amely az Európai Unió legnagyobb költségvetésű közös politikája, a Közös Agrárpolitika esetén elemzi az Európai Parlament szerepét két egymást követő európai uniós pénzügyi programozási időszak, 2007–2013 és 2014–2020 vonatkozásában. Az elemzés alapját az Európai Parlament által a KAP vonatkozó jogszabályaihoz tett módosító javaslatok képezik. A 2007–2013-as időszak vonatkozásában – a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését megelőzően – az EP a konzultációs eljárás keretében vett részt a KAP jogalkotási folyamatában. A 2014–2020-as időszak esetében azonban az EP már társ-jogalkotóként, az együttdöntési eljárásban vett részt. Így a két uniós költségvetési időszak összehasonlítása egyben a két jogalkotási eljárás, illetve az EP-nek a két eljárásban betöltött szerepének összehasonlítását is jelenti.

Az Európai Parlament szerepe – a különböző alkalmazott elemzési módszereknek megfelelően – többirányú vizsgálat tárgyát képezi a disszertációban. A módosító javaslatok elfogadási rátáinak jogalkotási eljárásonként és a döntéshozatali folyamat egyes fázisaiban történő bemutatása, a módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezők és azok egységes modelljének vizsgálata, valamint a módosító javaslatot jegyző képviselők kapcsolathálójának elemzése egyaránt azt a célt szolgálják, hogy árnyalt képet kapjunk a Parlamentnek a 2013-as KAP reform jogalkotásában, döntéshozatalában betöltött szerepéről. A disszertációnak ugyanakkor nem célja sem a Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának, sem az elemzés alkotóelemeit képező európai parlamenti módosító javaslatoknak a tartalmi elemzése.

A disszertáció elkészítése során az is cél volt, hogy olyan újszerű módszereket alkalmazzak, melyeket az európai jogalkotási folyamat, illetve politikai döntéshozatal vizsgálatára még nem alkalmaztak. Ezekkel a módszerekkel a későbbiekben az EU más szakpolitikáinak elemzése is elvégezhető, mely lehetőséget biztosít a Közös

Agrárpolitika és más szakterületek döntéshozatalának, jogalkotásának összehasonlítására.

A disszertáció felépítése az alábbi: a bevezetést követően a témához kapcsolódó irodalom feldolgozására kerül sor. Ezt a kutatás céljainak, a kutatási kérdéseknek és hipotéziseknek a megfogalmazása követi. A kutatási módszertan és az adatbázis ismertetését követően kerül sor az elemzés bemutatására három különálló fejezet keretében. Elsőként az európai parlamenti módosító javaslatok sikerességi rátáin alapuló elemzést mutatom be. Ezt követi a módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezők elemzése, majd ennek egységes – strukturális – modellbe foglalása. Végezetül az EP képviselők közötti kapcsolatokat elemzem hálózatelemzési módszerek alkalmazásával. A disszertáció zárásaként az eredmények összegzésére és diszkussziójára kerül sor.

2. Fejezet Irodalmi áttekintés

Ebben a fejezetben a kutatásom során felhasznált és feldolgozott szakirodalomról adok áttekintést, mely a következő felépítést követi.

Elsőként az Európai Parlamentnek az EU döntéshozatalában betöltött szerepének megváltozásáról adok áttekintést, összehasonlítva a konzultációs és az együttdöntési eljárást. Ezt követően a feldolgozott irodalmat a disszertációban alkalmazott elemzési módszertan szerinti csoportosításban mutatom be. Ebben a fejezetben elsőként a módosító javaslatok sikerességi rátáit alkalmazó cikkek bemutatására koncentrálok, majd a módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezők beazonosítására logisztikus regressziót alkalmazó cikkekkel folytatom. Ezt a strukturális egyenletek módszerének a politikatudományban való alkalmazását bemutató rész követi. Végezetül, rövid áttekintést adok a politikatudományban és az EU döntéshozatalában hálózatelemzési módszereket alkalmazó cikkek és elemzésekről.

2.1. Az Európai Parlamentnek az EU döntéshozatalában meglévő szerepe: konzultációs versus együttdöntési eljárás

Az EU intézményeknek az Unió döntéshozatalában meglévő szerepével kapcsolatban széleskörű vita zajlik az Európa-tanulmányokkal és a politikatudománnyal foglalkozó szakemberek körében. Ebben a vitában jelentős figyelem fordul az Európai Parlament jogalkotásban meglévő szerepe és befolyása felé. A korábbi kutatások főként az EP különböző jogalkotási eljárások esetén meglévő erejének vizsgálatára koncentráltak. A jelen disszertációban bemutatott elemzésben az együttdöntési eljárás bevezetésének hatása a kérdés: hozzájárult-e az együttdöntési eljárás az EP uniós jogalkotásban meglévő erejének növekedéséhez?

Az EU jogalkotási eljárásai

Az Európai Unióban négy jogalkotási eljárás van. Az Európai Közösségek és az Európai Unió alapszerződésai jelentik a mérföldköveket az Európai Parlamentnek az uniós jogszabályalkotás terén betöltött szerepének növekedésében.

Az 1987-es Egységes Európai Okmány vezette be az együttműködési és a hozzájárulási eljárást. Az 1993-ban életbe lépő Maastrichti Szerződés léptette életbe az együttdöntési eljárást. Az együttdöntési eljárás ezen változatát “együttdöntési eljárás I.”-nek, az együttdöntési eljárás Amszterdami Szerződés által módosított változatát “együttdöntési eljárás II.”-nek hívja a szakirodalom.

Tsebelis és Garrett (2001) összegezte az “együttdöntési eljárás I.” és az “együttdöntési eljárás II.” közötti fő változásokat. A megreformált együttdöntési eljárásban az egyeztetőbizottság a jogalkotási folyamat utolsó állomása. A jogszabálytervezet nem kerül elfogadásra, amennyiben a Tanács és a Parlament képviselői nem tudnak megegyezni a közös szövegről. A tagállamok kormányai tehát úgy döntöttek, hogy az eredeti együttdöntési eljárás utolsó két fázisát eltörlik: a Tanács utolsó javaslatát a Parlamentnek, illetve a Parlament döntését annak elfogadásáról vagy elutasításáról.

A Nizzai Szerződés 2003-ban lépett életbe és az együttdöntési eljárást további szakterületekre terjesztette ki. A Lisszaboni Szerződés ezt az eljárást átnevezte, így azt annak 2009-es hatályba lépése óta rendes jogalkotási eljárásnak hívják. Emellett a Szerződés további szakpolitikai területekre terjesztette ki az együttdöntést. A Lisszaboni Szerződés szintén átnevezte a hozzájárulási eljárást egyetértési eljárásra, valamint eltörölte az együttműködési eljárást. A rendes jogalkotási eljárás mellett a Lisszaboni Szerződés a különleges jogalkotási eljárások elnevezést adta a korábbi konzultációs és egyetértési eljárásnak.

A konzultációs eljárás

A Római Szerződés által bevezetett konzultációs eljárás a legegyszerűbb uniós döntéshozatali eljárás, mivel mindössze egy olvasatot tartalmaz. A konzultációs eljárás során első lépésként az Európai Bizottság tesz jogszabályi javaslatot. Az eljárás során a Tanácsnak ki kell kérnie az Európai Parlament álláspontját a Bizottság jogszabályi javaslatáról, de a Tanácsot semmi sem köti, hogy figyelembe is vegye azt.

1. táblázat – Az Európai Unió jogalkotási eljárásainak változása

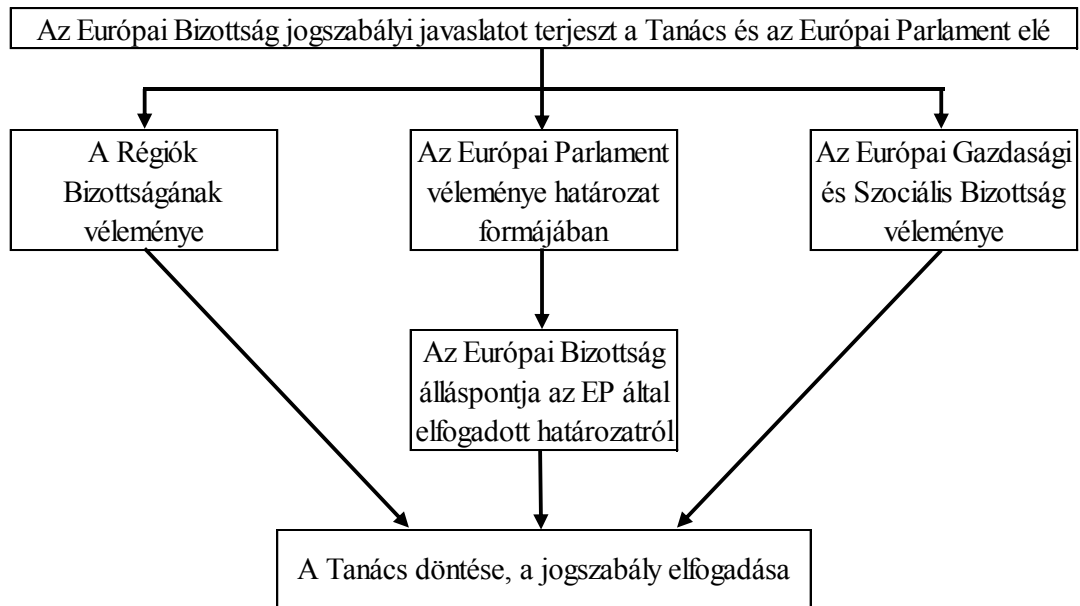
Szerződések (hatályba lépés éve)	Együttműködési eljárás	Hozzájárulási eljárás	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
Római Szerződés (1957)			Bevezetés	
Egységes Európai Okmány (1987)	Bevezetés			
Maastrichti Szerződés (1993)	Az eljárás hatályának csökkentése		Az eljárás hatályának csökkentése	Bevezetés
Amszterdami Szerződés (1999)	Az eljárás hatályának csökkentése		Az eljárás hatályának csökkentése	Módosítás: az eljárás hatékonyabbá tétele; Az eljárás hatályának kiterjesztése.
Nizzai Szerződés (2003)	Az eljárás hatályának csökkentése		Az eljárás hatályának csökkentése	Az eljárás hatályának kiterjesztése.
Lisszaboni Szerződés (2009)	Eltörlés	Átnevezés: Egyetértési eljárás	Az eljárás hatályának csökkentése	Az eljárás hatályának kiterjesztése.
		Különleges jogalkotási eljárások		Rendes jogalkotási eljárás

Forrás: saját szerkesztés

A Tanács kizárólagos döntése, hogy – miután az Európai Bizottság támogató vagy elutasító vélemény formájában állást foglalt az EP módosító javaslatairól – az EP által megfogalmazott jogszabályi módosító javaslatokat részben vagy egészben beépíti-e a jogszabály végső szövegébe, de akár teljesen figyelmen kívül is hagyhatja azokat. Az EP véleményének kikérése azonban kötelező, mert az EP-vel történt konzultáció hiányában a jogi aktus nem jogszerű és azt az Európai Unió Bírósága megsemmisítheti. Amennyiben a Tanács a javaslatot érdemben módosítani kívánja, ismét konzultálnia kell a Parlamenttel (EP, 2015).

Crombez (1996) álláspontja szerint az Európai Parlament gyenge pozíciót tölt be a konzultációs eljárásban, mivel véleménye az Európai Bizottság számára nem kötelező erejű. Felhívja azonban a figyelmet arra, hogy az EP rendelkezik egy olyan eszközzel, melynek révén az álláspontját érvényre juttathatja: blokkolhatja a jogszabály elfogadását az arról szóló parlamenti vélemény kibocsátásának késleltetésével.

Tsebelis és Garrett (2001) állítása szerint az Egységes Európai Akta elfogadását és az együttműködési eljárás bevezetését megelőzően az Európai Parlamentnek elenyésző befolyása volt a jogalkotásra, még az EP tagjai közvetlen megválasztásának 1979-es bevezetését követően is. Véleményük szerint a konzultációs eljárás esetén az Európai Parlament befolyása kimerül a jogszabály késleltetésével való fenyegetésben.

1. ábra – A konzultációs eljárás folyamatábrája

Forrás: Európai Bizottság

Fentiek összhangban vannak a Lucic (2004) által megfogalmazottakkal is. Álláspontja szerint az Európai Parlament a konzultációs eljárásban egyfajta tanácsadó szerepet tölt be, mely mérsékelt és korlátozott.

A fenti cikkek mellett számos szerző – Westlake (1994), Laruelle (2002), Jupille (2004), Thomson et al. (2006) – konklúziója az volt, hogy a konzultációs eljárásban az EP jogalkotási befolyása korlátozott. Noha ezt az álláspontot Kardasheva (2009) is osztotta, véleménye szerint – mely egybecseng Crombez (1996), valamint Tsebelis és Garrett (2001) álláspontjával – ez az EP kezében az egyetlen jelentős eszköz, hogy véleményének késleltetésével blokkolni képes a jogalkotási folyamatot.

Fentiekkel ellentétben a konzultációs és az együttdöntési eljárást összehasonlító elemzésükben Selck és Steunenbergh (2004) megállapították, hogy – noha az együttdöntési eljárás bevezetése növelte az EP erejét – a konzultációs eljárás esetében az Európai Parlament álláspontja gyakran közelebb helyezkedik el a végső politikai megállapodáshoz, mint az együttdöntési eljárás esetén. Felhívják ugyanakkor a figyelmet arra, hogy a konzultációs eljárás során nehéz különbséget tenni, hogy mely

EP módosító javaslatok elfogadása köszönhető az EP jogalkotási erejének, és melyek elfogadása tulajdonítható a pusztá szerencsének.

Az együttdöntési – rendes jogalkotási – eljárás

A rendes jogalkotási eljárás folyamata a korábbi együttdöntési eljárás lépéseit követi.¹ A rendes jogalkotási eljárás során is első lépésként az Európai Bizottság jogszabályi javaslatot fogalmaz meg. Az első olvasatban az Európai Parlament egyszerű többséggel fogadja el az álláspontját, míg az első olvasat során a Tanácsban minősített többségi szavazással fogadják el álláspontjukat a tagállamok. Ha a Tanács jóváhagyja a Parlament álláspontját, a jogszabály elfogadásra kerül.

Amennyiben a Tanács nem fogadja el az EP álláspontját – módosító javaslatait –, úgy a Tanács álláspontja visszakerül a Parlament elé második olvasatra. Miután a Parlament megkapja a Tanács álláspontját, három hónap áll rendelkezésére, hogy határozatot hozzon. Ez a második olvasat. Ha az EP jóváhagyja a Tanács által módosított javaslatot vagy nem hoz határozatot, a Tanács által módosított jogszabály elfogadottnak minősül. Ha azonban az EP a képviselők abszolút többségével elutasítja a tanácsi álláspontot, ez esetben a jogszabályt nem fogadják el és az eljárás befejeződik. Az EP azonban a képviselők abszolút többségével módosításokat is tehet a tanácsi állásponthoz, amelyeket ezután véleményezésre a Bizottsághoz és a Tanácshoz is megküldenek.

Ezt követően – a második olvasat keretében – a Tanácsban a Parlament módosításairól minősített többséggel, illetve a Bizottságtól elutasító véleményt kapó módosításokról egyhangúlag szavazva döntenek az EP módosítások kézhezvételét követő három hónapon belül. Amennyiben a Tanács jóváhagyja a Parlament módosításait, a jogszabály elfogadottnak minősül. Egyéb esetben hat héten belül összehívásra kerül az egyeztetőbizottság.

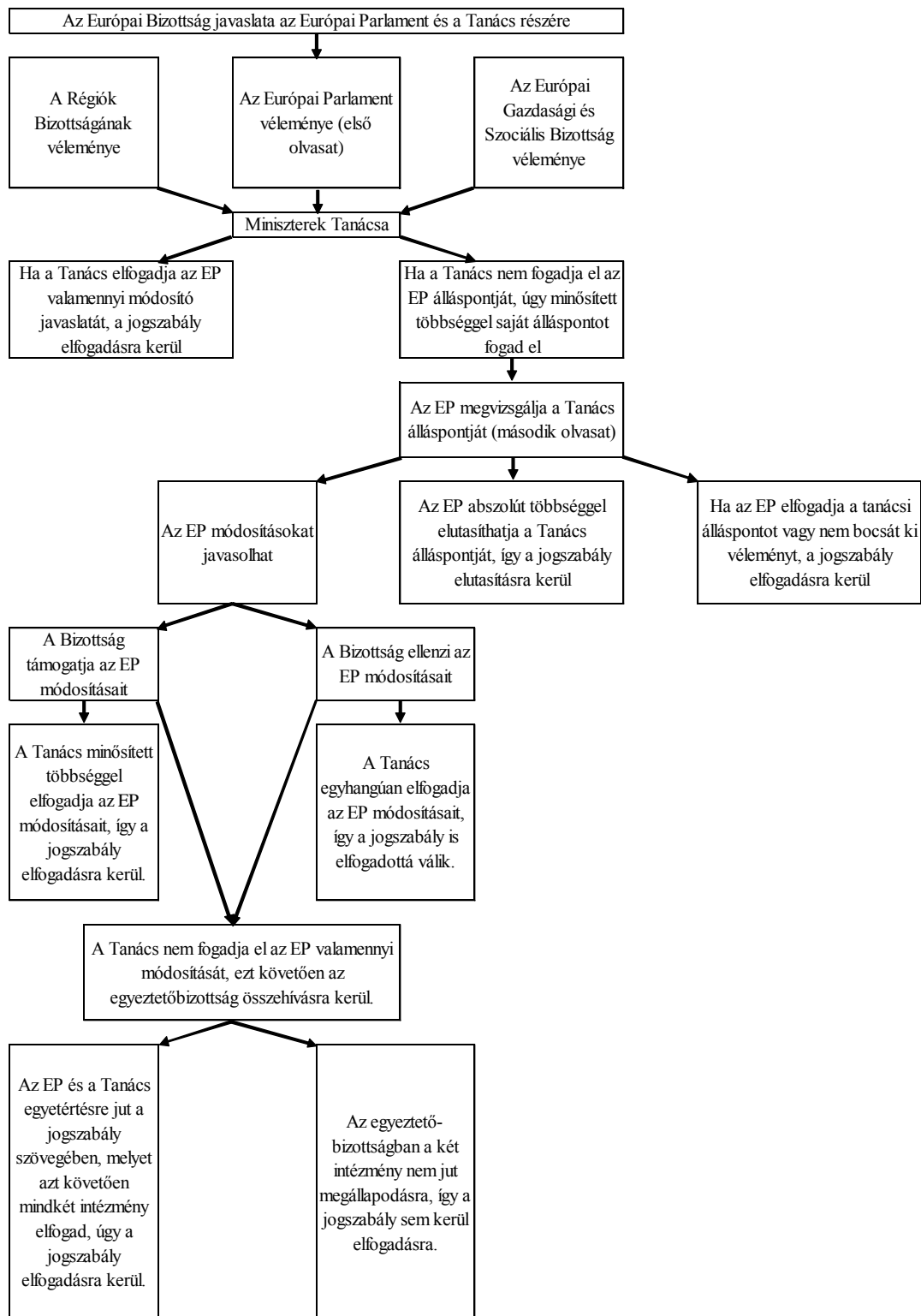
¹ A disszertációban az „együttdöntési eljárás” és a „rendes jogalkotási eljárás” kifejezéseket a Lisszaboni Szerződés hatályba lépését követő időszak vonatkozásában egymás szinonimáiként használom az Európai Unióról szóló Alapszerződésben rögzített jelentéssel. A Lisszaboni Szerződés hatályba lépését megelőző időszak vonatkozásában kizárólag az „együttdöntési eljárás” kifejezést használom.

Az egyeztetőbizottság a Tanács és a Parlament azonos számú képviselőjéből áll, munkáját az Európai Bizottság segíti. Az egyeztetőbizottságnak hat hét áll rendelkezésére a közös szövegtervezetről való megállapodásra, melyet a tanács tagjai minősített többségi szavazással, az EP képviselők a leadott szavazatok egyszerű többségével fogadnak el. A jogszabály akkor kerül elfogadásra, ha a Tanács és a Parlament jóváhagyja a közös szövegtervezetet. Az eljárás befejeződik és a jogszabályt nem fogadják el, ha az egyeztetőbizottság a határidőig nem jut megállapodásra a közös szövegtervezetről, vagy ha a két intézmény egyike a határidőig nem hagyja azt jóvá.

A Lisszaboni Szerződés a rendes jogalkotási eljáráshoz további 40 jogalapot adott hozzá – köztük a Közös Agrárpolitika szakterületét is – így jelenleg ez a jogalkotási eljárás 85 jogalapra vonatkozik. Ezzel a rendes jogalkotási eljárás a legszélesebb körben alkalmazott jogszabályalkotási eljárás az uniós döntéshozatalban (EP, 2015).

Már az Európai Parlamentnek a Maastrichti Szerződésről szóló határozata is kiemeli, hogy a Szerződésnek számos hiányossága van, és az valójában nem ruházta fel a Parlamentet a Tanáccsal megegyező befolyással az uniós jogszabályalkotás folyamatában. Ezért valójában nem is beszélhetünk együttdöntésről ezen jogszabályalkotási eljárás esetén. Az EP ezt a véleményét két tényezőre alapozta: egyrészt Maastricht után az együttdöntési eljárás még csak a szakpolitikai területek igen korlátozott körére vonatkozott, másrészt a Tanács az EP-vel való megegyezés hiányában egyoldalúan is cselekedhetett a jogalkotásban (EP, 1992).

Steunenberg (1994) álláspontja szerint az együttdöntési eljárás nem javította a Parlament pozícióját, nem növelte annak erejét a jogalkotásban. Véleménye szerint – hasonlóan a konzultációs és az együttműködési eljáráshoz – az együttdöntési eljárás keretében történő jogalkotási folyamatban is az Európai Bizottság a legnagyobb befolyással rendelkező intézmény.

2. ábra – A rendes jogalkotási eljárás folyamatábrája

Forrás: Európai Bizottság

Tsebelis (1995) és Tsebelis et al. (2001) álláspontja szerint az együttdöntési eljárás végén a Tanács egy “fogadd el vagy hagyd veszni” ajánlatot² tehet az EP-nek, mely végeredményben a Tanácsot ruházta fel a politikai napirend meghatározásának képességével, melyet az együttdöntés bevezetését megelőző jogalkotási eljárások során az EP birtokolt. Így tehát az együttdöntési eljárás bevezetése valójában csökkentette az EP jogalkotásban meglévő erejét, mivel csökkentette az EP politikai napirendre, annak meghatározására gyakorolt hatását.

Crombez (2000) álláspontja szerint az együttdöntési eljárás jelentősen csökkenti az Európai Bizottság uniós jogalkotásban meglévő erejét és ez nagy valószínűséggel csökkenti az Európai Parlament erejét is, mivel az EP általában az Európai Bizottság álláspontjához közeli – az egyéni tagállami érdekek Tanács által képviselt álláspontja helyett –, az EU-szintű érdekeknek inkább megfelelő álláspontot képvisel.

A fenti véleményekkel ellentétben azonban számos cikk és elemzés fő konklúziója az, hogy az együttdöntési eljárás bevezetése és kiterjesztése növelte az EP jogalkotási erejét. Maga az Európai Parlament is számos állásfoglalásában – EP, (1995) EP, (2008) – önmagát a Tanáccsal egyenrangú jogalkotóként határozta meg a rendes jogalkotási eljárás alá tartozó jogalkotás esetén. A vonatkozó cikkek fő konklúzióit a 2. számú táblázat tartalmazza.

² Ezt az ajánlatot a Tanács csak a Maastrichti Szerződésben elfogadott „együttdöntési eljárás I.” keretében tudja megtenni a sikertelen egyeztetőbizottsági tárgyalások után. Az Amszterdami Szerződéssel elfogadott „együttdöntési eljárás II.” során a sikertelen egyeztetőbizottsági tárgyalásokat követően a jogszabály nem kerül elfogadásra: a Tanács már nem tehet javaslatot az EP-nek.

2. táblázat – Az EP szerepe, befolyása és ereje a konzultációs és együttdöntési eljárásban

A témában íródott tudományos cikkek megállapításainak összegzése

Konzultációs eljárás		Együttdöntési eljárás	
Cikk	Fő megállapítás	Cikk	Fő megállapítás
Westlake (1994)	Az Európai Parlament nem rendelkezik valós jogalkotási erővel	Steunenberg (1994)	Az együttdöntési eljárás bevezetése nem növelte az EP erejét.
		Tsebelis (1995)	Az EP politikai napirendet meghatározó képessége csökken az együttdöntési eljárásban.
		Crombez (2000)	Az együttdöntési eljárásban az EP ereje csökkenhet.
Crombez (1996)	Az Európai Parlament befolyása gyenge.	Corbett et al. (1995)	Az európai parlamenti jogszabályi módosító javaslatok elfogadási rátái az együttdöntési eljárásban lényegesen magasabbak.
		Crombez (1997)	Az EP a Tanáccsal egyenrangú valódi társjogalkotóvá vált. Az EP-nek nagyobb ereje van az együttdöntési eljárásban mint a konzultációs eljárásban.
Tsebelis és Garrett (2001)	Az EP jogszabályalkotási befolyása csekély és kimerül a jogszabályok késleltetésével való fenyegetéssel.	Jacobs (1997)	Az együttdöntési eljárás esetén az EP módosító javaslatok elutasítási rátája alacsonyabb mint más jogalkotási eljárások esetén.
Laruelle (2002)	Az EP a konzultációs eljárásban gyenge szerepet játszik.	Scully (1997a)	Az együttdöntési eljárás bevezetése növeli az EP és az európai parlamenti képviselők uniós jogalkotásban meglévő erejét.
Lucic (2004)	Az EP szerepe szerény és korlátozott.	Steunenberg (1998)	Az együttdöntési eljárásban a végleges politikai megállapodás közelebb van az EP által ideálisnak tartott állásponthoz.
		Shackleton (1999)	Az együttdöntési eljárásban a Tanács nem képes megakadályozni, hogy az EP jelentősen befolyásolja a végső jogszabályt, ez pedig az EP erejének növekedését jelenti.
Jupille (2004)	A konzultációs eljárás az Európai Bizottság és a Tanács közötti interakció, az EP szerepe marginális.	Tsebelis et al. (2001)	Az együttdöntési eljárás esetén az EP módosító javaslatok elfogadási rátája magasabb mint más jogalkotási eljárások esetén.
Thomson (2006)	Negatív vélemény az EP konzultációs eljárásban betöltött szerepéről.	Tsebelis és Garrett (2001)	Az együttdöntési eljárásban az EP a Tanáccsal egyenrangú szereplővé vált.
Kardasheva (2009)	Az EP ereje a konzultációs eljárás során nagyon korlátozott.	Hix (2002)	A Maastrichti és Amszterdami Szerződés növelte az EP erejét.
Selck és Steunenberg (2004)	Az EP álláspontja a konzultációs eljárás során közelebb helyezkedik el a politikai végeredményhez, mint az együttdöntési eljárás során.	Selck és Steunenberg (2004)	Az EP-t valódi társjogalkotónak lehet tekinteni.
		Thomson et al. (2006)	Az EP növelni tudta jogalkotási erejét a konzultációs eljárásból az együttdöntési eljárásba való átmenet során.
		Jupille (2007)	Az együttdöntés az EP erejének növekedését vonta maga után.

Forrás: saját szerkesztés

A dőlt betű egyes szerzők kisebbségi véleményeit jelzi.

2.2. Az EP módosító javaslatait feldolgozó korábbi elemzések

Az EP módosító javaslatok sikerességi rátái

Mint azt korábban írtam, az Európai Parlament jogalkotási befolyása mérésének legegyszerűbb eszköze az EP módosító javaslatok elfogadási, sikerességi rátáinak kiszámítása és ezen ráták mutatószámként történő alkalmazása.

Az Európai Parlament által előterjesztett módosító javaslatok elfogadási rátáinak alkalmazhatóságát illetően eltérő álláspontok vannak. Egyes elemzők kétségbe vonják, hogy az elfogadott EP módosítók száma, rátája megfelelő mutatószám az EP jogalkotási erejének jellemzésére. Kritikájuk középpontjában az áll, hogy ezek a ráták nem veszik figyelembe az egyes módosító javaslatok súlyát, fontosságát. Tsebelis et al. (2001) állítása szerint az EP módosítók sikerességi rátájának kiszámolása nem árul el túl sok mindent az egyes szereplők befolyásáról. Shackleton (1999) szerint önmagában a sikeres módosító javaslatok száma nem ad megfelelő képet az EP jogalkotási folyamatra gyakorolt hatásáról. Az előzőek mellett azonban van egy elméleti síkon megfogalmazott kritika is az empirikus adatok használatával szemben az EU intézmények uniós jogalkotásban betöltött szerepének vizsgálatát illetően. Az egyes szereplők – Bizottság, EP, Tanács – teljes informáltsága esetén nem lennének EP módosító javaslatok, ugyanis ha azokkal a Bizottság is egyetért, akkor ezek a módosítók már eleve bekerültek volna az Európai Bizottság jogszabályi javaslatába, ha pedig a Tanács nem ért velük egyet, akkor – mivel így feleslegessé, céltalanná válna – az EP nem is javasolná őket (Tsebelis et al., 2001). Következésképpen az EP módosító javaslatok megléte a tökéletlen információáramlást, vagy más, nem a konkrét jogalkotáshoz kötődő szakmai-politikai megfontolást tükröz a három intézmény között.

Az európai parlamenti módosító javaslatokkal foglalkozó cikkek jelentős része azonban a módosító javaslatokból képzett sikerességi rátákat az EP erejének mutatószámaként alkalmazza. Az európai parlamenti módosító javaslatokat elemző cikkek (Kreppel, 1999; Tsebelis és Kalandrakis, 1999; Kreppel, 2002; Tsebelis et al.,

2001; Lucic, 2004; Yordanova, 2010) példája összességében azt mutatja, hogy van létjogosultsága az Európai Parlament jogalkotási erejét az elfogadott módosító javaslatok sikerességi rátáin keresztül mérni.

Logisztikus regresszió

A logisztikus regressziót a független (magyarázó) változóknak a függő (magyarázott) változókra gyakorolt hatásának mérésére alkalmazzuk.

3. táblázat – Az Európai Parlament által tett módosító javaslatok elfogadását növelő tényezők
Szakirodalmi összegzés

Cikk	Együttműködési eljárás	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
Kreppel (1999)	Az első olvasatban tett módosító javaslatok		
	Tisztázó jellegű (nem tartalmi) javaslatok		
	Preambulum javaslatok		
	A javaslatot az EP egységesen támogatta		
Tsebelis és Kalandrakis (1999)	Az első olvasatban tett módosító javaslatok	Az Európai Bizottság támogatja az EP módosító javaslatait	
Lucic (2004)	Az első olvasatban tett módosító javaslatok		
	Kevésbé fontos (nem szakpolitikai) javaslatok		
Kardasheva (2009)		A jogszabály kiemelkedő fontosságú.	
		A jogszabályt együttdöntési eljárás keretében tárgyalta jogszabály elfogadásához tudja kapcsolni az EP.	
		A módosító javaslat az alapvető emberi jogok megerősítését célozza.	
		A jogszabályt az EP sürgősséggel tárgyalja	
Tsebelis et al. (2001)	Az Európai Bizottság támogatja az EP módosító javaslatait		Az Európai Bizottság támogatja az EP módosító javaslatait
Shackleton (1999)			A kompromisszumos formában beterjesztett EP módosító javaslatok elfogadási arányai magasabbak.

Forrás: saját szerkesztés

Az Európai Parlamenthez kötődő korábbi kutatásokban Kreppel (1999), Lucic (2004), Kardasheva (2009) és Burns et al. (2009) is logisztikus regressziót alkalmazott a magyarázó változóknak a jogszabályi módosító javaslatok elfogadására gyakorolt hatásának mérésére. Ezeknek az elemzéseknek a főbb megállapításait a 3. számú táblázat tartalmazza.

Strukturális Egyenletek Modellje

A strukturális egyenletek modellje főként a társadalomtudományokban – azon belül is a szociológiában, a marketing terén, a politikatudományban – valamint a pszichológiában alkalmazott módszer. A politikatudomány terén elsősorban a választói magatartás, a választói döntés leírására, az azt befolyásoló tényezők vizsgálatára használják. Az alábbiakban az ezzel foglalkozó cikkek, elemzések közül mutatok be néhányat.

De Vries et al. (2008) a családi háttér jellemzőinek a választói preferenciára gyakorolt hatását elemezte a hollandiai választások példáján keresztül. A családi háttér jellemzői közül a vallásgyakorlás rendszerességének, az apa egyházi közösségben betöltött tagságának, pártpreferenciájának, iskolai végzettségének és foglalkozásának a gyermekek pártpreferenciájára gyakorolt hatását elemezte. A felállított modellben a választó, illetve a választó családi hátterének jellemzői – mint magyarázó változók – szerepeltek. Fő megállapítása az volt, hogy az apa pártpreferenciája (a gyermek 15 éves korában) nagyobb hatással van a gyermek választói preferenciájára, mint a gyermek személyes tulajdonságai. Ugyanakkor az apa egyházi közösségben meglévő tagsága vagy önfoglalkozó státusza nincs hatással a gyerek pártpreferenciájára.

Powers és Cox (1997) a gazdasági reformok elfogadottságának és a szavazói viselkedésnek az összefüggését vizsgálta Lengyelország példáján. Az általuk felállított SEM modell változói között megtalálhatók az életkor, a nem, az iskolai végzettség, a végzett munka jellege (fizikai vagy szellemi), a lakóhely lélekszáma, a párttagság, az 1990-es rendszerváltást megelőző időszakról alkotott értékítélet, a jövedelmi helyzet és annak változása, valamint a vallásosság. A cikk ezen tulajdonságoknak a gazdasági reformokkal való elégedettségre, majd annak a

pártpreferenciákra gyakorolt hatását elemzi. Az elemzés fő konklúziója, hogy a választópolgárok jövedelmi helyzete, valamint a rendszerváltásról alkotott értékítélete határozza meg leginkább a gazdasági reformokkal való elégedettséget. Emellett a korábbi politikai rendszerhez való viszony, az arról alkotott értékítélet határozza meg a szavazói magatartást.

Leimgruber (2011) az egyén személyes tulajdonságainak és az általa képviselt politikai értékeknek a választói magatartásra gyakorolt hatását vizsgálta a svájci választások példáján keresztül. A személyes értékek, tulajdonságok közül a biztonságot, a kényelmet, a hagyománytiszteletet, a jóakaratot, valamint az iskolai végzettséget, nemet, jövedelmi helyzetet, életkort és a vallásosságot vonta be az elemzésbe. A politikai értékeket illetően a hadsereg szerepét, az esélyegyenlőséget, a hagyománytiszteletet, a rendpártiságot, a szociális biztonságot és a magas jövedelemmel rendelkezők megadóztatásához való viszonyt elemezte. Az elemzés célja az volt, hogy a személyes tulajdonságoknak a választói magatartásra gyakorolt hatását a politikai értékeken keresztül határozza meg SEM modell segítségével. Az elemzés fő konklúziója, hogy a személyes értékrend és tulajdonságok csak közvetve, az egyén politikai értékrendjén keresztül befolyásolják a választói magatartást.

Barbaranelli et al. (2007) szintén a strukturális egyenletek módszerét alkalmazta a személyes tulajdonságok szavazási hajlandóságra gyakorolt hatásának mérésére az Egyesült Államokban. Modelljükben a politikai választás – a George Bushra (0) vagy John Kerryre (1) leadott szavazat a 2004-es elnökválasztáson – jelentette a függő változót, míg a személyes tényezők – nem, életkor, stb. – a magyarázó változókat. Elemzésük fő megállapítása, hogy a személyhez kötődő változók a szavazási hajlandóság varianciájának 16%-át magyarázzák, míg a nem és az életkor kevesebb, mint 3%-ot.

Fentiek mellett Flores és Ramakrishnan (2011) a strukturális egyenletek módszerét az ázsiai származású amerikai állampolgárok politikai részvételének elemzésére használták. A politikai döntéshozatalhoz közel álló intézményi döntéshozatal kontextusában pedig Chang (2010) alkalmazta a SEM-et.

A fenti összefoglalóból is látható, hogy a tágabb értelemben vett európai politika terén találhatók ugyan SEM modellt alkalmazó elemzések, azonban az Európai Unió politikai folyamatainak, az EU intézményi döntéshozatalának vonatkozásában a strukturális egyenletek módszerének alkalmazására mindeztáig még nem került sor.

2.3. Hálózatelemzés a politikatudományban

A “hálózat” kifejezést a különböző típusú szereplők klasztereinek, csoportjainak jellemzésére használják, mely szereplők a politikai, társadalmi vagy gazdasági életben kapcsolódnak egymáshoz. Peterson (2004) szerint a hálózatok képesek az információk továbbítására vagy a közös cselekvésre.

Börzel (1997:1) szerint a politikai hálózat “viszonylag stabil, nem hierarchikus és független kapcsolatok összessége, melyek közös politikai érdekekkel rendelkező politikai szereplőket kötnek össze, és amelyek erőforrásokat cserélnek ezeknek az érdekeknek az elérése céljából és elismerik, hogy az együttműködés a közös célok elérésének legjobb módja”.

Schneider (1992) a politikai hálózatok két fő tulajdonságát határozta meg. Elsőként, a politikai hálózatok a világos hierarchiával nem rendelkező döntéshozatali rendszerek jellemzésére szolgálnak. Másodsorban, a politikai hálózatok a szereplők közötti kapcsolatok jellemzőinek leírására szolgálnak.

Marsh és Rhodes (1992) véleménye szerint a politikai kapcsolati háló struktúrája meghatározza a politikai napirendet és a politikai vita végeredményét.

Rhodes (1997) álláspontja szerint három fő tényező határozza meg a politikai szereplők hálózatának tulajdonságait: (1) mennyire stabil a hálózat tagsága; (2) mennyire elszigetelt a hálózat; (3) a hálózat tagjai mennyire függenek egymás erőforrásaitól.

Wasserman és Faust (1999) a politikai kapcsolati hálózatok elemzésének előfeltételeiként az alábbiakat határozták meg: (1) a hálózat tagjai egymással függőségi viszonyban vannak; (2) a hálózat tagjai közötti kapcsolatok egyben anyagi vagy nem anyagi erőforrások (például pénz, információ, politikai támogatás) átvitelére szolgáló csatornák; (3) a hálózat struktúrája támogathatja vagy korlátozhatja a hálózat szereplőit, és (4) a hálózat struktúrája a szereplők közötti kapcsolatokat tartósan jellemzi.

Az Európai Unió intézményi-kormányzati rendszerében található politikai kapcsolati hálók már korábban is tudományos érdeklődés tárgyát képezték. Kaiser (2009) álláspontja szerint az Európai Unió többszintű kormányzati struktúrája, az állami és nem-állami szereplők közötti informális koordinációs mechanizmusok ideális terepet biztosítanak a politikai kapcsolati hálók tanulmányozására. Besussi (2006) álláspontja szerint az EU politikai döntései olyan közegben születnek, melyet a regionális, nemzeti, szupranacionális kormányközi és transznacionális kapcsolatokba beágyazott egyéni szereplők sokszínű hálózata alkot.

Peterson (2004) három olyan tényezőt azonosított, melyek igazolják a politikai kapcsolati hálók elemzésének létjogosultságát az EU többszintű kormányzati struktúrájában. Elsőként, az EU egy olyan politikai képződmény, melyben a döntéshozatal szabályai és a döntéseket hozó, valamint az azokra legnagyobb hatással lévő szereplők nagyban különböznek az egyes szakpolitikai területeken. Másodsorban, az EU politikai döntéshozatala nagyban függ az – általában a magánszféra szereplői által biztosított – szakmai tudástól, mely a politikai döntéshozatal folyamatának túlzottan szakmai síkra történő terelésének veszélyét hordozza magában. Harmadrészt, az EU politikai döntéshozatalában a bizottsági formációk nagy szerepet játszanak a döntési alternatívák kialakításában azt megelőzően, hogy a politikai testületek – a Biztosok Kollégiuma, a Tanács vagy az Európai Parlament – meghoznák a végső politikai döntést.

Peterson (2004) szerint azoknak az elemzéseknek, melyek az EU döntéshozatalában a politikai kapcsolati hálózatok elemzésére szolgáló módszereket alkalmazzák, a célja a végső politikai döntés megmagyarázása vagy várható kimenetelének meghatározása.

Álláspontja szerint a politikai hálózatelemzés egy hatásos módszertani eszköz az EU döntéshozatalának vizsgálatára, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az számos fontos, az EU kormányzásával kapcsolatos kérdésre nem tud választ adni, mivel az uniós döntéshozatali folyamatokat gyorsan változó és sokszínű érdekeket képviselő szereplők határozzák meg. Ez megakadályozza a stabil politikai hálózatok kialakulását és működését.

Mindezt Richardson (2000) is megerősíti, aki szerint az EU kormányzását a gyorsan változó hálózatok és koalíciók jellemzik, és ez megkérdőjelezi, hogy az EU döntéshozatalában léteznek-e egyáltalán stabil politikai hálózatok.

Az Európai Unió intézményei közötti kapcsolati háló elemzése terén Patz (2011a) az Európai Bizottság mellett működő szakértői csoportok és alcsoportok közötti kapcsolatokat elemezte 84 szakértői csoport hálózatán keresztül. Állítása szerint a szakértői csoportok közötti kapcsolatok sokat elárulnak az egyes szakpolitikai területek kapcsolódásáról, valamint rámutatnak arra, hogy a szakértői csoportokat mely szervezet kapcsolja össze, tehát mely szervezetek játszanak a hálózatban közvetítői szerepet.

Az Európai Parlament vonatkozásában Patz (2011b) az EP 28 frakcióközi munkacsoportja, azon belül is részletesebben a brit EP képviselők kapcsolatait vizsgálta. Fő megállapítása, hogy az EP képviselők hálózatai a jobboldali-baloldali ideológiai törésvonal mentén megosztottak: a jobboldalon a konzervatív, a néppárti, a független és a Szabadság és Demokrácia Európáért képviselőcsoporthoz tartozó, míg a baloldalon a szocialista, a zöld és az Egyesült Baloldal képviselőcsoporthoz tartozó EP képviselők között szorosabb a kapcsolat. Patz (2012) szintén elemezte az EP szaktanárságai közötti hálózatokat. Ennek eredményeként egyik fő megállapítása az volt, hogy az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottsága közvetítő szerepet játszik a Közlekedési és a Regionális Fejlesztésért felelős Bizottság között.

A politikai hálózatok elemzésére az EU több szakpolitikája terén sor került már.

Ansell et al. (1997) és Ansell (2000) az EU regionális politikájának terén alkalmazott hálózatelemzést. Elemzéseik megerősítették, hogy az EU kormányzati struktúrája egy olyan többszintű kormányzati struktúrának tekinthető, mely szupranacionális, nemzeti és regionális szintű szereplőket összekötő hálózatokból áll. Álláspontjuk szerint ezek a hálózatok biztosítják az erőforrások – információ és technikai segítségnyújtás – áramlását, és abban is konkludáltak, hogy ezekben a többszintű hálózatokban az egyes szereplők többfajta szerepet is játszhatnak. Ansell (2000) álláspontja szerint az EU a hálózatos politikai struktúrák egy konkrét példájának tekinthető.

Mérand et al. (2011) az EU Közös Biztonság- és Védelempolitikája terén alkalmazott hálózatelemzést. Fő konklúziójuk az volt, hogy a Közös Biztonság- és Védelempolitika szereplőinek hálózatában erős kapcsolat alakult ki a tagállami és az uniós kormányzati apparátus szereplői között.

Patz (2013) az EU döntéshozatalában meglévő információs csatornákat és hálózatokat elemezte az EU Közös Halászati Politikájának 2012-es reformját követően. Fő megállapítása az volt, hogy az EU Közös Halászati Politikájához kapcsolódó tanácsadói bizottságok hálózata, bár Brüsszelre koncentrálódik, az európai szereplők jóval szélesebb körét foglalja magában. Megállapítja, hogy az egyes uniós szakterületeken működő szakmai bizottságok, ad-hoc koalíciók, ernyőszervezetek, valamint szakmai konferenciák a hálózatelemzés alapját képezhetik, és ezek vizsgálata révén lehetséges az EU-szintű hálózatok feltérképezése. Álláspontja szerint a kapcsolati hálókra vonatkozó információk birtokában a döntéshozatal információs csatornái jobban érthetővé válnak, és ezáltal megbízhatóbb képet alkothatunk az EU politikai folyamatainak működéséről.

Az EU Közös Agrárpolitikájához kapcsolódó politikai hálózatok terén végzett kutatások száma igen alacsony. Daugbjerg (1999) az Közös Agrárpolitika szereplőinek hálózatát, illetve a hálózatnak az 1992-es MacSharry reformra gyakorolt hatását elemezte. Fő konklúziója az volt, hogy a KAP politikai hálózatának központi tagjai a KAP céljait illetően ugyanazt az álláspontot képviselik. Ez azt mutatja, hogy a politikai kapcsolati hálózat magas szintű belső kohézióval rendelkezik. Daugbjerg konklúziója, hogy a politikai hálózatok fontos szerepet játszanak a politikai reformok

folyamatában. Álláspontja szerint a MacSharry reform egy mérsékelt reform volt, mivel a magas belső kohézióval rendelkező politikai hálózatok csökkentik a radikális reformok lehetőségét. Az ilyen típusú hálózatok tagjai a változásnak ellenálló koalíciót alkotnak. Daugbjerg elemzése is megerősíti, hogy a politikai hálózatok struktúrája befolyásolja a politikai reformok kimenetelét.

Peterson (2004) a Közös Agrárpolitika politikai hálózatát is elemezte. Konklúziója szerint az EU agrárpolitikájának hálózata egy olyan politikai közösség, melyben a döntéshozatal megosztott az EU tisztségviselők hálózata és a Mezőgazdasági Tanács között. Az Európai Bizottság és a Tanács Titkársága kulcsszerepet játszanak a KAP politikai hálózatának tagjai közötti információáramlás biztosításában. Peterson szerint a Közös Agrárpolitika példája megerősíti azt a feltételezést, miszerint a politikai döntéshozatal nemzetközi szintre helyeződésével a politikai döntésekre jelentős hatással bíró, szakértők által dominált szupranacionális hálózatok jelennek meg.

A Közös Agrárpolitika kontextusában Moschitz és Stolze (2009) 11 EU tagállam nemzeti hálózatát elemezte a biogazdálkodás terén. Egyik fő konklúziója az volt, hogy az EU nettó befizető tagállamai esetében a politikai hálózatok sűrűsége nagyobb, ezen országok tehát a hálózatban közelebb állnak egymáshoz. Henning (2009) kvantitatív hálózatelemzési megközelítést alkalmazott a köz- és magánszféra szereplői közötti kapcsolatok elemzésére a Közös Agrárpolitikához kötődő lobbitevékenység terén, összehasonlítva az EU-15 és az EU-27 tagállamokat. Fő konklúziója, hogy az EU integrációs folyamata a KAP terén azt eredményezte, hogy az intézményi döntéshozatal szintje eltolódott a Tanácstól a szupranacionális intézményi struktúrák – a Bizottság és az Európai Parlament – szintjére.

3. Fejezet Kutatási célok

A kutatás átfogó célja, hogy számszerűsíthető és mérhető formában adjon képet az EU jogalkotási folyamatáról annak érdekében, hogy jobban megértsük az Európai Parlament szerepét a Közös Agrárpolitika döntéshozatalában. Az átfogó cél mellett számos specifikus célja is van a kutatásnak. A célok leginkább a kutatás során alkalmazott módszerek mentén összegezhetők.

A kutatás első célja az Európai Parlament jogalkotási befolyásának összehasonlítása a konzultációs és az együttdöntési eljárás között. Ez esetben a cél annak vizsgálata, hogy a Lisszaboni Szerződés életbe lépése hogyan változtatta meg az EP erejét és befolyását a Közös Agrárpolitika döntéshozatalában: növekedett-e az EP befolyása a konzultációból az együttdöntésbe való átmenet eredményeként az EU egyik legfontosabb szakpolitikája terén?

A kutatás második célja azon tényezők – magyarázó változók – beazonosítása és tesztelése, melyek meghatározzák az EP módosító javaslatok elfogadásának sikerességét. A fő cél azon magyarázó változók megnevezése, melyek statisztikailag szignifikáns mértékben képesek befolyásolni a jogalkotás eredményét a döntéshozatali folyamat három szintjén.

Az ehhez kapcsolódó SEM elemzés célja a magyarázó változók olyan csoportjainak, faktorainak meghatározása, melyek hatással vannak a módosító javaslatok elfogadására az egyes döntési szinteken. Ennek célja az Európai Unió, azon belül konkrétan az Európai Parlament döntéshozatali folyamatainak jobb megértése, a politikai döntéseket, a politikai-jogalkotási végeredményt meghatározó tényezők beazonosítása. A kutatás fő kérdése, hogy mely tényezők, tényező-csoportok és miként befolyásolják a döntést, jelen esetben az EP módosító javaslatok elfogadását. Ennek megfelelően az elemzési eszközként választott strukturális egyenletek módszere is az európai parlamenti módosító javaslatokhoz, azok elfogadásához köthető megfigyelt és látens magyarázó és eredményváltozók vizsgálatát célozza meg. A SEM modell alkalmazásának célja, hogy az európai uniós döntéseket, az EU jogszabályainak elfogadását befolyásoló tényezőkről, azok egymáshoz való

kapcsolódásáról, ezen tényezőknek a döntésekre, a jogalkotásra való hatásáról többet megtudjunk.

Végül a KAP 2013-as reformja kapcsán bemutatott hálózatelemzésnek három célja van. Egyfelől beazonosítani a legfontosabb európai parlamenti képviselőcsoportokat és tagállamokat, melyek a módosító javaslatok megtétele során a legaktívabbak voltak. Másodsorban az elemzés a tagállamok, illetve a képviselőcsoportok közötti legfontosabb, legerősebb, leggyakoribb kapcsolatokat is bemutatja. Harmadrészt, a hálózatelemzés révén arra a kérdésre is választ kaphatunk, hogy milyen tényezők befolyásolják az EP képviselők – ezáltal tagállamok, képviselőcsoportok – közötti kapcsolatok kialakulását a hálózatban.

3.1. Kutatási kérdések és hipotézisek

A korábbi kutatások és a kapcsolódó szakirodalom alapján, a fenti kutatási célok függvényében három kutatási kérdés és azokhoz kapcsolódva három fő hipotézis megfogalmazására került sor.

Az első kutatási kérdés az Európai Parlament intézményi fejlődésével, abszolút és relatív jogalkotási erejével kapcsolatos. Célja annak feltárása, hogy az együttdöntési eljárás bevezetése és kiterjesztése hogyan változtatta meg az Európai Parlament jogalkotási erejét. Jelen kutatás keretei között annak vizsgálatára kerül sor, hogy a Lisszaboni Szerződés által a Közös Agrárpolitikára kiterjesztett együttdöntésnek milyen következményei voltak. Ezek alapján az első kutatási kérdés az alábbi:

Kutatási kérdés 1. A Lisszaboni Szerződés életbe lépését követően nőtt az Európai Parlament jogalkotási befolyása a Közös Agrárpolitika terén?

A fő kérdés tehát az, hogy az EP jogalkotási ereje nagyobb-e az együttdöntési eljárásban a konzultációs eljáráshoz képest. A kérdés megválaszolásának célja Tsebelis et al. (2001), Tsebelis és Garrett (2001), Hix (2002), Kreppel (2002), Selck és Steunenberg (2004) valamint Thomson et al. (2006) konklúzióinak megerősítése,

illetve Greer és Hind (2012) konklúziójának megcáfolása. A kutatási kérdéssel összhangban, a vonatkozó irodalom alapján a H1. hipotézis a következő:

H1. hipotézis: A Lisszaboni Szerződés által kiterjesztett együttdöntési eljárás növelte az Európai Parlament jogalkotási befolyását a Közös Agrárpolitika terén.

A második kutatási kérdés az EP módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezőkhez kapcsolódik. Arra kíván választ találni, hogy van-e statisztikailag szignifikáns kapcsolat az EP képviselőkhez köthető egyes jellemzők, azok csoportjai, illetve a módosító javaslatok elfogadása között. Ez alapján a második kutatási kérdés a következő:

Kutatási kérdés 2. Mely változók, változócsoporthoz és hogyan befolyásolják az EP módosító javaslatok elfogadását a Közös Agrárpolitika terén?

Cikkeikben Kreppel (1999), Tsebelis és Kalandrakis (1999), Shackleton (1999), Tsebelis et al. (2001), Lucic (2004), valamint Kardasheva (2009) megállapították, hogy az EP módosító javaslatok elfogadását a módosító javaslatok jellege, valamint a döntéshozatali folyamat sajátosságai egyaránt befolyásolják.

A strukturális egyenletek modellje a vizsgált változókat előzetesen meghatározott faktorokba rendezi. Célja annak elemzése, hogy a felállított modell a megfigyelt és látens változók közötti kapcsolatokat mennyire pontosan, a valóságnak mennyire megfelelően írja le. A modell ezáltal hozzájárul a jogalkotási folyamat, valamint a szakpolitikai végeredményt befolyásoló tényezők hatásának jobb megértéséhez. A fenti megállapításokkal, valamint a kutatási kérdéssel összhangban a H2. hipotézis a következőképpen került meghatározásra:

H2. hipotézis: A módosító javaslat jellege, a javaslattevő EP képviselő és annak tagállamának tulajdonságai, valamint az ezen tulajdonságokból képzett faktorok befolyásolják az EP módosító javaslatok elfogadását az EP egyes döntési szintjein a KAP terén.

A harmadik kutatási kérdés a hálózatelemzésnek az EU döntéshozatali környezetében való alkalmazására vonatkozik és az EP képviselők együttműködését befolyásoló tényezőket, valamint a hálózat struktúráját kívánja feltárni.

Kutatási kérdés 3.: A Közös Agrárpolitika jogszabálytervezeteihez tett közös módosító javaslatok megtétele során az EP képviselők tulajdonságai befolyásolják a képviselők együttműködését az Európai Parlamentben?

A CEPS-Votewatch (2012) elemzése alapján az uniós jogszabálytervezetek 70%-a esetében a szocialista és a néppárti képviselőcsoport egymással megegyezően, közösen szavaz. Ezek alapján valószínűsíthető, hogy a két képviselőcsoport tagjai a jogszabályi módosító javaslatok előterjesztésénél is a legnagyobb gyakorisággal működnek együtt.

Egy ettől eltérő megközelítés szintén vizsgálat tárgyát képezheti. Patz (2011b) álláspontja szerint az EP képviselőcsoportjai – illetve azok tagjai – ugyanazon politikai oldalon gyakrabban működnek együtt egymással. Ennek értelmében a néppárti képviselőcsoport tagjai az SZDE-vel és a független képviselőkkel a jobboldalon, míg a politikai paletta bal oldalán a szocialisták a zöldekkel és az Egyesült Baloldal képviselőivel közösen tesznek gyakrabban jogszabályi módosító javaslatokat.

A kormányközi kapcsolatok hálózatának vizsgálata során Thurner és Binder (2009) megállapította, hogy a döntően északi, nettó befizető uniós tagállamok közötti kapcsolatok voltak a hálózatban a leggyakoribbak.

Ami az EU alapító tagállamait, illetve az EU-15 tagállamokat illeti, összhangban a “mag-Európa” és a “koncentrikus körök Európája” koncepcióval (Stubb, 1996), a várakozások szerint az EU alapító tagállamaiból, illetve az EU-ba a 2004-es bővítés előtt belépett tagállamokból származó EP-képviselők gyakrabban lépnek kapcsolatba egymással, mint a 2004 óta belépett tagállamokkal (EU-12).

Thurner és Binder (2009) állítása szerint a hosszú távú, stabil gazdasági és politikai kapcsolatok két ország közötti együttműködés esetén alacsonyabb tranzakciós és koordinációs költséget jelentenek. Ez alapján a várakozások szerint az egymással szorosabb földrajzi, történelmi, politikai, gazdasági vagy nyelvi kapcsolatban álló EU tagállamok EP képviselői gyakrabban kerülnek kapcsolatba egymással az EP jogalkotása, a módosító javaslatok megtétele során. A kutatási kérdéssel és a fent részletezett kapcsolódó szakirodalom megállapításaival összhangban a H3. hipotézis az alábbi:

H3. hipotézis: A Közös Agrárpolitika jogszabálytervezeteihez tett közös módosító javaslatok megtétele során az EP képviselők és azok tagállamainak tulajdonságai befolyásolják a képviselők együttműködését és a közöttük meglévő hálózatok kialakulását az Európai Parlamentben.

A fenti három fő hipotézis mellett a vonatkozó szakirodalom alapján több alhipotézis is meghatározásra került a disszertáció vonatkozó fejezeteiben.

3.2. A kutatás újszerűsége

Noha tágabb értelemben a jelen disszertációban bemutatott kutatási területhez jelentős irodalom kapcsolódik, a kutatás számos területen hordoz újdonságot magában. Elsőként kijelenthető, hogy a Közös Agrárpolitika jogszabály-tervezeteivel kapcsolatban európai parlamenti módosító javaslatok elemzésére korábban még nem került sor. Korábbi, az európai parlamenti módosító javaslatokat feldolgozó cikkek a környezetvédelem (Burns et al., 2009; Tsebelis, 1994; Tsebelis és Kalandrakis, 1999) vagy például az egészségügy (Lucic, 2004) területén születtek. Kreppel (1999; 2002) elemzéseiben több szakpolitikai területről – szociális ügyek, energetika, közlekedés – származó módosító javaslatokat is feldolgozott. Mindezidáig azonban az EP módosító javaslatok feldolgozására a KAP vonatkozásában nem került sor. Emellett azonban a disszertációban bemutatott elemzés és az alkalmazott módszertan számos további újdonságot tartalmaz, melyek a következők:

1. Jelen kutatás az első, mely a konzultációs és az együttdöntési eljárás összehasonlításával az Európai Parlament jogalkotási befolyását a Közös Agrárpolitika terén a módosító javaslatok elemzésével méri. Ennek eredményeként lehetővé válik, hogy az Európai Parlamentnek a KAP jogalkotására gyakorolt befolyását a Lisszaboni Szerződés tükrében elemezzük.

Noha Selck és Steunenbergh (2004) már elvégezte a két jogalkotási eljárás összehasonlítását az Amszterdami Szerződés példáján keresztül, ugyanerre a Lisszaboni Szerződés vonatkozásában még nem került sor.

A módosító javaslatok sikerességi rátáinak meghatározásakor, a módosító javaslatok egyrészt saját jellemzőik, másrészt az EP-n belüli döntéshozatal szintjének megfelelően is kategorizálásra kerültek. Ez alapján öt kategóriát képeztem: jelentéstervezet módosító, nyílt módosító, kompromisszumos módosító, véleményadó bizottságok által tett módosító és plenáris módosító javaslat.

Korábbi kutatások rendszerint csak egy típusú módosító javaslatot elemeztek: vagy plenáris (Yordanova, 2009) vagy nyílt módosító javaslatokat (Tsebelis és Kalandrakis, 1999; Tsebelis et al., 2001). Több típusú módosító javaslat egyidejű, átfogó vizsgálata újdonságot jelent a vonatkozó elemzések sorában. Fentiek mellett a 2013-as KAP reform vizsgálata során további kategóriákat is képeztem az EP módosító javaslatokból, így “agrárpolitikai módosító javaslat” és “KAP reform módosító javaslat” kategóriák mentén is sor került a sikerességi ráták kiszámítására, mely szintén újdonságot jelent a KAP-pal kapcsolatos kutatások terén.

2. A korábbi kutatásokkal ellentétben jelen kutatás a javaslattevő európai parlamenti képviselő személyéhez, illetve tagállamához kötődő magyarázó változóknak a módosító javaslatok elfogadására gyakorolt hatását is elemzi. Korábbi cikkek számos magyarázó változó hatását tesztelték: Kreppel (1999) a módosító javaslat típusát, az EP belső politikai egységét, a parlamenti olvasat számát és a preambulum módosítókat, míg Tsebelis (1995) a jelentéstevő által tett módosítókat, mint magyarázó változókat vonta be az elemzésbe. A képviselőhöz és tagállamukhoz kötődő változók tesztelése azonban új elemet

jelent mind a Közös Agrárpolitikával, mind az Európai Parlamenttel foglalkozó elemzések terén.

Szintén új elemként jelenik meg az elemzésben – mind a sikerességi ráták kiszámításában, mind a logisztikus regresszióban –, hogy a jogalkotási folyamat döntési pontjainak számával összhangban három eredményváltozó bevonására kerül sor, melyek a következők: (1) az EP szakbizottsága általi elfogadás; (2) az EP plenáris ülése általi elfogadás; (3) a Tanács általi elfogadás. Míg a korábbi cikkek, elemzések ezen három döntéshozatali szint közül csak eggyel foglalkoztak, addig a jelen disszertációban is alkalmazott megközelítés lehetővé teszi a sikerességi ráták és a szignifikáns magyarázó változók kiszámítását és összehasonlítását valamennyi döntéshozatali szinten. Ami a strukturális egyenletek modelljének alkalmazását illeti, kijelenthető, hogy az Európai Unió – azon belül is az Európai Parlament – politikai döntéshozatalát, jogalkotását befolyásoló folyamatok és változók mindezülig sem exploratív, sem konfirmatív faktorelemzés tárgyát nem képezték. Ez természetesen igaz az EP módosító javaslatain, az azokhoz kapcsolódó magyarázó változókon alapuló elemzésekre is.

A SEM elemzés újdonsága abban ragadható meg, hogy a politikatudomány terén eddig alkalmazott konfirmatív faktorelemzési modellek döntően a politikai részvételt vagy a választást (a leadott szavazatot) befolyásoló tényezők strukturális egyenletek segítségével történő elemzését mutatták be (Powers és Cox, 1997; Barbaranelli et al., 2007; de Vries et al., 2008; Leimgruber, 2011), de az uniós jogalkotás terén a SEM alkalmazására még nem került sor.

3. Mindezülig hálózatelemzést az Európai Parlament vonatkozásában csak az EP bizottságai közötti kapcsolatok feltérképezésére alkalmaztak (Patz 2011b, 2012). Az EP képviselők – ezáltal az EP képviselőcsoportok és a tagállamok – közötti kapcsolatok elemzésére ugyanakkor még nem került sor.

Másodszorban, míg az EP döntéshozatalát vizsgáló korábbi elemzések ugyan vizsgálták az EP-ben meglévő tagállami és pártkoalíciókat, azonban ezek az elemzések az EP plenáris szavazásainak eredményein alapultak (CEPS-Votewatch, 2012; Votewatch, 2014). Ezzel szemben jelen kutatás ezeket a

tagállami és EP képviselőcsoportok közötti koalíciókat az EP képviselők által közösen jegyzett módosító javaslatok alapján vizsgálja. Ilyen típusú vizsgálatra mindeztáig még nem került sor.

A Közös Agrárpolitika terén kapcsolati hálózatokat elemző cikkek (Daugbjerg, 1999; Moschitz és Stolze, 2009) a konzultációs eljárás során vizsgálták a létrejövő hálózatokat, míg jelen kutatás a Közös Agrárpolitikára a Lisszaboni Szerződés 2009-es életbe lépésével kiterjesztett együttdöntési eljárás keretében vizsgálja azokat az EP-n belül.

Végül, a kapcsolati hálózatok elemzésére az EU más szakpolitikái – így például az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikája (Mérand et al., 2011) vagy a Közös Agrárpolitika egy speciális szegmense, a biogazdálkodás (Moschitz és Stolze, 2009) – terén már sor került, azonban a KAP jogalkotásában meglévő hálózatok elemzése mindeztáig még nem képezte vizsgálat tárgyát.

4. Fejezet Kutatási módszertan

4.1. Az európai parlamenti módosító javaslatok sikerességi rátái

A sikerességi ráták – más szóval elfogadási ráták – kiszámításánál az elfogadott módosító javaslatok számát viszonyítjuk a teljes sokasághoz. Ez a legegyszerűbb mód az EP jogalkotási befolyásának mérésére.

Egyes kutatók álláspontja szerint ugyanakkor az EP módosító javaslatok sikerességi rátái önmagukban nem adnak megfelelő képet az EP jogalkotási folyamatban meglévő hatásáról (Shackleton, 1999). Álláspontjuk szerint a sikerességi ráták a döntéshozatali folyamat eljárási vonatkozásaihoz kapcsolódnak és nem mondanak sokat a döntéshozatal szakpolitikai eredményeiről. Mindazonáltal az EP módosító javaslatokkal foglalkozó cikkek döntő többsége – Shackleton (1999), Tsebelis és Kalandrakis (1999), Kreppel (1999), Tsebelis et al. (2001), Kreppel (2002), Lucic (2004), Kardasheva (2009), bár hangsúlyozzák a sikerességi ráták alkalmazásának korlátait – az EP jogalkotási erejének mérésére a módosító javaslatok sikerességi rátáit alkalmazza.

Jelen kutatás keretében több típusú sikerességi ráta kiszámítására is sor került:

- mindkét jogalkotási eljárásra, tehát a konzultációs és az együttdöntési eljárásra vonatkozóan egyaránt, mely lehetővé teszi az EP jogalkotási befolyásának összehasonlítását az egyes eljárások között;
- az EP módosító javaslatok típusa szerinti bontásban: jelentéstervezet módosító, nyílt módosító, véleményadó bizottság által tett módosító;
- egyrészt a módosító javaslatok teljes sokaságára vonatkoztatva, másrészt a döntéshozatali folyamat megelőző fázisában elfogadott módosító javaslatok számához viszonyítva.

4.2. Logisztikus regresszió és a Strukturális Egyenletek Modellje

Logisztikus regresszió

Annak érdekében, hogy a változók együttes hatását mérni tudjuk, logisztikus regressziós modell alkalmazása indokolt. A logisztikus regresszió a regresszió az a formája, amikor a függő változó kategorikus vagy – speciális esetként – bináris. A logisztikus regressziót akkor használják, amikor a független (magyarázó) változók hatását a függő (bináris) változókra kívánják meghatározni. A magyarázó változók hatása esélyhányados formájában kerül bemutatásra. A logisztikus regresszió valamely esemény (érték) bekövetkeztének esélyhányadosát becsüli. Klasszifikációs feladatok megoldására a logisztikus regresszió a széles körben alkalmazott módszertan, így jelen elemzésben is erre kerül sor.

Az Európai Parlamenthez kötődő korábbi irodalomban Kreppel (1999), Lucic (2004), Kardasheva (2009) és Burns et al. (2009) alkalmaztak logisztikus regressziót a magyarázó változóknak a módosító javaslatok elfogadására gyakorolt hatásának mérésére.

A logisztikus regresszió keretében 20 magyarázó változót³ teszteltem. A jogalkotási folyamat döntési fázisaival összhangban három függő változót alkalmaztam: az EP szakszabotársága általi elfogadás, az EP plenáris ülése általi elfogadás, illetve a Tanács általi elfogadás.

A magyarázó változók tesztelésére a teljes sokasághoz viszonyítva sor kerül. A változók tesztelése során két módszert alkalmazok. Elsőként valamennyi magyarázó változót egyidejűleg vonom be az elemzésbe egy sztenderd regresszióval,⁴ majd ezt követően a változókat a Wald *“forward stepwise”* modellel tesztelem. Valamennyi olyan statisztikai tesztelési eljárás, mely a változókat lépésenként választja ki vagy törli, egy olyan statisztikai algoritmuson alapul, mely a változók *“fontosságát”* ellenőrzi, és az előre megadott döntési szabály szerint befogadja vagy kizárja az adott változót. Egy adott változó *“fontosságának”* meghatározása a változó koefficiensének statisztikai szignifikanciáján alapszik (Hosmer és Lemeshow, 2000). A Wald

³ A hat EP képviselőcsoport külön-külön változóként jelenik meg az elemzésben.

⁴ Az SPSS „ENTER” módszerként hivatkozik rá.

lépésenkénti szelekciós eljárás során a változók eltávolítása a Wald statisztikai valószínűségen alapszik.⁵

Strukturális Egyenletek Modellje

A jelen disszertációban bemutatott kutatás keretében egy SEM modell felépítésére is sor került. A modell azon változókon alapul, melyek a módosító javaslatot jegyző EP képviselők – és azok tagállamai – tulajdonságainak ismeretében képezhetők és bevonhatók az elemzésbe.

A SEM egy többváltozós elemzési módszertan, amely többek között a többváltozós regressziót és a faktorelemzést kombinálja, hogy becslést adjon a kölcsönös függőségi kapcsolatokra. A strukturális modell egyidejűleg becsli a különálló, de egymástól függő, többváltozós regressziós egyenleteket. A SEM a független és függő változók közötti kapcsolatokat fejezi ki, és még azt is kezelni képes, hogy az egyes kapcsolatokban függő változók másokban akár függetlenek (magyarázók) is lehetnek.

A SEM egy konfirmatív típusú elemzési módszer, mellyel a változók közötti kapcsolatok (a magyarázó változó függő változókra gyakorolt hatásának) megállapítása az elemzés előtt (a priori) történik az elmélet, a tapasztalat és a kutatási célok alapján. A kölcsönös függőségi kapcsolatok becslése nem az egyetlen sajátos eleme a modellnek. A SEM lehetőséget biztosít arra is, hogy látens változókat vonjunk be az elemzésbe. Egy látens változó olyan, közvetlenül nem megfigyelt fogalom, melyet csak a megfigyelt és mérhető változók segítségével tudunk megközelítőleg magyarázni (Hair et al. 2006).

A korlátozott vonatkozó elmélet és saját személyes tapasztalataim alapján felállított SEM modell öt látens magyarázó és három látens eredményváltozót foglal magában. A megfigyelt magyarázó változók klasztereinek kialakítása és látens magyarázó változókhoz való kapcsolódása, valamint a látens változók közötti kapcsolatok

⁵ <http://www.cob.unt.edu/itds/faculty/evangelopoulos/busi6220/logreginspss.pdf>

kialakítása döntően az Európai Parlament jogalkotási folyamataira vonatkozó személyes tapasztalataimon alapul.

4.3. Társadalmi kapcsolatháló elemzés

Hasonlóan Mérand et al. (2011) elemzéséhez, jelen disszertációban a társadalmi kapcsolatháló elemzést nem elméleti keretként, hanem módszertani eszközként alkalmazom a rendelkezésre álló adatok elemzésére. A Közös Agrárpolitika Európai Parlamenten belüli döntéshozatalának hálózatelemzési célú vizsgálata egy új kutatási terület, mely segíthet jobb betekintést nyerni az EU döntéshozatalának ezen szegmensébe.

A hálózatelemzés azon a feltételezésen alapul, hogy az egymással kapcsolatban lévő szereplők közötti kapcsolatok a fontosak. Ezek a szereplők közötti kapcsolatok jelentik a hálózat kutatás alapvető elemeit. A hálózatelméleti modellek az egymással kapcsolatban lévő folyamatokkal vagy struktúrákkal kapcsolatos elmélet tesztelésére használhatók. A hálózatelmélet fő jellemzője, hogy szüksége van olyan fogalmakra, definíciókra vagy folyamatokra, melyekben társadalmi egységek több szálon kapcsolódnak egymáshoz. A kapcsolatháló elemzés mind statisztikai célú, mind leíró jellegű használata a társadalomtudományi statisztikai elemzésektől eltérő megközelítést tesz szükségessé és lehetővé (Wasserman és Faust, 1994). De Nooy (2003) szerint a hálózatelemzés egy olyan módszertan, mely a társadalmi térben lévő formális és informális kapcsolatok tulajdonságait térképezi fel.

A kapcsolatháló elemzés egy tudományterületeken átívelő elemzési módszer. A hálózatelemzés a társadalomtudomány elméleti és alkalmazott ágának, valamint a matematikai, statisztikai és informatikai módszertanok találkozásának eredményeként fejlődött ki (Wasserman és Faust, 1994).

A jelen disszertációban bemutatott hálózatelemzés a KAP 2013-as reformja során több EP képviselő által közösen tett módosító javaslatokon alapul. Az EP képviselők közötti, a közös módosító javaslatokban testet öltő kapcsolódásokat a képviselők EP

képviselőcsoportja, valamint tagállama közötti kapcsolatokká alakítottam át. Ezt követően ezen hálózatok elemzésére került sor, a szereplők közötti kapcsolatokat befolyásoló tényezők középpontba állításával.

A hálózatelemzés során a foksám, a súlyozott foksám⁶ és a sűrűség mutatókat mind a teljes hálózat, mind a hálózat egyes tagjainak vonatkozásában alkalmaztam. Emellett a közöttség központiság mutatót is használtam a hálózat egyes szereplői közvetítő szerepének megállapítására. A QAP korrelációt a hálózat tagjainak bizonyos tulajdonságai, valamint a közöttük a hálózatban meglévő együttműködés közötti korreláció kiszámítására alkalmaztam. Végezetül, a homofília mutatók kiszámításával a hálózatban található klaszterek és közösségek erősségét határoztam meg.

⁶ A súlyokat az aktorok közötti kapcsolatok hálózaton belüli gyakorisága jelenti.

5. Fejezet Az adatbázis

A jelen kutatás alapját egy újonnan létrehozott adatbázis képezi, amely az Európai Parlamentnek a Közös Agrárpolitika nyolc jogszabály-tervezetéhez benyújtott módosító javaslatait tartalmazza. A jogszabálytervezetek a hét évet felölelő, Többéves Pénzügyi Keretre vonatkozó Európai Unió jogalkotási csomagnak képezték részét: négy javaslat a 2007-2013 közötti EU programozási időszakra, további négy pedig a 2014-2020 közötti EU Pénzügyi Keretre vonatkozik. A vizsgált jogszabály-tervezetek a legfontosabbak a Közös Agrárpolitika szempontjából, mivel ezek határozzák meg a hét éves programozási időszak KAP költségvetésének felhasználására vonatkozó szabályokat. A négy jogszabály a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapról szóló Rendelet, az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet illetve a Horizontális Rendelet.

A két egymást követő uniós programozási időszak két jogalkotási eljárásrendet tükröz: a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó négy rendeletet a konzultációs, míg a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó négy rendeletet az együttdöntési eljárás keretében fogadták el.

4. táblázat – A Közös Agrárpolitika elemzésbe bevont jogszabályai

A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
	2007-2013	2014-2020
Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	73/2009/EK Tanácsi rendelet	1307/2013/EU rendelet
Vidékfejlesztési Rendelet	1698/2005/EK Tanácsi rendelet	1305/2013/EU rendelet
Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	1234/2007/EK Tanácsi rendelet	1308/2013/EU rendelet
Horizontális Rendelet	1290/2005/EK Tanácsi rendelet	1306/2013/EU rendelet

Forrás: saját összeállítás

A fenti jogszabálytervezetek vonatkozásában bármely EP képviselő által, a jogalkotási folyamat bármelyik szakaszában az Európai Parlament elé terjesztett módosító javaslat beépítésre került az adatbázisba. Ebben a kontextusban a módosító javaslatok a jogszabálytervezet eredeti szövegéhez benyújtott szöveges, változáskövetéssel kiemelt javaslatokat jelentik.

A nyolc jogszabálytervezethez az EP-ben benyújtott módosító javaslatok száma az alábbiak szerint alakult:

5. táblázat – A nyolc KAP jogszabály-tervezethez az EP-ben benyújtott módosító javaslatok száma

A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
	2007-2013	2014-2020
Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	931	2.575
Vidékfejlesztési Rendelet	426	2.471
Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	98	2.596
Horizontális Rendelet	25	972
Összesen	1.480	8.614

Forrás: saját összeállítás

Attól függően, hogy az Európai Parlamentben zajló jogalkotási folyamat mely szakaszában nyújtották be a módosító javaslatokat, azokat az alábbiak szerint is lehet osztályozni.

6. táblázat – A nyolc KAP jogszabály-tervezethez az EP-ben benyújtott módosító javaslatok száma típusonként

Módosító javaslat típusa	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
	2007-2013	2014-2020
Jelentéstervezethez tett módosító javaslatok	185	719
Nyílt módosító javaslatok	1.063	6.749
Véleményadó bizottságok módosító javaslatai	128	533
Kompromisszumos módosító javaslatok	45	279
Szóbeli módosító javaslatok	3	0
Plenáris módosító javaslatok	56	334
Összesen	1.480	8.614

Forrás: saját összeállítás

Az EP-ben zajló jogalkotási folyamat kezdeti szakaszában az adott jogszabálytervezet jelentéstevője nyújthat be úgynevezett jelentéstervezet módosító javaslatokat. Ezt követően bármely EP képviselő javaslatot tehet a jogszabálytervezet módosítására. Ezek a nyílt módosító javaslatok. Az EP jelentés kidolgozásáért felelős EP bizottság

mellett (a KAP esetében ez a COMAGRI) más EP bizottságoknak is lehetősége van véleményt nyilvánítani a jogszabálytervezetekről. Ezek a bizottsági vélemények általában szintén szöveges módosító javaslatokat fogalmaznak meg, melyekre a „véleményadó bizottságok által tett módosító javaslat” elnevezést alkalmazom. A COMAGRI szavazás előtt a jogszabály-tervezet jelentéstevője kompromisszumos módosító javaslatokat dolgoz ki. Ezek általában a korábban beterjesztett jelentéstervezet, nyílt, illetve a véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok ötvözetei. A COMAGRI tagjai szóbeli módosító javaslatokat is előterjeszthetnek közvetlenül az előtt, hogy a COMAGRI ülése szavazna a jogszabálytervezetről. A COMAGRI szavazást követően a jogszabálytervezet beterjesztésre kerül az EP soron következő plenáris ülése elé. A plenáris ülést megelőzően kizárólag a COMAGRI-nak, az EP képviselőcsoportoknak vagy negyvenet meghaladó számú EP képviselőnek közösen van lehetősége plenáris módosító javaslatot tenni. Az EP módosító javaslatok fenti osztályozása lehetővé teszi bármilyen típusú EP módosító javaslat elfogadási rátájának a kiszámítását az EP-n belüli döntéshozatali folyamat bármely szakaszában.

Az adatbázis újdonsága, hogy több, az EP módosító javaslataihoz köthető változót is tartalmaz. Ezek a változók a módosító javaslat vagy az előterjesztő EP képviselő tulajdonságait írják le. Emellett, amennyiben ismerjük a módosító javaslatot előterjesztő EP képviselőt, számos változót határozhatunk meg az adott EP képviselő tagállamával kapcsolatban is. Fontos hangsúlyozni, hogy az adatbázis kizárólag azon módosító javaslatokat tartalmazza, melyek esetén az előterjesztő EP képviselő azonosítható, és így azokhoz változók kapcsolhatók.

A plenáris illetve a szóbeli módosító javaslatok esetében ez nem lehetséges, emellett a véleményadó bizottságok módosító javaslatai is egy EP bizottsági álláspontot tükröznek, így ezeket az adatbázis összeállításánál nem vettem figyelembe. A kompromisszumos módosító javaslatok esetében a kompromisszumos módosító javaslathoz ötvözött eredeti módosító javaslatok is megtalálhatók az adatbázisban. A disszertációban erre "szétfejtés"-ként hivatkozok. Az adatbázis alapját képező hivatalos EU dokumentumok teljes felsorolását az 1. számú Melléklet tartalmazza.

Az adatbázis változói egy binominális táblázatban kerültek kódolásra. A kódoláshoz a 0 és az 1 értéket használtam. Az adatbázis változóinak felsorolását, illetve a változók kódolása során alkalmazott módszertant az alábbi táblázat tartalmazza.

7. táblázat – Az adatbázis magyarázó változói

Változó-csoportok	Változók	Kód	
Módosító javaslattal kapcsolatos változók	Kompromisszumos módosító javaslat	1, ha a módosító javaslat kompromisszumos formában került elfogadásra	0 egyébként
	Jelentéstervezet módosító javaslat	1, ha a módosító javaslatot a jelentéstevő nyújtotta be a jelentéstervezetben	0 egyébként
	Közös módosító javaslat	1, ha a módosító javaslatot egynél több EP képviselő nyújtotta be	0 egyébként
	Preambulum módosító javaslat	1, ha a módosító javaslatot a jogszabály-tervezet "Preambulum" szakaszához nyújtották be	0 egyébként
EP képviselővel kapcsolatos változók	Férfi	1, ha az EP képviselő férfi	0 egyébként
	Több EP ciklus	1, ha az EP képviselő nem az első mandátumát tölti az EP-ben	0 egyébként
Tagállammal kapcsolatos változók	Mezőgazdasági tagállam	1, ha az EP képviselő olyan tagállamot képvisel, ahol a mezőgazdasági termelés GDP-hez viszonyított aránya meghaladja az EU-átlagot	0 egyébként
	Kohéziós tagállam	1, ha az EP képviselő olyan tagállamot képvisel, amely finanszírozásra jogosult az EU Kohéziós Alapjából	0 egyébként
	Választókörizet	1, ha az EP képviselő olyan tagállamot képvisel, amelynek területe több választókörizetből áll az Európai Parlamenti választások szempontjából	0 egyébként
	EU-15 tagállam	1, ha az EP képviselő olyan tagállamot képvisel, amely már 2014 előtt is az EU tagja volt	0 egyébként
	Nettó befizető tagállam	1, ha az EP képviselő olyan tagállamot képvisel, amelynek negatív az EU-val szembeni pénzügyi egyenlege	0 egyébként
Intézményi/politikai változók	EP Szakbizottság tag	1, ha az EP képviselő tagja az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságának	0 egyébként
	EP Szakbizottság póttag	1, ha az EP képviselő az EP Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottságának helyettesítő tagja	0 egyébként
	Párthovatartozás	1, az Európai Parlament azon képviselőcsoportjának, amelynek az EP képviselő a tagja	0 egyébként
	Tagállami kormányzattal megegyező pártállás	1, ha az EP képviselő párthovatartozása azonos az EP képviselő által képviselt tagállam jelenlegi kormányának párthovatartozásával	0 egyébként

Forrás: saját összeállítás

Az adatbázisban a fenti változók az összes módosító javaslat vonatkozásában kódolásra kerültek.

A tagállamhoz köthető változók tekintetében mind a 26 tagállam (azon tagállamok száma, amelyek EP képviselői módosító javaslatot tettek) kódolásra került. Hasonlóképpen, ami a pártállást illeti, minden EP képviselőcsoport kódolására sor került. Lehetőség van a tagállamok további csoportosítására is – például a KAP-reformot támogató tagállamok –, vagy EP képviselőcsoportok szerint – például nagy EP frakciók (ESZD és ENP) – egyaránt. A tagállami változók alapján történő

osztályozásával kapcsolatos információkat (például "mezőgazdasági tagállam", "nettó befizető tagállam", "kohéziós tagállam") a 3. számú Melléklet tartalmazza.

Emellett lehetőség van a változók listájának a bővítésére is, elsősorban akkor, ha az EP döntéshozatali folyamat egy konkrét szegmensét kívánjuk elemezni. Ennek során került sor a szakpolitikai módosító javaslatok meghatározására. Ezek azon módosító javaslatok, amelyek célja a jogalkotás politikai irányának a megváltoztatása. A szakpolitikai módosító javaslatok tovább bonthatók a KAP reformot támogató módosító javaslatokra.

Az adatbázisban három függő változó található. Ezek a jogalkotási eljárás három döntéshozatali pontjára vonatkoznak, melyek közül kettő az Európai Parlament döntéshozatali folyamatának részét képezi. Ezek a döntéshozatali pontok az alábbiak:

- 1) COMAGRI szavazás: ez az EP belső döntéshozatali eljárásának első szakasza, amelyben az EP szakbizottságának tagjai vesznek részt. A három szakasz közül ez képezi a legerősebb „szűrőt”, mivel a legtöbb EP módosító javaslatot itt utasítják el.
- 2) EP plenáris szavazás: az EP plenáris ülése során az EP tagjai az előző szakaszban a COMAGRI által elfogadott módosító javaslatokról, illetve a plenáris módosító javaslatokról szavaznak. A gyakorlatban az EP plenáris ülése a legtöbb esetben megerősíti a COMAGRI döntéseit, azaz a COMAGRI által támogatott módosító javaslatok többségét elfogadja.
- 3) Végleges rendelet: ebben a szakaszban derül ki, hogy az EP által elfogadott módosító javaslatok közül melyek kerülnek be a jogszabály végleges szövegébe a Tanáccsal folytatott konzultációt vagy tárgyalást követően.

A kutatás során az EP módosító javaslatokat akkor tekintem elfogadottnak, ha azok – legalább részben – elfogadásra kerültek, és megtalálhatók a hivatalos COMAGRI vagy plenáris ülésről készített emlékeztetőben (azt a COMAGRI vagy az EP plenáris

ülése elfogadta), illetve a módosító javaslatok szövegét – legalább részben – beépítették a végleges rendelet szövegébe.

A kompromisszumos módosító javaslatok esetén, amennyiben azok elfogadásra kerülnek, az általuk kiváltott módosító javaslatok (azaz a kompromisszumos módosító javaslatba korábban „beolvasztott” jelentéstervezet, nyílt, vagy a véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok) mindegyikét elfogadottnak tekintetem.

Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy nem minden kompromisszumos módosító javaslat tekinthető a korábbi (jelentéstervezet, nyílt vagy a véleményadó bizottságok által tett) módosító javaslatok ötvözetének. Az ilyen kompromisszumos módosító javaslatok nem fejthetők szét, ezért az eredeti formájukban szerepelnek az adatbázisban.

A közös, tehát az egynél több EP képviselő által közösen beterjesztett módosító javaslatok szintén szétfejtve szerepelnek az adatbázisban. Mindez elengedhetetlen ahhoz, hogy egyértelműen hozzá lehessen rendelni minden egyes módosító javaslathoz az EP képviselőhöz kapcsolódó változókat. Az adatbázis egyes sorai tehát egy-egy EP képviselőre vonatkozóan tartalmazzák a kódolt változókat.

6. Fejezet Módosító javaslatok sikerességi rátái

Jelen fejezet célja, hogy átfogó képet adjon az európai parlamenti módosító javaslatok sikerességi rátáiról a Közös Agrárpolitika terén mind a konzultációs, mind az együttdöntési eljárás esetén. A sikerességi ráták kiszámítása lehetővé teszi az EP befolyásának számszerű összehasonlítását a két jogalkotási eljárás során. A fejezet fő célja a disszertáció H1. hipotézisének tesztelése, mely az alábbi:

H1. hipotézis: A Lisszaboni Szerződés által kiterjesztett együttdöntési eljárás növelte az Európai Parlament jogalkotási befolyását a Közös Agrárpolitika terén.

A hipotézis tesztelése tehát a két jogalkotási eljárás sikerességi rátáinak összehasonlító elemzésével történik. A fejezetben a sikerességi rátákat több esetben a vizsgált jogszabályok, illetve a módosító javaslat típusa szerinti bontásban is bemutatom.

A fejezet felépítése a következő. A bevezetőt követően a Parlamentnek a Tanácshoz való viszonyát elemzem, majd az EP plenáris ülése és az EP szakbizottsága közötti viszonyt mutatom be. A fejezet negyedik és ötödik pontja segít az Európai Parlamenten belüli döntéshozatali folyamat jobb megértésében azáltal, hogy bemutatja a véleményadó bizottságok és a jelentéstevők szerepét a KAP 2013-as reformjának jogalkotásában. A fejezet végén a konklúziók összegzése található. Jelen fejezet Fertő-Kovács (2015) munkáján alapszik.

6.1. Bevezető áttekintés

A Parlament jogalkotási befolyása leginkább abban érhető tetten, hogy mennyiben képes befolyásolni a végleges politikai döntést a Tanáccsal folytatott tárgyalások során. Emellett azonban érdemes megvizsgálni a Parlamentben zajló döntéshozatali folyamatot is. A 8. számú táblázat tartalmazza a módosító javaslatok sikerességi rátáját a döntéshozatal három szakaszában. Az utolsó oszlop azt mutatja meg, hogy az összes Parlamenti módosító javaslat mekkora hányadát fogadta el végül a Tanács és építette be a végleges jogszabályba.

8. táblázat – Az EP módosító javaslatok sikerességi rátái KAP rendeletenként

Az elfogadott módosító javaslatok aránya az összes módosító javaslat százalékában

A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás			Együtt döntési eljárás		
	EP szakbizottság által elfogadott	Plenáris ülés által elfogadott	Végleges rendelet	EP szakbizottság által elfogadott	Plenáris ülés által elfogadott	Végleges rendelet
Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	30,2	30,3	9,2	5,4	5	3
Vidékfejlesztési Rendelet	36,9	36,6	11,5	18,6	18,6	13,6
Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	28	28	16	32,4	30	12,4
Horizontális Rendelet	51	51	5,1	23,7	23,7	13,6
Összesen	33,4	33,4	9,7	17,7	17,4	10,3

Forrás: saját számítás

A 2013-as KAP reform során a Parlamenti módosító javaslatok 17,7%-át fogadta el a COMAGRI és 17,4%-át a plenáris ülés, míg az összes módosító javaslat 10,3%-a vált a végleges jogszabály részévé. A konzultációs eljárás keretében az összes módosító javaslat 9,7%-a került beépítésre a végleges jogszabályba, így az együttdöntési eljárással némiképp erősödött a Parlament befolyása. Az abszolút számok ugyanakkor jelentősebb különbséget mutatnak a két jogalkotási eljárás között: a konzultációs eljárás alapján tárgyalt módosító javaslatok közel 10%-a 140 elfogadott Parlamenti módosító javaslatot, míg az együttdöntési eljárás szerinti 10% 860 elfogadott módosító javaslatot takar.

A Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet esetében a COMAGRI a módosító javaslatok 5,4%-át, a Parlament plenáris ülése pedig 5%-át fogadta el, míg az ezen rendelethez benyújtott összes módosító javaslat 3%-a került elfogadásra a jogalkotási folyamat végén és így került beépítésre a közvetlen kifizetésekről szóló végleges rendeletbe. A Vidékfejlesztési Rendelet esetében mind a COMAGRI, mind pedig a Parlament plenáris ülése a módosító javaslatok 18,6%-át fogadta el, míg a végleges jogszabályba a módosító javaslatok 13,6%-a került be. Ami az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendeletet illeti, mind a COMAGRI, mind a Parlament plenáris ülése a módosító javaslatok 23,7%-át fogadta el, míg a végleges jogszabályba a módosító javaslatok 13,6%-a került be. Végül a Horizontális Rendelet esetében az

összes módosító javaslat 32,4%-a került elfogadásra a COMAGRI és 30%-a a Parlament plenáris ülése által, míg a végleges jogszabályban a módosító javaslatok 12,4%-a került átvételre.

Megállapíthatjuk, hogy a módosító javaslatok elfogadásának aránya mindhárom elfogadási szinten a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet esetében volt a legalacsonyabb. A Parlamenten belül a Horizontális Rendelet esetében volt a legmagasabb a módosító javaslatok elfogadási aránya, amelyet az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet követett. A végleges Egységes Közös Piacszervezésről szóló, illetve Vidékfejlesztési Rendelet esetében a módosító javaslatok elfogadási aránya egyaránt 13,6% volt.

6.2. A Parlament megnövekedett szerepe a Tanáccsal szemben

A 9. számú táblázat tartalmazza a véglegesen elfogadott parlamenti módosító javaslatok arányát azon módosító javaslatok számához képest, amelyeket a Parlament a Tanáccsal szembeni tárgyalási mandátumként elfogadott. A Parlamenti módosító javaslatok ezen sikerességi rátáit módosító javaslat típusonként és KAP rendeletenként is bemutatom. Az elemzés ezen részének legfontosabb megállapítása, hogy a négy KAP rendelet esetében a Parlament plenáris ülése által elfogadott módosító javaslatok 59,2%-a került be a végleges KAP rendelet szövegébe. Ez az arányszám 60,2% volt a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet, 57,1% az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet és 73% a Vidékfejlesztési Rendelet esetében. A Parlament tárgyalási felhatalmazásán belüli módosító javaslatok 41,4%-a lelhető fel a végleges Horizontális Rendeletben. Így megállapíthatjuk, hogy a Parlament képes volt a plenáris ülés által elfogadott módosító javaslatok csaknem 60%-át elfogadtatni a Tanáccsal a trilógus tárgyalások során. Ez jelentős előrelépést jelez az együttdöntési eljárásban a konzultációs eljáráshoz képest, hiszen az arány gyakorlatilag megduplázódott.

Ami a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat illeti, a Parlament plenáris ülése által elfogadott, a Parlament tárgyalási mandátumának részét képező módosító javaslatok 59,3%-a került elfogadásra a trilógus tárgyalásokat követően. Ez az arány

60,8% volt a nyílt módosító javaslatok, 66,3% a kompromisszumos módosító javaslatok, 41,8% a véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok és 43,5% a plenáris módosító javaslatok esetében.

9. táblázat – Sikerességi ráták a trilógus tárgyalásokon módosító javaslat típusonként és KAP rendeletenként

EP módosító javaslatok a végleges jogszabályokban az EP plenáris ülése által elfogadott módosító javaslatokhoz képest (%)

Módosító javaslat típusa	A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
Jelentéstervezethez tett módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetések	19,7	65,8
	Vidékfejlesztés	41,2	80,3
	Horizontális Rendelet	50	42,1
	Egységes Közös Piacszervezés	16,7	59,7
	Összesen	23,3	59,3
Nyílt módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetések	36,2	61,3
	Vidékfejlesztés	32,2	74,2
	Horizontális Rendelet	75	40
	Egységes Közös Piacszervezés	3,3	55,6
	Összesen	32,5	60,8
Kompromisszumos módosító javaslatok*	Közvetlen Kifizetések	7,3	68,6
	Vidékfejlesztés	50	72,2
	Horizontális Rendelet	n/a	44
	Egységes Közös Piacszervezés	n/a	67,9
	Összesen	11,1	66,3
Véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetések	0	100
	Vidékfejlesztés	11,1	48,3
	Horizontális Rendelet	0	40
	Egységes Közös Piacszervezés	n/a	0
	Összesen	9,1	41,8
Plenáris módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetések	13,3	25
	Vidékfejlesztés	0	44,4
	Horizontális Rendelet	n/a	71,4
	Egységes Közös Piacszervezés	n/a	0
	Összesen	11,8	43,5
Összesen	Közvetlen Kifizetések	30,5	60,2
	Vidékfejlesztés	31,4	73
	Horizontális Rendelet	57,1	41,4
	Egységes Közös Piacszervezés	10	57,1
	Összesen	29,1	59,2

Forrás: saját számítás

* Minden módosító javaslat típus számítása a kompromisszumos módosító javaslatok szétfejtésével történik. A kompromisszumos módosító javaslatok sikerességi arányának számítása az eredeti (nem szétfejtett) adatokon alapul.

1. keretes szöveg: Szakpolitikai módosító javaslatok

A módosító javaslatok elemzése során szakpolitikai fontosságuk szerint is osztályoztam a Parlament tárgyalási mandátumában található módosító javaslatokat. Az eredmények tanúsága szerint a négy KAP rendelethez tett agrárpolitikai módosító javaslatokat az átlag

fölötti arányban (51,2%) fogadta el a Tanács. Ez alapján megállapítható, hogy a Parlament valós társjogalkotóvá vált a Tanács mellett, ha ugyanis egy kétszereplős döntéshozatali folyamat egyik szereplője képes az álláspontja több mint 50%-át elfogadtatni a másik szereplővel, akkor kijelenthető, hogy azonos befolyással bír a döntések meghozatalára. A legmagasabb elfogadási arány a Vidékfejlesztési Rendeletnél (57%), míg a legalacsonyabb a Horizontális Rendeletnél (40.2%) volt tapasztalható.

10. táblázat – Az agrárpolitikai módosító javaslatok sikerességi rátái

EP módosító javaslatok a végleges jogszabályban az EP tárgyalási mandátumához viszonyítva (%)

Módosító javaslat típusa	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	Vidékfejlesztési Rendelet	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	Horizontális Rendelet	Összesen
Összes módosító javaslat	39,8	47,2	47,3	37,1	43,8
Agrárpolitikai módosító javaslatok	49,2	57	54,7	40,2	51,2
KAP reform módosító javaslatok	48,8	65,7	52,4	60	56

Forrás: saját számítás

A számítások során a kompromisszumos módosító javaslatok nem kerültek szétfejtésre.

Ami a "KAP reformhoz kapcsolódó módosító javaslatokat" illeti, végül a Parlament tárgyalási mandátuma körébe tartozó ezen módosító javaslatok 56%-a került elfogadásra a Tanács részéről. A legmagasabb elfogadási arány a Vidékfejlesztési (65,7%), míg a legalacsonyabb a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet (48,8%) esetén volt tapasztalható.

A legfontosabb megállapítások az alábbiakban összegezhetők. Elsőként, a fenti elfogadási ráták minden módosító javaslat típus esetében jelentős emelkedést mutatnak a konzultációs eljárással összehasonlítva. Másodszor, ami a kompromisszumos módosító javaslatokat illeti, az elemzésből nyilvánvalóvá vált, hogy a Parlament a kompromisszumos módosító javaslatok esetén rendelkezik a legnagyobb befolyással a Tanáccsal szemben (66,3%-os sikerráta). A kompromisszumos és a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok magas sikerességi rátája rávilágít a jelentéstevők rendkívül fontos szerepére. Harmadszor, a véleményadó bizottságok és a plenáris ülés által tett módosító javaslatok esetében volt a legalacsonyabb az elfogadás aránya (41,8% illetve 43,5%), ami arra utal, hogy az ilyen típusú módosító javaslatok csak korlátozott mértékben befolyásolják a végleges

politikai-jogi döntést. Végezetül, a Parlament tárgyalási mandátumába tartozó agrárpolitikai módosító javaslatok, illetve a KAP reformhoz kapcsolódó módosító javaslatok több mint 50%-a beépítésre került a végleges szabályozásba, ami alapján kijelenthető, hogy a Parlament a Tanáccsal egyenrangú félként lépett fel a trilógus tárgyalások során.

6.3. A Parlament plenáris ülése és a COMAGRI közti viszony

Ebben az alfejezetben azt vizsgálom, hogy a Parlament plenáris ülése milyen mértékben képes befolyásolni a végleges politikai-jogi eredményt, illetve hogy milyen mértékben akarta vagy tudta megváltoztatni a COMAGRI által elfoglalt álláspontot.

11. táblázat – Az EP plenáris ülése által elfogadott módosító javaslatok aránya az EP szakbizottsága által elfogadottakhoz képest (%)

Módosító javaslat típusa	A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás	Együttdöntési eljárás
Jelentéstervezethez tett módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	95,7	88,4
	Vidékfejlesztési Rendelet	100	100
	Horizontális Rendelet	100	96,9
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	100	100
	Összesen	97,2	98,6
Nyílt módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	96,6	88,2
	Vidékfejlesztési Rendelet	98,3	97,8
	Horizontális Rendelet	100	86,3
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	100	99,6
	Összesen	97,5	94,8
Kompromisszumos módosító javaslatok*	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	100	94,6
	Vidékfejlesztési Rendelet	100	100
	Horizontális Rendelet	n/a	92,6
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	n/a	100
	Összesen	100	98,5
Véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	42,9	100
	Vidékfejlesztési Rendelet	94,7	96,7
	Horizontális Rendelet	100	100
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	n/a	100
	Összesen	81,5	98,2
Összesen	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	95	89,2
	Vidékfejlesztési Rendelet	98,1	98
	Horizontális Rendelet	100	90,5
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	100	99,8
	Összesen	96,6	96,4

Forrás: saját számítás

* Minden módosító javaslat típus számítása a kompromisszumos módosító javaslatok szétfejtésével történik. A kompromisszumos módosító javaslatok sikerességi arányának számítása az eredeti (nem szétfejtett) adatokon alapul.

A 11. számú táblázat tartalmazza a módosító javaslatok sikerességi rátáját a Parlament plenáris ülése és a COMAGRI viszonylatában. A négy KAP rendelethez benyújtott összes módosító javaslatot vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a Parlament plenáris ülése a COMAGRI által elfogadott módosító javaslatok 96,4%-át támogatta. Az együttdöntési eljárás során ez az arányszám 89,2% volt a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet, 99,8% az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet, 98% a Vidékfejlesztési Rendelet és 90,5% a Horizontális Rendelet esetében.

Ami pedig a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat illeti, a COMAGRI által elfogadottak 98,6%-át a Parlament plenáris ülése is támogatta. A nyílt módosító javaslatok tekintetében a Parlament plenáris ülése a COMAGRI által elfogadott javaslatok 94,8%-át fogadta el. A kompromisszumos módosító javaslatok esetében a Parlament plenáris ülése a COMAGRI által elfogadott módosító javaslatok 98,5%-át fogadta el.⁷ A véleményadó bizottságok által előterjesztett módosító javaslatoknál a Parlament plenáris ülése a COMAGRI által korábban elfogadott módosítók 98,2%-át fogadta el.

A vizsgált KAP jogszabályok esetén összesen 334 plenáris módosító javaslatot terjesztettek a Parlament elé, amelyek 47,9%-a az EKP rendelethez, 29,9%-a a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendeletre, 12,3%-a a Vidékfejlesztési Rendeletre és 9,9%-a a Horizontális Rendeletre kapcsolódott (12. számú táblázat). A Parlament plenáris ülése az összes plenáris módosító javaslat 6,9%-át fogadta el. Az összes plenáris módosító javaslat 3%-a került bele a végleges szabályozásba.

Fentiek alapján három következtetést vonhatunk le. Elsőként, a Parlament plenáris ülése az esetek túlnyomó többségében elfogadta a COMAGRI álláspontját, az általa elfogadott módosító javaslatoknak csak elenyésző hányadát utasította el a Parlament plenáris ülése.

⁷ Ez esetben a kompromisszumos módosító javaslatok nem kerültek szétfejtésre.

12. táblázat – A plenáris módosító javaslatok sikerességi rátája KAP rendeletenként

A Közös Agrárpolitika rendeletei	Konzultációs eljárás			Együtt döntési eljárás		
	Plenáris módosító javaslatok száma	Plenáris ülés által elfogadott (%)	Végleges rendelet (%)	Plenáris módosító javaslatok száma	Plenáris ülés által elfogadott (%)	Végleges rendelet (%)
Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	53	28,3	3,8	100	4	1
Vidékfejlesztési Rendelet	3	66,7	0	41	22	9,8
Horizontális Rendelet	0	0	0	33	21,2	15,2
Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	0	0	0	160	1,9	0
Összesen	56	30,4	3,6	334	6,9	3

Forrás: saját számítás

Ebből arra következtethetünk, hogy a politikai irányvonalat nem a Parlament plenáris ülése, hanem a COMAGRI határozta meg. Másodsorban, a Parlament plenáris ülése előtt tett módosító javaslatok sikerességi rátája igen alacsony. Ez arra utal, hogy a Parlament plenáris ülése nem gyakorol jelentős befolyást a Parlament politikai irányvonalára. Harmadszor, nincs tényleges különbség az együttdöntési és a konzultációs eljárás között, mivel (i) a Parlament plenáris ülése mindkét eljárás esetében túlnyomórészt elfogadja a COMAGRI álláspontját, és (ii) a Parlament plenáris ülése által tett módosító javaslatok sikerességi rátája mindkét esetben alacsony.

6.4. A véleményadó bizottságok szerepe

A négy KAP rendelethez öt véleményadó bizottság terjesztett be módosító javaslatokat a 2013-as reform során: a Költségvetési Bizottság (BUDG), a Költségvetési Ellenőrzési Bizottság (CONT), a Fejlesztési Bizottság (DEVE), a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság (ENVI) és a Regionális Fejlesztési Bizottság (REGI). A véleményadó bizottságok 533 módosító javaslatot tettek a KAP rendeletekhez, ami az összes módosító javaslat 6,2%-át jelenti.

Ami a véleményadó bizottságok által előterjesztett összes módosító javaslatot illeti, a számítások szerint ezek 10,5%-át fogadta el a COMAGRI és 10,3%-át a Parlament plenáris ülése, míg a véleményadó bizottságok által beterjesztett módosító javaslatok 4,3%-át fogadták el a trilógus tárgyalásokat követően.

13. táblázat – A véleményadó bizottságok által tett módosító javaslatok száma és sikerességi rátái

EP bizottság	Módosító javaslatok száma és részaránya		Sikerességi ráta az összes módosító javaslatához viszonyítva			Sikerességi ráta
	Összes módosító javaslat	Részarány (%)	COMAGRI által elfogadott (%)	Plenáris ülés által elfogadott (%)	Végleges rendelet (%)	Végleges / plenáris (%)
BUDG	47	8,8	2,1	2,1	2,1	100
CONT	137	25,7	11,7	11,7	5,8	50
DEVE	38	7,1	21,1	21,1	13,2	62,5
ENVI	179	33,6	7,3	6,7	3,4	50
REGI	132	24,8	13,6	13,6	2,3	16,7
Összesen	533	100	10,5	10,3	4,3	41,8

Forrás: saját számítás

A véleményadó bizottságok a Horizontális Rendelet esetében rendelkeztek a legnagyobb befolyással, ahol a módosító javaslataik 8,3%-a került be a végleges jogszabályba, ezt követte a Vidékfejlesztési Rendelet 5,3%-kal. Az egyes véleményadó bizottságokra lebontva megállapítható, hogy a Költségvetési Bizottság a Vidékfejlesztési Rendelet esetében volt a legerősebb, azaz ezen jogszabály esetén kerültek a bizottság módosító javaslatai a legnagyobb arányban (4,4%) elfogadásra. A Horizontális Rendeletet a Költségvetési Ellenőrzési és a Regionális Fejlesztési Bizottság volt képes a leginkább alakítani, mivel a módosító javaslataik rendre 16,2%-a illetve 3,1%-a került be a végleges szabályozásba. A Fejlesztési Bizottság és a Környezetvédelmi Bizottság szintén a Vidékfejlesztési Rendelet vonatkozásában bizonyult a legerősebbnek, rendre 38,5% illetve 4,1% elfogadási aránnyal.

Négy következtetést vonhatunk le a véleményadó bizottságok 2013-as KAP reformban betöltött szerepével és befolyásával kapcsolatban. Elsőként, a legaktívabb véleményadó bizottság a Környezetvédelmi Bizottság volt, amely a véleményadó bizottságok által beterjesztett összes módosító javaslat 33,6%-át jegyezte. Másodszor, a véleményadó bizottságok összességében csak minimálisan tudták befolyásolni a

végleges KAP jogszabályokat, hiszen az általuk beterjesztett módosító javaslatok alig több mint 4%-a került beépítésre a végleges KAP rendeletekbe. Harmadszor, a Fejlesztési Bizottság volt a legsikeresebb véleményadó bizottság, mivel módosító javaslatainak 13,2%-s került be a végleges KAP rendeletekbe.⁸ Végezetül: a véleményadó bizottságok a legnagyobb mértékben a Horizontális illetve a Vidékfejlesztési Rendeletben befolyásolták a KAP irányvonalát, ugyanakkor elhanyagolható hatásuk volt a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendeletre valamint az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendeletre.

6.5. A Parlamenti jelentéstevők szerepe

A 2013-as KAP reform során három Parlamenti jelentéstevő volt felelős a négy KAP jogalkotási javaslatért: Luis Manuel Capoulas Santos felelt a Közvetlen Kifizetésekről szóló és a Vidékfejlesztési Rendeletért, Michel Dantin az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendeletért és Giovanni La Via a Horizontális Rendeletért.

Ha a módosító javaslatokat a jelentéstevők szempontjából elemezzük, a jelentéstervezethez tett és a kompromisszumos módosító javaslatokat kell megvizsgálnunk. A jelentéstevők összesen 711 módosító javaslatot nyújtottak be a négy KAP rendelethez a jelentéstervezeteikben, ami az összes benyújtott módosító javaslat 8,3%-a. Emellett a jelentéstevők 279 kompromisszumos módosító javaslatot tettek a jogalkotási eljárás során, ami az összes benyújtott módosító javaslat 3,2%-a.

A jelentéstevők befolyásos szerepe már korábban is bemutatásra került a 9. számú táblázatban. A jelentéstervezetek és a kompromisszumos módosító javaslatok magas elfogadási aránya arra utal, hogy a jelentéstevők képesek voltak nagymértékben befolyásolni a jogalkotást a 2013-as KAP reform során.

⁸ Ezeket az eredményeket fenntartással kell kezelni, mivel 76%-uk olyan módosító javaslat volt, amely csak kis mértékben kötődött a legfontosabb KAP kérdésekhez. A Fejlesztési Bizottság módosító javaslatai többnyire fejlődő vagy harmadik országokra, fejlesztési együttműködésekre vagy megállapodásokra vonatkozó hivatkozásokat tartalmaztak.

A Parlament-Tanács viszony elemzése alapján jól látható, hogy a Parlament plenáris ülése által elfogadott kompromisszumos módosító javaslatok csaknem kétharmada végül bekerült a négy KAP rendelet végleges szövegébe. Ez az arányszám 72,2% a Vidékfejlesztési Rendelet, 68,6% a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet, 67,9% az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet és 44% a Horizontális Rendelet esetében. Ami a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat illeti, a Parlament Tanács melletti társjogalkotói szerepe tükröződik a Vidékfejlesztési Rendelet (80,3%), a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet (65,8%), az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet (59,7%) és a Horizontális Rendelet (42,1%) elfogadási arányszámaiban is. Ennek ellenére fontos megjegyezni, hogy a jelentéstervezetek és a kompromisszumos módosító javaslatok magas elfogadási aránya nem feltétlenül tükrözi a jelentéstevők magas személyes jogalkotási befolyását, ugyanakkor rávilágít a jelentéstevők azon képességére, hogy erős politikai konszenzust és támogatást generáljanak az általuk jegyzett módosító javaslatok számára.

A fenti adatok alapján levonhatjuk a következtetést, hogy a Parlament a Vidékfejlesztési Rendelet trilógus tárgyalásai során tudta a leghatékonyabban képviselni az álláspontját. Ebben az értelemben a Vidékfejlesztési Rendelet és a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet Parlamenti jelentéstevője (Capoulas Santos) illetve tárgyalócsoportja voltak a legerősebbek a trilógus tárgyalások során, akiket Michel Dantin követett.

Ha az elfogadott jelentéstervezeteket és kompromisszumos módosító javaslatokat vetjük össze az összes módosító javaslat számával, láthatjuk, hogy a COMAGRI a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok 78,6%-át, a Parlament plenáris ülése pedig a 77,5%-át fogadta el 2013 márciusában. Ennek megfelelően a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok 46%-a került beépítésre a végleges szabályozásba vagy önállóan, vagy kompromisszumos módosító javaslat formájában. Ezekből az adatokból kitűnik, hogy a jelentéstevők számottevő befolyással rendelkeznek a Parlament belső döntéshozatali folyamatában.

Ami a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat illeti, a Parlamenten belül a legmagasabb elfogadási arány a Horizontális Rendelet esetében, míg a legalacsonyabb a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet esetében figyelhető meg. Ez alapján La Via tekinthető a legerősebb jelentéstevőnek a Parlamentben.

14. táblázat – A jelentéstervezethez tett és a kompromisszumos módosító javaslatok sikerességi rátái az összes módosító javaslathoz képest (%)

Módosító javaslat típusa	A Közös Agrárpolitika rendeletei	EP Szakbizottság által elfogadott	EP Plenáris ülés által elfogadott	Végleges rendelet
Jelentéstervezethez tett módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	42,2	37,3	24,5
	Vidékfejlesztési Rendelet	83,6	83,6	67,1
	Horizontális Rendelet	96,1	93,1	39,2
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	82,3	82,3	49,1
	Összesen	78,6	77,5	46
Kompromisszumos módosító javaslatok	Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet	97,4	92,1	63,2
	Vidékfejlesztési Rendelet	94,7	94,7	68,4
	Horizontális Rendelet	100	92,6	40,7
	Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet	92	92	62,5
	Összesen	93,9	92,5	61,3

Forrás: saját számítás

Ha a végleges szabályozásban vizsgáljuk a módosító javaslatokat, a Parlament a Vidékfejlesztési Rendelet esetében volt a leghatékonyabb (67,1%), amelyet az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet (49,1%) követ. A fentiek alapján Capoulas Santos és Michel Dantin tekinthetők a legerősebb jelentéstevőnek. Felhívom a figyelmet ugyanakkor, hogy a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet tekintetében Capoulas Santos bizonyult a leggyengébbnek.

2. keretes szöveg: Kompromisszumos módosító javaslatok

Amennyiben a kompromisszumos módosító javaslatokat nem fejtjük szét, az alábbi eredményeket kapjuk. A négy KAP rendelethez összesen 279 kompromisszumos módosító javaslatot nyújtottak be, amelyek 93,9%-át fogadta el a COMAGRI, 92,5%-át a Parlament plenáris ülése – mivel ez részét képezi a Parlament tárgyalási mandátumának – és 61,3%-át fogadták el a trilógus tárgyalásokat követően. Ami a trilógus tárgyalásokat illeti, a sikerességi arány 68,4% volt a Vidékfejlesztési Rendelet, 63,2% a Közvetlen Kifizetésekről szóló Rendelet, 62,5% az Egységes Közös Piacszervezésről szóló Rendelet és 40,7% a Horizontális Rendelet esetében. Az összes módosító javaslat kategória közül ezek az elfogadási arányok a legmagasabbak. Mivel a kompromisszumos módosító javaslatok csaknem

kétharmada szerepel a végleges KAP rendeletekben, megállapítható, hogy a jelentéstevők képesek voltak erős politikai támogatást biztosítani a ezen módosító javaslatok számára.

Felhívom a figyelmet továbbá, hogy a Parlament plenáris ülésén a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok 63,9%-át fogadták el kompromisszumos módosító javaslat formájában (azaz 352-t az 551 módosító javaslat közül). Ez az arány még magasabb – 75,5% (327-ből 247) – ha a végleges szabályozásban vizsgáljuk a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat. Ez azt jelenti, hogy a jelentéstervezethez tett módosító javaslatokat a döntéshozatali folyamat minden szakaszában nagyobb eséllyel fogadták el kompromisszumos módosító javaslat formájában. Ezért feltételezhetjük, hogy a jelentéstevők a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok közül sokat szándékoltnak kompromisszumos módosító javaslat formában nyújtottak be, ezáltal biztosítva nagyobb elfogadási esélyt azok számára.

6.6. Következtetések

Ebben a fejezetben a KAP reformhoz két egymást követő időszakban benyújtott EP módosító javaslatok elemzése alapján megvizsgáltam, hogy a Parlament milyen szerepet tölt be a jogalkotási folyamatban az együttdöntési eljárás bevezetését követően. A korábbi kutatásokkal ellentétben két újdonsággal egészítettem ki a módosító javaslatok elemzését. Ezek közül az első a Parlamenti módosító javaslatok típusonkénti osztályozása, a második pedig a Parlamenti módosító javaslatok elfogadásának elemzése a jogalkotási folyamat mindhárom szakaszában.

A fejezetben bemutatott elemzés fő konklúziója, hogy a vizsgált EP módosító javaslatok elfogadási rátái valamennyi vizsgált módosító javaslat kategóriában az együttdöntési eljárás során magasabbak voltak a konzultációs eljáráshoz képest. Ez alapján kijelenthetjük, hogy az Európai Parlament a Lisszaboni Szerződést követően növelte a jogalkotási befolyását a KAP jogalkotásában. A H1. hipotézist tehát elfogadjuk.

Az elemzés főbb megállapításai közül kiemelendő, hogy a 2013-as KAP reform során a Parlament plenáris ülése által elfogadott Parlamenti módosító javaslatok csaknem 60%-a beépült a végleges KAP rendeletekbe, szemben a konzultációs eljárásban tapasztalt kevesebb mint 30%-kal. Ezek az eredmények megerősítik Corbett et al. (1995) illetve Tsebelis et al. (2001) megállapításait, miszerint a Parlamenti módosító javaslatok elfogadási rátái magasabbá váltak az együttdöntési eljárás bevezetése óta. Ez összhangban van Crombez és Swinnen (2011) KAP reformmal kapcsolatos megállapításaival, miszerint a Parlament jogalkotási befolyást szerzett a konzultációs eljárásról az együttdöntési eljárásra történő átállás során. Az eredmények alátámasztják továbbá Roederer-Rynning és Schimmelfennig (2012) következtetéseit is, nevezetesen, hogy a Lisszaboni Szerződés növelte a Parlament jogalkotási befolyását a KAP vonatkozásában.

Mivel a Parlament és a Tanács viszonyában a Parlamenti módosító javaslatok elfogadási aránya 50% és 60% között mozog, megállapíthatjuk, hogy a Parlament valós társjogalkotóvá vált a Tanács mellett. Ha ugyanis egy kétszereplős döntéshozatali folyamat egyik szereplője képes az álláspontja több mint 50%-át elfogadtatni a másik szereplővel, akkor bátran kijelenthető, hogy azonos befolyással bír a döntések meghozatalára. A 2013-as KAP reformban a Parlament tárgyalási mandátumába tartozó agrárpolitikai módosító javaslatok, illetve a KAP reformhoz kapcsolódó módosító javaslatok több mint 50%-a beépítésre került a végleges szabályozásba, ami alapján kijelenthető, hogy a Parlament a Tanáccsal egyenrangú félként lép fel a trilógus tárgyalások során. Ez az eredmény általánosságban megerősíti Crombez (1997) illetve Tsebelis és Garrett (2001) álláspontját, hogy az együttdöntési eljárás bevezetését követően a Parlament valós társjogalkotóvá vált a Tanács mellett. A Parlamenti módosító javaslatok magas elfogadási aránya a végleges szabályozásban Steunenbergh (1998) megállapításait is alátámasztja, nevezetesen, hogy együttdöntési eljárás esetén a politikai eredmény közelebb áll a Parlament álláspontjához.

A Parlamenti módosító javaslatok típusonkénti elfogadási rátái alapján a legfontosabb konklúzió, hogy a Parlament a kompromisszumos módosító javaslatok esetén rendelkezik a legnagyobb befolyással a Tanáccsal szemben (66,3%-os sikerráta). Az

összes módosító javaslat típus közül a kompromisszumos módosító javaslatok elfogadási aránya a legmagasabb. A kompromisszumos illetve a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok magas sikerességi rátája rámutat a jelentéstevők fontos szerepére, elsősorban abban, hogy erős politikai támogatást szerezzenek ezen módosító javaslatok számára.

Ami a COMAGRI és a Parlament plenáris ülése közti viszonyt illetve a plenáris módosító javaslatok szerepét illeti, megállapíthatjuk, hogy a Parlament plenáris ülése túlnyomó részben elfogadta a COMAGRI álláspontját. A COMAGRI által elfogadott módosító javaslatokat csak elenyésző számban utasította el a Parlament plenáris ülése, miközben nagyon kevés plenáris módosító javaslat került elfogadásra. Ez azt jelenti, hogy a politikai irányvonalat nem a Parlament plenáris ülése, hanem a COMAGRI határozta meg. Ez alátámasztja Neuhold (2001) megállapítását, hogy a parlamenti bizottságok alkotják a parlamenti döntéshozatali folyamat gerincét. Az eredmények megerősítik Yordanova (2010) következtetéseit is, nevezetesen, hogy a Parlament plenáris ülése által elfogadott jogszabályok főként a bizottsági jelentéseken alapulnak.

Végezetül bemutattam, hogy a 2013-as KAP reformban erősen korlátozott volt a véleményadó bizottságok szerepe. A 2013-as KAP reformban a véleményadó bizottságok által jegyzett módosító javaslatoknak volt a legalacsonyabb (41,8%) az elfogadási aránya.

A jelen kutatás annyiban haladja meg a meglévő szakirodalmat, hogy kategóriákba rendezi a Parlamenti módosító javaslatokat, és a jogalkotási folyamat mindhárom szakaszában vizsgálja a módosító javaslatok elfogadási arányát. A kutatók között nincs egyetértés a tekintetben, hogy a Parlamenti módosító javaslatok elfogadási aránya mennyiben alkalmas a Parlament jogalkotási befolyásának mérésére. A jelen kutatás a Parlamenti módosító javaslatok részletesebb elemzésével kíván hozzájárulni ehhez a vitához.

7. Fejezet Logisztikus regresszió és a Strukturális Egyenletek Modellje

A fejezet fő célja a kutatás H2. hipotézisének tesztelése, mely a következő:

H2. hipotézis: A módosító javaslat jellege, a javaslattevő EP képviselő és annak tagállamának tulajdonságai, valamint az ezen tulajdonságokból képzett faktorok befolyásolják az EP módosító javaslatok elfogadását az EP egyes döntési szintjein a KAP terén.

A H2. hipotézis tesztelése jelen fejezetben két részre bontva történik.

Elsőként a vizsgált magyarázó változók szignifikanciájának logisztikus regresszióval történő tesztelésére kerül sor. Ezt követően mutatom be a SEM modellt, mely során a modell illeszkedésének jóságát, illetve az egyes változócsoportok magyarázó erejét vizsgálom.

7.1. Logisztikus regresszió

A bináris logisztikus regresszió során a változók tesztelésével négy alhipotézist is vizsgálok, melyeket a vonatkozó szakirodalom alapján fogalmaztam meg. Az alhipotézisek szerint az EP módosító javaslatok elfogadásának esélyét növeli, amennyiben a módosító javaslatot jegyző EP képviselő:

- H.2.1 – az EP néppárti vagy szocialista képviselőcsoportjának tagja;
- H.2.2 – nettó befizető tagállamból származik;
- H.2.3 – az EU-15 tagállamok valamelyikéből származik;
- H.2.4 – az EP illetékes szaktanárságának tagja.

Az alhipotézisek kapcsán a fő kutatási kérdés, hogy a fenti változók statisztikailag szignifikánsak-e a két jogalkotási eljárás valamelyikében. Az alhipotézisek Hix et al. (2005) és Yordanova (2009) konklúziói alapján kerültek megfogalmazásra.

A kutatás során vizsgált magyarázó változók az alábbiak:

15. táblázat – A logisztikus regresszió magyarázó változói

1. Kompromisszumos módosító	2. Jelentéstervezet módosító
3. Közös módosító	4. Preambulum módosító
5. LDSZ	6. ENP
7. Zöldek-ESZSZ	8. EEB-ÉZB
9. ESZD	10. UNE
11. EKR	12. SZDE
13. EP Szakbizottság tag	14. EP Szakbizottság póttag
15. Férfi	16. Több EP ciklus
17. Tagállami kormányzattal megegyező pártállás	18. Mezőgazdasági tagállam
19. Kohéziós tagállam	20. Választókerület
21. EU-15 tagállam	22. Nettó befizető tagállam

Forrás: saját összeállítás

Az 1-4. változók a módosító javaslat jellegéhez kapcsolódnak, míg az 5-12. változók az EP képviselőcsoportok változói. A 13-17. változók az EP képviselő személyes és politikai változói. A 18-22. változók a módosító javaslatot jegyző EP képviselő tagállamához kötődő változók.

Mint korábban az „Adatbázis” fejezetben írtam, az elemzésnek három függő változója van: 1) Az EP szakbizottsága által történő elfogadás; 2) Az EP plenáris ülése által történő elfogadás; 3) A Tanács által történő elfogadás. A fenti magyarázó változók tesztelésére mindkét jogalkotási eljárás vonatkozásában sor kerül.

Fontos megjegyezni, hogy az elemzéshez felhasznált adatbázisban a közös módosító javaslatok „szétfejtésre” kerültek, aminek értelmében a közös módosító javaslatot jegyző EP képviselőkhöz tartozó magyarázó változók az adatbázisban külön sorban lettek feltüntetve. Ezáltal a konzultációs eljárásban vizsgált adatbázis 1.927 sort, míg az együttdöntési eljárásban vizsgált adatbázis 16.637 sort tartalmaz.

Összhangban a disszertáció ’Kutatási módszertan’ fejezetével a logisztikus regresszióknak két változatát alkalmazom jelen fejezetben: elsőként egy sztenderd regressziós modellt építék, majd az úgynevezett „forward stepwise” regressziót (Wald modell) alkalmazom.

Konzultációs eljárás

A konzultációs eljárás esetén a logisztikus regresszió eredményei az alábbiak:

16. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója
Konzultációs eljárás

Változók	EP Szakbizottság		EP plenáris ülés		Tanács	
	koefficiens	p-érték	koefficiens	p-érték	koefficiens	p-érték
Kompromisszumos módosító	-0,978	0,000**	-0,905	0,000**	1,327	0,000**
Jelentéstervezet módosító	1,255	0,000**	1,213	0,000**	1,082	0,009**
Közös módosító	0,057	0,674	0,003	0,983	-0,557	0,055
Preambulum módosító	-0,118	0,433	-0,086	0,576	-0,314	0,377
LDSZ	1,677	0,01*	1,664	0,011*	0,868	0,467
ENP	1,263	0,045*	1,244	0,048*	1,257	0,254
Zöldek-ESZSZ	1,101	0,099	1,169	0,079	-0,148	0,912
EEB-ÉZB	2,083	0,059	2,027	0,067	-17,278	0,999
ESZD	1,051	0,097	1,039	0,1	0,818	0,463
UNE	0,379	0,617	0,11	0,89	-17,286	0,996
EP Szakbizottság tag	0,085	0,627	0,079	0,657	-0,576	0,132
EP Szakbizottság póttag	-0,07	0,679	-0,095	0,582	-0,829	0,042*
Férfi	-0,129	0,359	-0,135	0,343	-0,068	0,814
Több EP ciklus	0,062	0,695	0,145	0,365	0,657	0,051
Tagállami kormányzattal megegyező pártállás	-0,052	0,685	-0,055	0,675	-0,406	0,139
Mezőgazdasági tagállam	0,323	0,071	0,382	0,036*	0,394	0,308
Kohéziós tagállam	-0,778	0,158	-0,813	0,143	18,018	0,998
Választókerület	-0,212	0,265	-0,203	0,298	-0,428	0,313
EU-15 tagállam	1,036	0,002**	1,432	0,000**	0,403	0,569
Nettó befizető tagállam	-0,119	0,817	-0,153	0,768	18,364	0,998
Nagelkerke R négyzet	0,151		0,166		0,128	

Megjegyzés: **p<0,01 *p<0,05

Forrás: saját számítás

A kapott eredmények azt mutatják, hogy a “Kompromisszumos módosító” és a “Jelentéstervezet módosító” változók a tanácsi döntéshozatal szintjén szignifikánsak 1%-on. Mindkét változó esetén a pozitív besorolás növeli a módosító javaslat elfogadásának esélyét.

Ami az EP képviselőcsoportok változóit illeti, az “LDSZ” és az “ENP” változók szignifikánsak 5%-on az EP-n belüli döntéshozatali szinteken. Mindkét változó esetén a pozitív besorolás növeli az elfogadás esélyét mind a COMAGRI, mind az EP plenáris ülése esetén. A javaslattevő EP képviselőhöz kapcsolódó változók esetén az elemzés egyetlen szignifikáns változót azonosított: az “EP szakbizottság póttag” változó a Tanács általi elfogadás szintjén szignifikáns. Mindazonáltal a változó pozitív besorolása csökkenti az elfogadás esélyét. Végezetül, a tagállamhoz kötődő változók közül a “Mezőgazdasági tagállam” és az “EU-15 tagállam” változók szignifikánsak, melyek esetén a pozitív besorolás növeli az elfogadás esélyét.

A Wald modell nagymértékben megerősíti a fenti eredményeket. A módosító javaslat jellegéhez kapcsolódó változók közül a “Kompromisszumos módosító” és a “Jelentéstervezet módosító” változók szignifikánsak. A képviselőcsoportok változói közül az “LDSZ” és az “ENP” változók szignifikánsak, de az utolsó döntéshozatali szinten már csak az “ENP”. Hasonlóképpen a fenti eredményekhez, az “EU-15 tagállam” változó is szignifikáns. Valamennyi itt felsorolt változó esetében a pozitív besorolás növeli az elfogadás esélyét, kivéve a “Kompromisszumos módosító javaslat” változót az első két döntéshozatali szint esetén. Az egyetlen új szignifikáns változó a “Kohéziós tagállam” változó, melynek pozitív besorolása növeli a módosító javaslat elfogadásának esélyét.

17. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója - Wald modell

Konzultációs eljárás

EP Szakbizottság				EP Plenáris ülés				Tanács			
Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték	Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték	Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték
6	Kompromisszumos módosító	-1	0,000**	6	Kompromisszumos módosító	-0,946	0,000**	4	Kompromisszumos módosító	1,196	0,000**
	Jelentéstervezet módosító	1,235	0,000**		Jelentéstervezet módosító	1,196	0,000**		Jelentéstervezet módosító	1,371	0,000**
	LDSZ	0,739	0,000**		LDSZ	0,743	0,000**		ENP	0,709	0,003**
	ENP	0,328	0,01*		ENP	0,348	0,007**				
	EU-15 tagállam	1,491	0,000**		EU-15 tagállam	2,027	0,000**				
	Kohéziós tagállam	-0,34	0,014*		Kohéziós tagállam	-0,325	0,02*		EU-15 tagállam	1,468	0,014*
Nagelkerke R négyzet	0,14			0,152			0,089				

Megjegyzés: **p<0,01 *p<0,05

Forrás: saját számítás

Együttdöntési eljárás

Az együttdöntési eljárás esetén a logisztikus regresszió eredményei az alábbiak:

18. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója
Együttdöntési eljárás

Változók	EP Szakbizottság		EP plenáris ülés		Tanács	
	koefficiens	p-érték	koefficiens	p-érték	koefficiens	p-érték
Kompromisszumos módosító	24,253	0,978	6,012	0,000**	4,837	0,000**
Jelentéstervezet módosító	2,626	0,000**	2,575	0,000**	0,633	0,001**
Közös módosító	0,049	0,609	-0,09	0,336	0,077	0,493
Preambulum módosító	0,89	0,000**	0,989	0,000**	-0,139	0,374
LDSZ	1,003	0,056	0,734	0,083	0,17	0,688
EKR	0,015	0,978	-0,089	0,842	-0,309	0,482
SZDE	0,628	0,276	0,799	0,079	0,62	0,169
ENP	1,801	0,001**	1,398	0,001**	0,751	0,074
Zöldek-ESZSZ	0,683	0,228	0,259	0,585	0,124	0,793
EEB-ÉZB	0,707	0,222	0,555	0,243	0,315	0,521
ESZD	0,619	0,245	0,38	0,378	0,162	0,706
EP Szakbizottság tag	1,173	0,000**	0,983	0,000**	0,381	0,003**
EP Szakbizottság póttag	1,339	0,000**	1,155	0,000**	0,294	0,032*
Férfi	0,056	0,502	-0,026	0,755	0,038	0,695
Több EP ciklus	0,104	0,201	0,07	0,375	-0,006	0,951
Tagállami kormányzattal megegyező pártállás	-0,172	0,079	-0,154	0,109	-0,129	0,263
Mezőgazdasági tagállam	-0,129	0,213	-0,015	0,883	-0,064	0,587
Kohéziós tagállam	-0,728	0,000**	-0,77	0,000**	0,638	0,003**
Választókerület	-0,259	0,007**	-0,128	0,171	-0,033	0,768
EU-15 tagállam	-0,504	0,016*	-0,609	0,003**	-0,15	0,488
Nettó befizető tagállam	0,108	0,342	0,025	0,826	0,748	0,000**
Nagelkerke R négyzet	0,691		0,646		0,621	

Megjegyzés: **p<0,01 *p<0,05

Forrás: saját számítás

A konzultációs eljáráshoz hasonlóan a „Kompromisszumos módosító” és a „Jelentéstervezet módosító” változók az együttdöntési eljárásban is szignifikánsak,

pozitív besorolásuk növeli az elfogadás esélyét. A konzultációs eljárással szemben azonban az együttdöntés során a „Preambulum módosító” változó is szignifikáns a jogalkotási eljárás első két döntéshozatali fázisában.

Ami az EP képviselőcsoportok változóit illeti, egyedül az „ENP” változó szignifikáns és csak az EP-n belüli döntéshozatal fázisaiban. A változó pozitív besorolása növeli a módosító javaslat elfogadásának esélyét. A konzultációs eljárással ellentétben az együttdöntési eljárásban az „LDSZ” változó nem szignifikáns.

Ami a javaslattevő EP képviselő személyéhez kötődő változókat illeti, az „EP Szakbizottság tag” és az „EP Szakbizottság póttag” változók szignifikánsak: pozitív besorolásuk növeli az elfogadás esélyét valamennyi döntéshozatali szinten. A konzultációs eljárással összehasonlítva ez az EP szakbizottsági tagok jóval erősebb befolyását mutatja az együttdöntési eljárásban.

A tagállamhoz kötődő változók esetén az öt változóból négy szignifikáns a döntéshozatal legalább egy szintjén. Az EP szakbizottsági döntéshozatal szintjén a „Kohéziós tagállam”, „Választókerület” és az „EU-15 tagállam” a szignifikáns változók, pozitív besorolásuk azonban csökkenti az elfogadás esélyét. A „Kohéziós tagállam” és az „EU-15 tagállam” változók az EP plenáris szintjén is szignifikánsak, szintén csökkentve az elfogadás esélyét. Ami a Tanács általi elfogadást illeti, a „Kohéziós tagállam” és a „Nettó befizető tagállam” változók szignifikánsak, mindkét változó pozitív besorolása növeli az elfogadás esélyét. A konzultációs eljárással ellentétben a „Mezőgazdasági tagállam” változó nem szignifikáns az együttdöntési eljárás során.

Ezeket az eredményeket a Wald model eredményeivel összehasonlítva az alábbi konklúziókat vonhatjuk le. A döntéshozatal utolsó két szintjének valamelyikén a „Kompromisszumos módosító”, „Jelentéstervezet módosító”, „ENP”, „EP Szakbizottság tag”, „EP Szakbizottság póttag”, „Kohéziós tagállam”, „Nettó befizető tagállam” és az „EU-15 tagállam” változók mindegyike szignifikáns a fentiekben részletezett hatásokkal.

19. táblázat – A magyarázó változók logisztikus regressziója - Wald modell
Együttdöntési eljárás

EP Szakbizottság				EP Plenáris ülés				Tanács			
Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték	Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték	Lépések száma	Változók	koefficiens	p-érték
1	Kompromisszumos módosító	23,859	0,98	10	Kompromisszumos módosító	6,018	0,000**	6	Kompromisszumos módosító	4,852	0,000**
					Jelentéstervezet módosító	2,638	0,000**		Jelentéstervezet módosító	0,654	0,000**
					Preambulum módosító	1,003	0,000**				
					LDSZ	0,306	0,017*		EKR	-0,548	0,001**
					EKR	-0,682	0,000**				
					ENP	0,909	0,000**		ENP	0,516	0,000**
					EP Szakbizottság tag	0,879	0,000**				
					EP Szakbizottság póttag	1,038	0,000**				
					Kohéziós tagállam	-0,739	0,000**		Kohéziós tagállam	0,766	0,000**
					EU-15 tagállam	-0,561	0,003**		Nettó befizető tagállam	0,801	0,000**
Nagelkerke R négyzet	0,616			0,646				0,62			

Megjegyzés: **p<0,01 *p<0,05

Forrás: saját számítás

Mindazonáltal két további változó is szignifikáns a *forward stepwise* regresszióban: az „LDSZ” és az „EKR”. Előbbi pozitív besorolása növeli az elfogadás valószínűségét az EP plenáris elfogadás szintjén – ez összhangban van a konzultációs eljárás eredményeivel –, az „EKR” változó pozitív besorolása azonban csökkentette az elfogadás esélyét a döntéshozatal két utolsó szintjén. Mivel az EP EKR képviselőcsoportja gyakran EU-szkeptikus álláspontot foglal el, illetve a képviselőcsoport tagja számos, a Közös Agrárpolitikával szemben kritikus brit EP képviselő is, ezért a kapott eredmény az előzetes várakozásoknak megfelelő.

A jelen alfejezetben bemutatott elemzés fő konklúziója a H2. hipotézis kapcsán, hogy a kutatás számos magyarázó változója befolyásolja az EP módosító javaslatok elfogadását. A fentiekben bemutatott szignifikáns magyarázó változók közül némelyek pozitív besorolása növeli, másoké csökkenni az elfogadás esélyét. A logisztikus regresszió eredményei tehát megerősítik a H.2. hipotézist.

Ami a logisztikus regresszióhoz kapcsolódó négy alhipotézist illeti, az alábbi konklúziókat tehetjük:

A H.2.1. alhipotézis értelmében növeli az elfogadás esélyét, amennyiben a javaslattevő képviselő az EP néppárti vagy szocialista képviselőcsoportjának tagja. Mind a konzultációs, mind az együttdöntési eljárás keretében az „EPP” változó az esetek túlnyomó többségében – az összességében vizsgált 12 esetből 9-szer – szignifikáns volt, és pozitív besorolása növelte az elfogadás esélyét, így az alhipotézist elfogadjuk.

A H.2.2. alhipotézis értelmében növeli az elfogadás esélyét, ha a javaslattevő EP képviselő nettó befizető tagállamból származik. A „Nettó befizető tagállam” magyarázó változó a konzultációs eljárásban nem volt szignifikáns. Az együttdöntési eljárásban viszont a Tanács általi elfogadás szintjén szignifikáns változó volt, pozitív besorolása növelte az elfogadás esélyét, ezért az együttdöntési eljárás vonatkozásában a H.2.2. alhipotézist elfogadjuk.

A H.2.3. alhipotézis értelmében növeli a módosító javaslat elfogadásának esélyét, amennyiben a javaslattevő EP képviselő az EU-15 tagállamok valamelyikéből származik. Mind a konzultációs, mind az együttdöntési eljárás során az „EU-15 tagállam” változó az összesen vizsgált 12 döntési szint közül 8 esetében szignifikáns volt. A konzultációs eljárás esetén a pozitív besorolás növelte, az együttdöntési eljárás esetén csökkentette a módosító javaslat elfogadásának esélyét. Így a H.2.3. alhipotézist a konzultációs eljárás során elfogadjuk, az együttdöntési eljárás vonatkozásában viszont elutasítjuk.

Végül a H.2.4. alhipotézis értelmében növeli a módosító javaslatok elfogadásának esélyét, amennyiben a módosító javaslatot jegyző EP képviselő a COMAGRI tagja. Az „EP Szakbizottság tagja” változó a konzultációs eljárás során egyszer sem volt szignifikáns. Az együttdöntési eljárás során – a sztenderd regressziós modell esetén – viszont mindhárom döntéshozatali szinten szignifikáns volt, pozitív besorolása növelte az elfogadás esélyét. Ezek alapján a H.2.4. alhipotézist az együttdöntési eljárás vonatkozásában elfogadjuk, a konzultációs eljárás esetén elutasítjuk.

7.2. A strukturális egyenletek modellje

Jelen alfejezet a KAP döntéshozatalára befolyással levő faktorokat a megfigyelt változók tükrében teszteli. Ennek keretében azt vizsgálja, hogy az utóbbiak valóban az előzetesen meghatározott látens változók szerint csoportosulnak-e, illetve azok alapján kapcsolódnak-e egymáshoz.

Az elemzés újdonsága a következőkben ragadható meg. Egyrészt a politikatudomány terén eddig alkalmazott konfirmatív faktorelemzési modellek jellemzően csak a politikai részvételt vagy a választást (a leadott szavazatot) befolyásoló tényezőket elemezték strukturális egyenletek segítségével (Powers és Cox, 1997; Barbaranelli et al., 2007; de Vries et al., 2008; Leimgruber, 2011).

Másrészt az EU – azon belül is az EP – politikai döntéshozatalát, jogalkotását befolyásoló folyamatok és változók mindezidáig sem exploratív, sem konfirmatív

faktorelemzésnek nem képezték tárgyát. Ez természetesen igaz az EP módosító javaslatain, az azokhoz kapcsolódó magyarázó változókon alapuló elemzésekre is.

Jelen alfejezet felépítése a következő. A bevezető és a SEM elméleti háttérének ismertetése után az adatbázis bemutatása következik. A konfirmatív elemzés rész az útdiagramot, a mérési modell egyenleteit és a strukturális egyenleteket, valamint a paraméterbecsléseket és a modellilleszkedési mutatók meghatározását tartalmazza. Végül a diszkusszióra, a kapott eredmények értelmezésére kerül sor.

Elméleti áttekintés a SEM-ről

Mint korábban már írtam, a SEM egy olyan többváltozós elemzési módszertan, amely többek között a többváltozós regresszió és a faktorelemzés módszereit kombinálja, hogy becslést adjon a kölcsönös függőségi kapcsolatokra. Egy strukturális modell egyidejűleg becsli a különálló, de egymástól függő, többváltozós regressziós egyenleteket. A SEM a független és függő változók közötti kapcsolatokat fejezi ki, és még azt is kezelni képes, hogy az egyes kapcsolatokban függő változók másokban akár függetlenek (magyarázók) is lehetnek. A SEM az ok-okozati összefüggéseket igyekszik megragadni, tehát azt, hogy valamely változóban bekövetkezett változás a feltételezések szerint egy másikban is változást idéz elő.

Jelen fejezetben alkalmazott formájában a SEM egy konfirmatív típusú elemzési módszer, mellyel a változók közötti kapcsolatok megállapítása az elemzés előtt (a priori) történik az elmélet, a tapasztalat és a kutatási célok alapján. Következésképp a SEM nem segít a modell meghatározásában, hanem azt állapítja meg, hogy a már felállított elméleti modellt mennyire támasztják alá a – mintából nyert – adatok (Hair et al., 2006), emellett annak paramétereit becsli és illeszkedésének „jóságát” is minősíti.

A társadalomtudományokban – és ezen belül a politikatudományban – gyakran előfordul, hogy bizonyos elméleti fogalmak közvetlenül nem megfigyelhetők vagy mérhetők, így a rájuk vonatkozó elmélet sem tesztelhető közvetlenül. A SEM-modellben két fő változótípus van: a megfigyelt és a látens változó. Az utóbbi közvetlenül nem

észlelhető fogalom, melyet csak megfigyelhető vagy mérhető változókkal lehet leírni (Hair et al., 2006).

A megfigyelt, más szóval indikátorváltozók segítségével a látens változók mérhetők. A SEM-ben mind a megfigyelt, mind a látens változók lehetnek független és függő változók. Szokásos helyett a magyarázó- és az eredményváltozó elnevezések használata is (Füstös et al., 2004). Az előbbieket a modell más változói nem befolyásolják, ellenben az utóbbiakat igen. A SEM minden olyan látens változóját, melyet valamely más látens változó határoz meg, látens függő, másképpen endogén látens változónak, míg azokat, melyeket más látens változó nem befolyásol, látens független vagy exogén látens változónak nevezzük. A látens független változókat tehát a SEM-modellben megfigyelt független változók indikálják, míg az előzőeket megfigyelt függő változók mérik (Schumacker és Lomax, 2010).

A SEM-ben a független változókat X -szel, a függőket Y -nal; a látens független változókat ξ -vel, míg a látens függőket η -val jelöljük.

Az útdiagram a SEM változói közötti kapcsolatok grafikus ábrázolása, melyben a feltételezett ok-okozati kapcsolatokat egyenes (a magyarázó változóból a függő változóba mutató) nyilakkal ábrázoljuk. A mindkét végén nyílban végződő egyenes a látens változók kölcsönös, kétirányú (korreláció jellegű) kapcsolatát jelzi (Hair et al., 2006).

Az útmodellben minden látens függő változó irányába mutat nyíl egy másik látens változóból. Látens változóból nyíl a (megfigyelt) magyarázó változók felé is irányulhat, kifejezve, hogy az a megfigyelt változók „mögött” húzódik meg, illetve a látens magyarázó változóból a látens eredményváltozók irányába. Az útdiagramban a látens változókat kör vagy ellipszis, a megfigyelt változókat négyzet vagy téglalap jelöli. Hibatag, melyet méretében a látens változókénál kisebb kör vagy ellipszis mutat, mind a megfigyelt, mind a látens változókhoz kapcsolódhat. Az első esetben azt fejezi ki, hogy az adott megfigyelt változó a hozzá kapcsolódó látens változón kívül mást is indikál (Schumacker és Lomax, 2010).

A SEM-modellek korai változatait Jöreskog (1969, 1973), Keesling (1972) és Wiley (1973) fejlesztették ki, így kezdetben ezeket JKW-modelleknek hívták. Később a lineáris strukturális kapcsolatok modellje nevet kapta a LISREL-szoftver⁹ 1973-as kifejlesztését követően (Schumacker és Lomax, 2010).

Az általános LISREL-modelleken belül két részt különböztetünk meg: a mérési modellt és a strukturális modellt. A strukturális modell a látens változók kauzális összefüggéseit írja le, a mérési modell pedig arra ad választ, hogy mely megfigyelt változók (milyen módon) mérik az egyes látens változókat. Ez lényegében egy konfirmatív faktorelemzési modell (Garson, 2011), amivel e kétféle változók közötti kapcsolat vizsgálható. Ennek során előzetes hipotézissel élünk a faktorstruktúrára vonatkozóan, és azt tanulmányozzuk, hogy adataink megerősítik-e a hipotézist vagy sem (Bernschütz, 2011).

Ezzel szemben a strukturális modell – mint már írtam – azt mutatja, hogy a látens változók hogyan kapcsolódnak egymáshoz, és ezáltal lehetővé teszi az azok között levő összefüggések jellemzését, melyek minden függő változó vonatkozásában strukturális egyenletek formáját öltik (Hair et al., 2006).

Összegzőképpen tehát a mérési vagy faktormodell a látens változók és az azokat meghatározó megfigyelt változók közötti kapcsolatokat mutatja be, míg a strukturális modell a látens változókét (Bernschütz, 2011).

A SEM helyes illeszkedésének mérése különböző illeszkedési mutatók kiszámításával lehetséges. Leggyakrabban az NFI-t¹⁰ (Bentler és Bonett, 1980) használjuk. Ez a mutató, ami a tárgymodellt hasonlítja egy nullmodellhez, 0 és 1 közötti értéket vesz fel – minél közelebb van az 1-hez, a modell annál jobban illeszkedik az adatokhoz. Hüvelykujjszabály szerint azok a modellek, melyek esetén az NFI értéke 0,9 alatt van, jelentős felülvizsgálatra, javításra szorulnak (Arbuckle, 2013). E mutató előnye, hogy értéke fix határok között mozog, így megbízható képet alkothatunk az extrém nagy mintaméret ellenére is. Ezzel szemben az RMSEA-nak¹¹ (Browne és Cudeck, 1993)

⁹ LISREL (linear structural relations): lineáris strukturális kapcsolatok.

¹⁰ NFI (normed fit index): normalizált illeszkedési mutató.

¹¹ RMSEA (root mean square error of approximation): a közelítés átlagos négyzetes hibájának gyöke.

felső határa nincs, értéke tökéletes illeszkedés esetén 0. Pusztán hüvelykujjszabályként javasolható, hogy ne használjunk 0,1-nél nagyobb RMSEA-értékű modellt (Browne és Cudeck, 1993). Az RFI¹² az NFI-hez hasonló tulajdonsággal rendelkezik, értéke azonban negatív is lehet (Bollen, 1989).

A SEM – alkalmas becslési eljárással – lényegében a megfigyelt változók közötti korrelációs mátrixon alapul. Nemcsak (arány- vagy intervallum-) skálán mért, hanem alacsonyabb szintű, kategoriális változók beépítését is lehetővé teszi a modellbe. Ilyenkor azt feltételezzük, hogy valójában a kategoriális változó „mögött” is folytonos eloszlás van, csak azt kizárólag „diszkrétizálva” tudjuk megfigyelni (például ha egy adott érték felett van, akkor 1-nek látjuk, alatta pedig 0-nak). Ez a gondolat egy SEM-től függetlenül is létező statisztikai koncepcióhoz vezet, amit a kategoriális változók közötti polychorikus korrelációnak hívunk (Kirk, 1973); itt feltételezzük, hogy a mögöttes eloszlás normális. Speciálisan 2×2-es tábla (két bináris változó) esetén tetrachorikus korrelációról beszélünk.

Jelen elemzés a KAP 2013-as reformjának jogszabálytervezeteihez benyújtott módosító javaslatokat dolgozza fel. Mint azt az „Adatbázis” fejezetben már bemutattam, ezen módosító javaslatok száma 8.614.

Annak érdekében, hogy a több képviselő által közösen jegyzett, európai parlamenti módosító javaslatok esetén a képviselőkhez, illetve a tagállamaikhoz kapcsolódó magyarázó változók hatását elemezni lehessen, először e javaslatokat a binárisan kódolt adatbázisban az őket jegyző képviselők számának megfelelő sorban tüntettem fel. Ezt követően természetesen soronként kerültek feltüntetésre a képviselőkhez kapcsolódó binárisan kódolt változók. A közösen jegyzett módosító javaslatok „szétfejtését” követően így az adatbázisban 16.637 javaslat adatai találhatók. A bináris és az ordinális függő változók alkalmazását a SEM-ben Muthén (1979, 1984) is megerősítette, emellett Arbuckle (2013) szintén bináris változókat vizsgált.

Elemzésem hátterét az a kutatási probléma képezi, hogy az európai uniós döntések, jogszabályok elfogadását befolyásoló tényezőkről, azok egymáshoz kapcsolódásáról,

¹² RFI (relative fit index): relatív illeszkedési index.

illetve jogalkotásra gyakorolt hatásáról csak keveset tudunk. A SEM alkalmazásának célja a disszertációban az EU, azon belül is az EP döntéshozatali folyamatainak jobb megértése, valamint a politikai döntéseket, a politikai-jogalkotási végeredményt meghatározó tényezők beazonosítása. A kutatás fő kérdése, hogy milyen tényezők, tényezőcsoportok és miként befolyásolják a döntést, jelen esetben az EP módosító javaslatainak elfogadását. Ennek megfelelően az elemzési eszközként választott SEM is az európai parlamenti módosító javaslatokhoz, azok elfogadásához köthető megfigyelt és látens magyarázó-, illetve eredményváltozók vizsgálatát célozza meg.

A SEM-hez kapcsolódó alhipotézisek egyrészt a modell illeszkedéséhez, másrészt a képzett látens változókhoz és azok döntést befolyásoló szerepéhez, harmadrészt pedig a látens eredményváltozók közötti kapcsolatokhoz kötődnek. Az alhipotézisek a következők:

H.2.5. alhipotézis: ennek értelmében a modellilleszkedés a felvázolt SEM-útdiagram szerint valósul meg, tehát az előzetesen megalkotott elméleti modell a megfigyelt és látens változók kapcsolatait, viszonyrendszerét a valós kapcsolatoknak megfelelően mutatja be.

H.2.6. alhipotézis: a jogi-intézményi tényezők növelik az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét az EP szaktanácskozásában. Ez az alhipotézis Tsebelis és Kalandrakis (1999), Tsebelis et al. (2001), Lucic (2004), valamint Kardasheva (2009) elemzéseinek megállapításaihoz kapcsolódik. Tsebelis és Kalandrakis (1999) és Lucic (2004) szerint nagyobb az első olvasatban tett, Tsebelis et al. (2001) tanulmányában az Európai Bizottság által is támogatott, míg Kardasheva (2009) következtetése alapján az EP által sürgősséggel tárgyalt jogszabályokhoz benyújtott módosító javaslatok elfogadásának valószínűsége a második olvasatban tett, az Európai Bizottság által nem támogatott, illetve a nem sürgősséggel tárgyalt jogszabályokhoz tett módosító javaslatokhoz képest.

H.2.7. alhipotézis: az adott EP módosító javaslatot jegyző képviselő személyéhez kapcsolódó tényezők csökkentik e javaslatok elfogadásának valószínűségét az EP szaktanácskozásában. Sigalas (2010) az EP-képviselők életkorának és nemének a

jogalkotási folyamatra – a jogalkotási jelentések allokációjára, a név szerinti szavazásokra –, valamint az EP-képviselői munka egyes elemeire – parlamenti kérdésekre, plenáris felszólalásokra – gyakorolt hatását elemezte. Megállapítása szerint az életkor a parlamenti kérdések és a plenáris felszólalások vonatkozásában negatív kapcsolatot mutat a képviselők aktivitásával. A nem azonban – szignifikánsan – nem magyarázza a képviselők jogalkotási és parlamenti tevékenységét, illetve aktivitását.

H.2.8. alhipotézis: a tagállamhoz kötődő tényezők növelik a módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét az EP plenáris ülése, valamint a Tanács által. Sigalas (2010) arra a következtetésre jutott, hogy az EU központi fekvésű tagállamaiból – Ausztriából, Németországból, Belgiumból, Franciaországból, Hollandiából, Luxemburgból, Nagy-Britanniából – származó képviselők aktívabbak a név szerinti plenáris szavazások esetén, mint az EU perifériáján található tagállamokéi. Emellett Kovács (2014) szerint a nettó befizető tagállamokból származó EP-képviselők által tett módosító javaslatok elfogadási esélye nagyobb.

H.2.9. alhipotézis: az EP módosító javaslataihoz kötődő tényezők növelik az elfogadás valószínűségét az EP szaktanárságában. Ez a feltevés összhangban van Shackleton (1999) és Kreppel (1999) megállapításaival. Előbbi a kompromisszumos formában beterjesztett, utóbbi a tisztázó – nem szakpolitikai – jellegű, valamint a jogszabályok preambulum részéhez tett módosító javaslatok elfogadásának magasabb esélyét állapította meg.

H.2.10. alhipotézis: az EP döntéshozatali folyamatát meghatározó politikai tényezők növelik a módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét mindhárom vizsgált döntéshozatali szinten. Kreppel (1999) úgy vélekedett, hogy az EP politikai egysége az adott szakpolitikai kérdésben, míg Kardasheva (2009) szerint egyrészt az Európai Bizottság támogatása, másrészt konzultációs eljárás esetén az EP politikai mozgástere – amennyiben a testület a kérdéses jogszabályt az együttdöntési eljárás keretében tárgyalta jogszabály elfogadásához tudja kapcsolni –, emeli a módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét.

H.2.11. alhipotézis: a vizsgált módosító javaslatok EP-szakbizottsági elfogadása pozitívan befolyásolja a parlament plenáris ülése általi jóváhagyást. A KAP 2013-as reformjához kötődő, európai parlamenti módosító javaslatokat elemezve Fertő és Kovács (2014) bemutatták, hogy az EP plenáris ülése gyakorlatilag teljes egészében – több mint 90 százalékban – elfogadja a szakbizottság által jóváhagyott módosító javaslatokat.

H.2.12. alhipotézis: a módosító javaslatok elfogadása az EP plenáris ülése által pozitív hatást gyakorol azok tanácsi elfogadására, és ezáltal bekerülésükre a végső jogszabályba. Fertő és Kovács (2014) is a KAP 2013-as reformjának európai parlamenti módosító javaslatait elemezve, ugyanerre a megállapításra jutottak.

Elemzés

Az előző alfejezetben megfogalmazott alhipotézisek teszteléséhez egy strukturális egyenletekből álló modellt írtam fel. Az elemzés első lépése a változók meghatározása volt. A magyarázó változókat a 20. számú táblázat tartalmazza.

A magyarázó változók alapján öt látens változót képeztem. A konfirmatív elemzés egyik célja annak megállapítása, hogy a modellben a vizsgált magyarázó változók valóban e látens változók, illetve feltételezett struktúrájuk szerint „szerveződnek-e”. A jogi és intézményi tényezőket magában foglaló látens változó a KAP jogszabályaira, illetve az EP-képviselők szakbizottsági pozíciójára vonatkozó két változót foglalja magában, míg külön-külön látens változót alkot a tagállamhoz kapcsolódó négy, a módosító javaslat típusára utaló négy, a javaslattevő személyéhez kötődő kettő, valamint a módosító javaslatot jegyző EP-képviselő pártpolitikai helyzetét bemutató két változó.

20. táblázat – A SEM modellben szereplő magyarázó változók

Elnevezése	Rövidítése	Jelentése
X_1	KAP	A módosító javaslat kapcsolódását jelzi a KAP adott pilléréhez. Első pillér: közvetlen kifizetések és egységes közös piacszerzés. Második pillér: vidékfejlesztés.
X_2	Tag	A módosító javaslatot az EP szakbizottságának tagja vagy pótagja terjesztette be.
X_3	NetBefiz	A módosító javaslatot az EU nettó befizető tagállamának EP-képviselője nyújtotta be.
X_4	Mgazd	A módosító javaslatot az EU mezőgazdasági tagállamának EP-képviselője tette.
X_5	EU15	A módosító javaslatot az EU-15 tagállam EP-képviselője tette.
X_6	Vkerület	A módosító javaslatot jegyző EP-képviselő tagállama választókerületenként delegál EP képviselőket.
X_7	Preamb	A módosító javaslatot a jogszabálytervezet bevezető, preambulum részéhez tették.
X_8	Jelentés	A módosító javaslatot a jogszabálytervezet európai parlamenti jelentéstevője fogalmazta meg.
X_9	Közös	A módosító javaslatot több EP-képviselő közösen jegyzi.
X_{10}	Kompr	A módosító javaslatot kompromisszumos módosító javaslat formájában fogadták el.
X_{11}	TöbbCikl	A módosító javaslatot jegyző képviselő legalább második ciklusát tölti az EP-ben.
X_{12}	Nem	A képviselő neme férfi.
X_{13}	NagyEP	A módosító javaslatot az EP néppárti vagy szocialista képviselőcsoportjának tagja tette.
X_{14}	Azonos	A módosító javaslatot jegyző EP-képviselő politikai pártja a képviselő tagállamában kormányon van, tehát a Tanácsban az EP képviselővel azonos politikai oldalon lévő miniszter foglal helyet.

Forrás: saját szerkesztés

Az EP módosító javaslatainak vonatkozásában három döntési, elfogadási szintről beszélhetünk. A jelentéstevő által megfogalmazott, a nyílt és a véleményadó bizottságok által előterjesztett, valamint a kompromisszumos módosító javaslatokról elsőként az EP szakbizottsága szavaz, majd második lépésben, a szakbizottság által már elfogadottokról az EP plenáris ülése. Végül, a plenáris ülés által is jóváhagyott módosító javaslatokról az EP és a Tanács közötti tárgyalásokat követően a Tanács dönt. Ez a három elfogadási szint jelenti az elemzésem eredményváltozóit.

21. táblázat – A modellben szereplő eredményváltozók

Kódja	Rövidítése	Jelentése
Y_1	η_1	A módosító javaslatot elfogadta az EP szakbizottsága.
Y_2	η_2	A módosító javaslatot elfogadta az EP plenáris ülése.
Y_3	η_3	A módosító javaslatot elfogadta a Tanács.

Forrás: saját szerkesztés

A látens változók kapcsolatait egymással, illetve az eredményváltozókkal a 22. számú táblázat mutatja be.

22. táblázat – A modell látens változóinak kapcsolatai

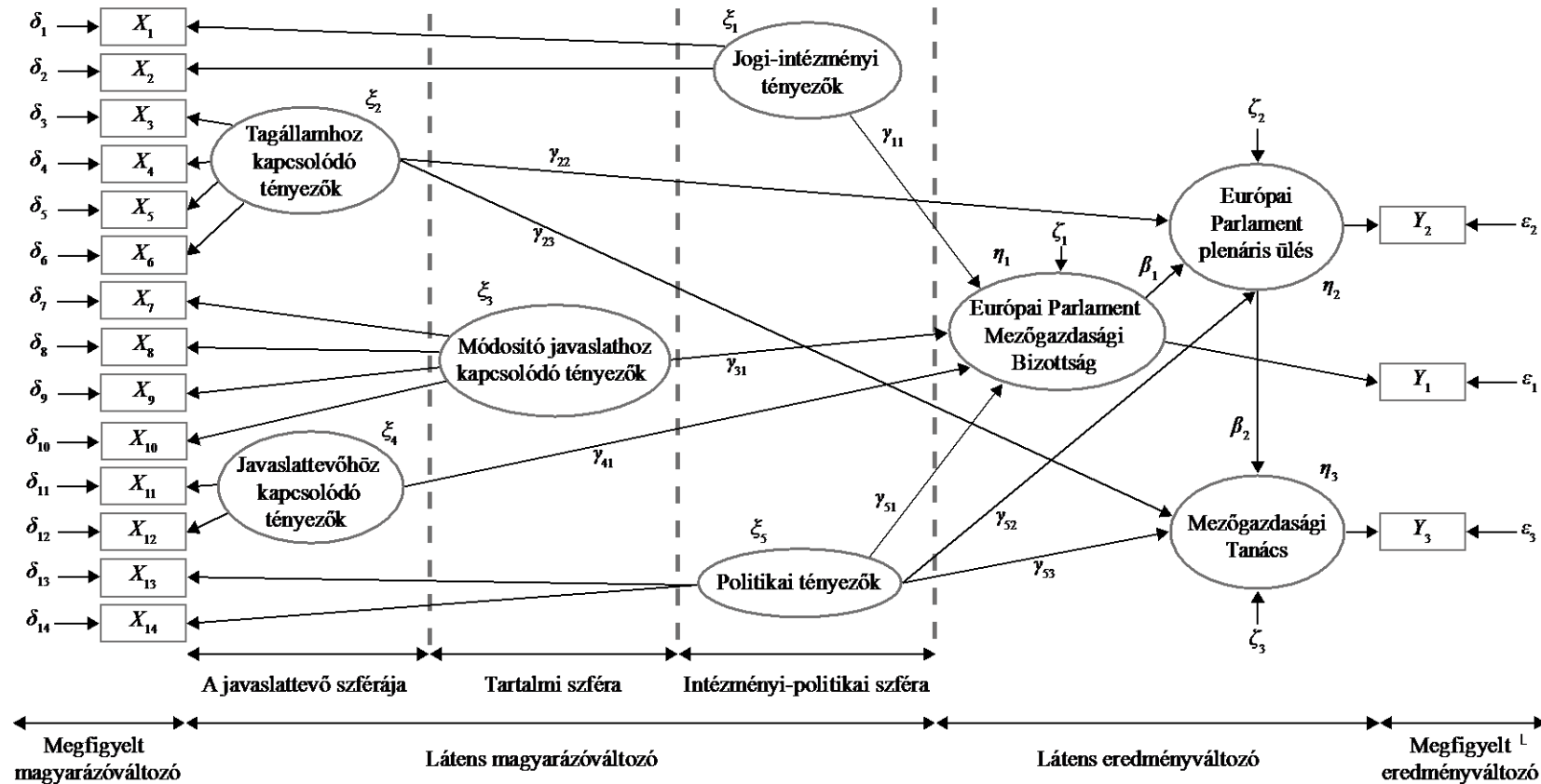
Paraméter	A kapcsolat jellege
γ_{11}	A szakbizottsági szavazást illetően jelentősége van annak, hogy mely képviselő COMAGRI-tag vagy -póttag, illetve a szakbizottságban lényeges, hogy konkrétan mely KAP-jogszabályról van szó (a plenáris ülésre ugyanis már a KAP-csomag részeként kerül).
γ_{22}	A nemzeti delegációk rendszerint az EP plenáris ülése előtt egyeztetnek arról, hogy milyen módon szavazzanak (a COMAGRI-ülésre ez kevésbé jellemző).
γ_{23}	A tanácsülésen a tagállami érdekeknek van a legnagyobb szerepe.
γ_{31}	A módosító – különösen a jelentéstevőhöz kötődő, illetve a kompromisszumos – javaslatok típusának az EP-szakbizottsági szavazást megelőzően van jelentősége. Az EP plenáris ülés elé ezek már COMAGRI által támogatott javaslatokként kerülnek.
γ_{41}	A személyes tulajdonságoknak – különösen a ciklusok számának – a személyes döntéshozatali szinten, a COMAGRI-ban van jelentősége; itt a személyes tekintély, rang is befolyásolja egy-egy módosító javaslat sorsát (és szorosabb a szavazási eredmény is). A plenáris ülésen, 750 képviselő esetén, ezeknek már kicsi a jelentősége.
γ_{51}	A pártállás (EP-frakció) meghatározza a szavazást a COMAGRI-ban; előtte frakción belüli munkacsoportban egyeztetik a szavazói listát.
γ_{52}	A pártállás (EP-frakció) meghatározza a plenáris szavazást; előtte frakcióülésen egyeztetik a szavazói listát.
γ_{53}	A hazai kormányzattal megegyező pártállásnak jelentősége van az elfogadásban, mivel adott pártállású EP-képviselők könnyebben együttműködnek a Tanácsban a velük megegyező pártállású miniszterrel.

Forrás: saját szerkesztés

A modellben mind a megfigyelt magyarázó változókhoz, valamint a látens és a megfigyelt eredményváltozókhoz hibatag kapcsolódik. Ami az eredményváltozók közötti kapcsolatokat illeti, a szakbizottsági döntés értelemszerűen egyirányú hatással van az EP plenáris ülésének döntésére. A plenáris ülés és a Tanács döntése között szintén egyirányú kapcsolat van.

3. ábra – A SEM modell útdiagramja

Megjegyzés. Az ábrában X a független, Y a függő, ξ a látens független, η a látens függő változókat, β az eredményváltozók közötti kapcsolatokat, δ az exogén látens változó reziduális tagját, γ a látens magyarázó és eredményváltozók közötti kapcsolatot, ζ a látens endogén változó sztochasztikus reziduális tagját, ε pedig az endogén manifeszt változók mérési hibáját jelöli.

Az útdiagramon látható, hogy tartalmi értelemben három elkülönülő részt alkotnak a látens magyarázó változók: 1. a javaslattevő szférájához a tagállamhoz és a javaslattevőhöz kapcsolódó tényezők, 2. a tartalmi szférához a módosító javaslathoz kötődő tényezők, míg 3. az intézményi-politikai szférához a jogi-intézményi és a politikai tényezők tartoznak.

A diagram alapján a látens eredmény- és magyarázó változók kapcsolata, tehát a strukturális egyenletek felírhatók az:

$$\eta_1 = \gamma_{11}\zeta_1 + \gamma_{31}\zeta_3 + \gamma_{41}\zeta_4 + \gamma_{51}\zeta_5 + \zeta_1,$$

$$\eta_2 = \gamma_{22}\zeta_2 + \gamma_{52}\zeta_5 + \zeta_2 + \beta_1\eta_1,$$

$$\eta_3 = \gamma_{23}\zeta_2 + \gamma_{53}\zeta_5 + \zeta_3 + \beta_2\eta_2$$

alakban, ahol ζ a látens független, η a látens függő változókat, β az eredményváltozók közötti kapcsolatokat, γ a látens magyarázó és eredményváltozók közötti kapcsolatot, ε pedig az endogén manifeszt változók mérési hibáját jelöli.

A megfigyelt és a látens változók kapcsolata, tehát a mérési modell egyenletei a következők:

$$X_1 = \lambda_1^X \zeta_1 + \delta_1, \quad X_2 = \lambda_2^X \zeta_1 + \delta_2, \quad X_3 = \lambda_3^X \zeta_2 + \delta_3, \quad X_4 = \lambda_4^X \zeta_2 + \delta_4,$$

$$X_5 = \lambda_5^X \zeta_2 + \delta_5, \quad X_6 = \lambda_6^X \zeta_2 + \delta_6, \quad X_7 = \lambda_7^X \zeta_3 + \delta_7, \quad X_8 = \lambda_8^X \zeta_3 + \delta_8,$$

$$X_9 = \lambda_9^X \zeta_3 + \delta_9, \quad X_{10} = \lambda_{10}^X \zeta_3 + \delta_{10}, \quad X_{11} = \lambda_{11}^X \zeta_4 + \delta_{11}, \quad X_{12} = \lambda_{12}^X \zeta_4 + \delta_{12},$$

$$X_{13} = \lambda_{13}^X \zeta_5 + \delta_{13}, \quad X_{14} = \lambda_{14}^X \zeta_5 + \delta_{14}$$

ahol X a független, δ az exogén látens változó reziduális tagja és λ az endogén manifeszt változók faktorsúlya.

Az eredményváltozók pedig:

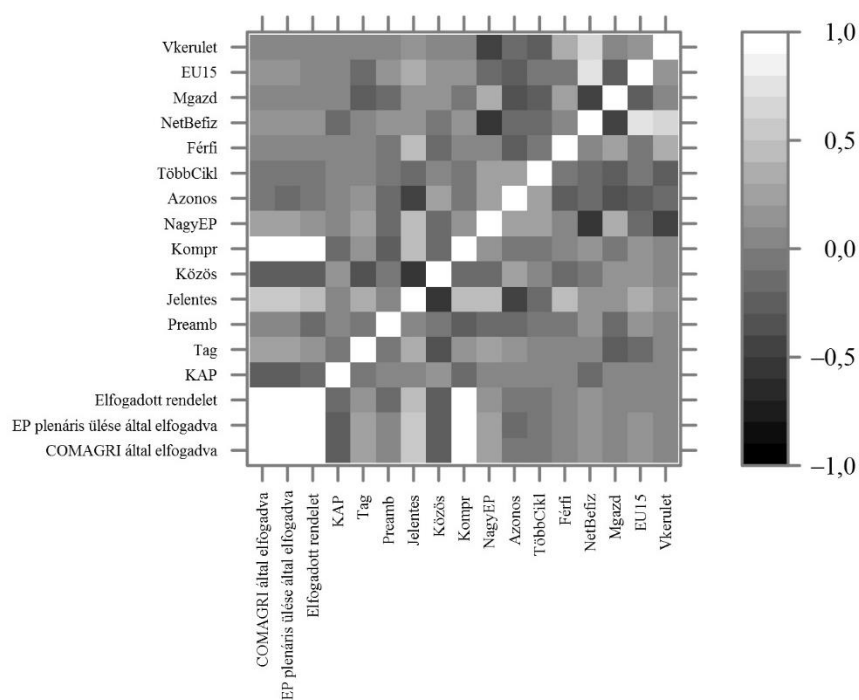
$$Y_1 = \lambda_1^Y \eta_1 + \varepsilon_1, \quad Y_2 = \lambda_2^Y \eta_2 + \varepsilon_2, \quad Y_3 = \lambda_3^Y \eta_3 + \varepsilon_3,$$

ahol Y a függő változó és ε az endogén manifeszt változók mérési hibája.

Eredmények, diszkusszió

A korrelációs mátrixhoz, melyet a 4. ábra szemléltet, a változók között páronként határoztam meg a polychorikus korrelációkat.

4. ábra – A modell változóinak polychorikus korrelációs mátrixa

Forrás: saját számítás

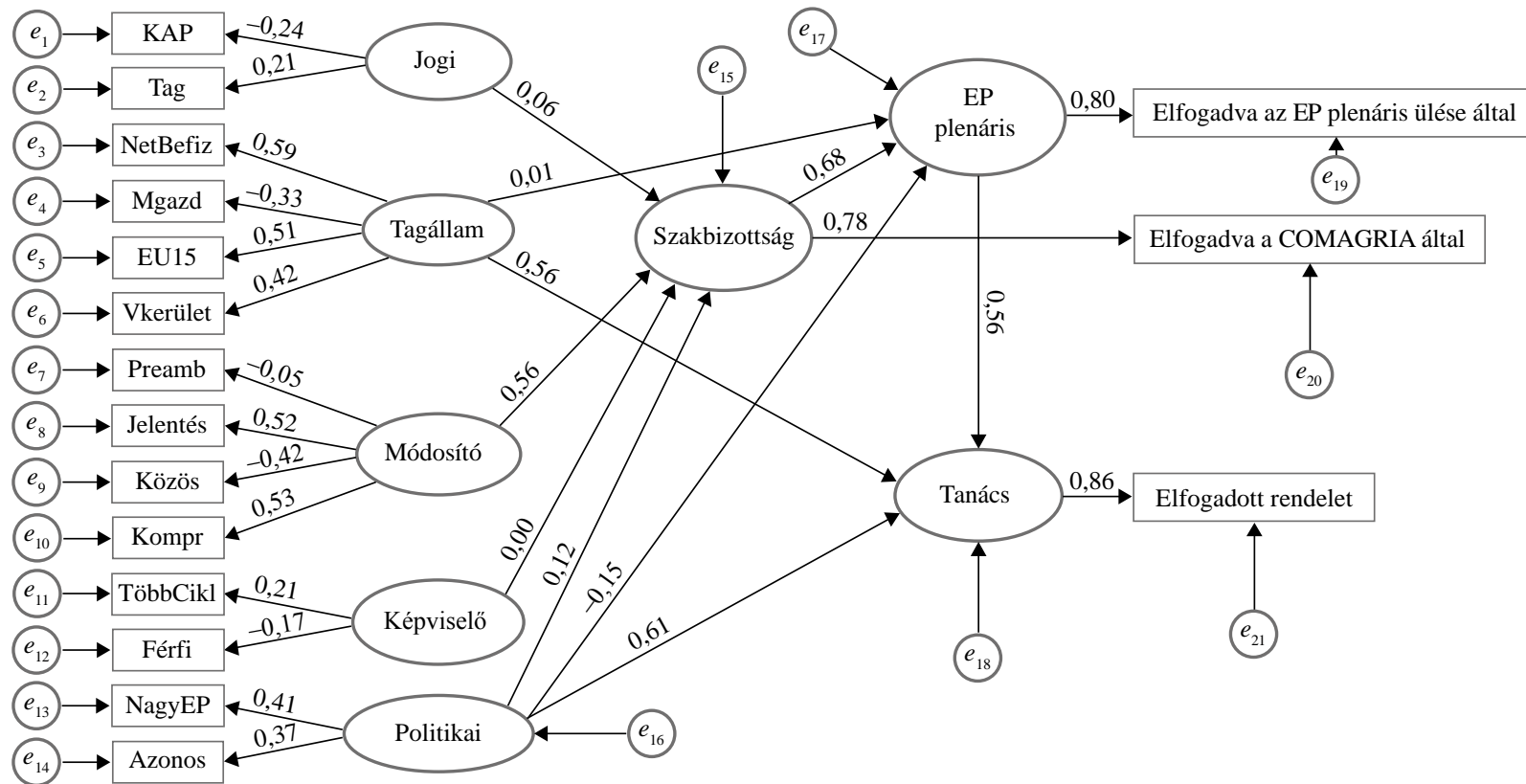
Megjegyzés. A rövidítések magyarázatáért lásd a 20. táblázatot.

A SEM-elemzésre az SPSS AMOS program 22.0.0-s verziójával (Arbuckle, 2013) került sor.

A paraméterbecsléseket követően kapott SEM modellt az 5. számú ábra mutatja be.

5. ábra – A Közös Agrárpolitika 2013. évi európai parlamenti reformjának SEM modellje

3. ábra. A Közös Agrárpolitika 2013. évi európai parlamenti reformjának SEM-modellje

Megjegyzés. NFI = 0,007, RMSEA = 0,706, RFI = -0,047. Jogi: Jogi-intézményi tényezők; Tagállam: Tagállamhoz kapcsolódó tényezők; Módosító: Módosító javaslatához kapcsolódó tényezők; Képviselő: Jegyző képviselőhöz kapcsolódó tényezők; Politikai: Politikai tényezők; Szakbizottság: Elfogadás a szakbizottság által; EP plenáris: Elfogadás az EP plenáris ülése által; Tanács: Elfogadás a Tanács által.

Az ábra a standardizált paraméterbecsléseket tartalmazza. Az eredmények alapján a következő megállapítások tehetők az alhipotézisek vonatkozásában.

H.2.5. alhipotézis. A modell illeszkedése összességében igen gyenge. Az NFI értéke mindössze 0,007, az RMSEA-é 0,706, míg az RFI-é –0,047. A valóságban tehát a megfigyelt és a látens változók, valamint a látens magyarázó- és a látens eredményváltozók nem a tapasztalatok és az elmélet alapján felállított modell szerint kapcsolódnak egymáshoz. Ezek alapján a kutatás H.2.5. alhipotézisét elutasítjuk.

A további vizsgálatok előtt fontos leszögezni, hogy a modell gyenge illeszkedése – így a H.2.5. alhipotézis elutasítása – miatt a modellben szereplő kapcsolatokra vonatkozó hipotézisek vizsgálatát és azok eredményeit fenntartással kell kezelnünk. Egy gyengén illeszkedő modellben ugyanis a változók közötti kapcsolatok erősségére vonatkozó megállapítások szükségképpen csak korlátozott érvényességűek lehetnek.¹³

Mivel a modellbecslés során a paraméterek standard hibáit is becsüljük, elvileg tesztelni lehetne azok szignifikanciáját is. A gyakorlatban azonban ennek nincs értelme, hiszen ilyen mintanagyság mellett a teszteknek „olyan erejük van”, hogy praktikusán minden hipotézisvizsgálat szignifikáns lenne.

A H.2.6. alhipotézis értelmében a jogi-intézményi tényezők növelik az EP módosító javaslatainak EP-szakbizottság általi elfogadásának valószínűségét. A modell eredményei alapján a „Jogi” látens magyarázó változó és a „Szakbizottság” látens eredményváltozó közötti kapcsolat paraméterének értéke 0,06, melynek pozitív mivolta ugyan minimális mértékben, de megerősíti a H.2.6. alhipotézist, így azt elfogadjuk. Ez az eredmény megerősíti Tsebelis és Kalandrakis (1999), Tsebelis et al. (2001), Lucic (2004), valamint Kardasheva (2009) elemzéseinek megállapításait, miszerint a jogi-intézményi jellegű tényezők növelik az EP módosító javaslatai elfogadásának valószínűségét.

¹³ A modell p értéke három tizedesjegy pontossággal nulla, annak ellenére, hogy illeszkedése rossz. Ekkora mintanagyság mellett azonban már olyan kicsi a mintavételi ingadozás, és olyan nagy a tesztek ereje, hogy a legkisebb különbség is szignifikánsnak minősül.

A H.2.7. alhipotézis azt feltételezte, hogy az európai parlamenti módosító javaslatot jegyző EP-képviselő személyéhez kapcsolódó tényezők csökkentik az elfogadás valószínűségét az EP szakbizottságában. A SEM eredményei szerint a „Képviselő” és a „Szakbizottság” látens változók közötti kapcsolat paraméterének értéke 0, tehát az nem magyarázó jellegű. Ez alapján a H.2.7. alhipotézist elutasítjuk. Az eredmény így nem erősíti meg Sigalas (2010) vizsgálatának megállapítását, miszerint az EP-képviselők személyes tulajdonságai befolyásolják a képviselő jogalkotási és parlamenti tevékenységét.

A H.2.8. alhipotézis szerint a tagállamhoz kötődő tényezők növelik az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét az EP plenáris ülésén és a Tanácsban. A modell eredményei szerint a „Tagállam” és az „EP plenáris” látens változók közötti kapcsolat paramétere 0,01, míg a „Tagállam” és a „Tanács” látens változók közöttié 0,11. Ezek ugyan minimális mértékben, de mindkét döntéshozatali (EP-plenáris ülési és tanácsi) szinten megerősítik a H.2.8. alhipotézist, illetve Sigalas (2010) és Kovács (2014) korábban említett eredményeit. Az is megállapítható, hogy ezek a tényezők inkább a Tanács általi elfogadásra gyakorolnak hatást.

A H.2.9. alhipotézis azt állította, hogy a módosító javaslat típusát leíró tényezők pozitívan befolyásolják a módosító javaslat EP-szakbizottság általi elfogadásának valószínűségét. A „Módosító” és a „Szakbizottság” látens változók közötti kapcsolat paraméterértéke 0,56, így a H.2.9. alhipotézist elfogadjuk. Ez az eredmény összhangban van Shackleton (1999) és Kreppel (1999) elemzésének konklúzióival.

A H.2.10. alhipotézis értelmében a döntéshozatal politikai tényezői növelik az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét mindhárom döntéshozatali szinten. A SEM eredményei szerint a „Politikai” látens változó kapcsolatának paraméterértéke a „Szakbizottság” látens változóval 0,12, az „EP plenáris” látens változóval $-0,15$, míg a „Tanács” látens változóval 0,61. A döntően pozitív kapcsolat miatt ezért a H.2.10. alhipotézist elfogadottnak tekinthetjük. Kiemelésre érdemes, hogy a politikai tényezők leginkább a tanácsi döntéshozatali szintre hatnak, mely a tagállamokban kormányon levő politikai erőkkel megegyező

pártállású EP-képviselők jelentős befolyását mutatja. Az eredmények megerősítik Kreppel (1999) és Kardasheva (2009) cikkének megállapításait is.

A H.2.11. alhipotézis szerint a módosító EP-javaslatok EP-szakbizottság általi elfogadása pozitív hatással van az EP-plenáris ülés egyetértésére. A két látens eredményváltozó közötti kapcsolat – összhangban a Fertő és Kovács (2014) szerzőpáros tanulmányában leírtakkal – paraméterének értéke 0,68, mely alapján a H.2.11. alhipotézist elfogadjuk.

Végül, a H.2.12. alhipotézis szerint az EP módosító javaslatainak elfogadása az EP plenáris ülés által előnyösen befolyásolja azok tanácsi jóváhagyását. Az „EP plenáris” és a „Tanács” látens eredményváltozók közötti kapcsolat paraméterértéke 0,55, mely alátámasztja Fertő és Kovács (2014) tanulmányának következtetéseit, és egyben megerősíti a H.2.12. alhipotézist, így azt elfogadottnak tekintjük.

Jelen alfejezet célja az EP döntéshozatali folyamatának elemzése és az ezen belül kapcsolatok tesztelése volt egy konfirmatív modell révén. A különböző döntési szinteket befolyásoló, megfigyelt és látens magyarázó változók közötti kapcsolatokat a vonatkozó szakirodalom, valamint személyes tapasztalataim alapján határoztam meg.

A SEM egyes változócsoportjainak a módosító javaslatok elfogadására gyakorolt hatására vonatkozó alhipotézisek közül – a modell gyenge illeszkedésének figyelembe vétele mellett – mindössze egy alhipotézist utasítottam el, míg hat alhipotézist elfogadtam. Figyelembe véve, hogy a logisztikus regresszióhoz kapcsolódóan mind a négy alhipotézist elfogadtam, így a kutatás H2. hipotézisét is elfogadom. Ez alapján kijelenthetjük, hogy eltérő mértékben és különböző irányú hatással, de a vizsgálat tárgyát képező, az EP képviselőhöz, annak tagállamához, valamint a módosító javaslathoz kapcsolódó változók és az azokból képzett faktorok hatással vannak a módosító javaslatok elfogadására az EP egyes döntési szintjein.

8. Fejezet A Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának hálózatelemzése

Jelen fejezet célja, hogy betekintést adjon az Európai Parlamentben meglévő tagállami, valamint képviselőcsoportok közötti hálózatokba, melyek az EP képviselők által a KAP 2013-as reformjához közösen tett módosító javaslatokon alapulnak. A fejezetben bemutatott elemzés célja a disszertáció H3. hipotézisének tesztelése, mely a következő:

H3. hipotézis: A Közös Agrárpolitika jogszabálytervezeteihez tett közös módosító javaslatok megtétele során az EP képviselők és azok tagállamainak tulajdonságai befolyásolják a képviselők együttműködését és a közöttük meglévő hálózatok kialakulását az Európai Parlamentben.

A H3. hipotézis tesztelése mellett a meglévő vonatkozó irodalom alapján több alhipotézist is tesztelek, melyek segítenek átfogó képet adni a vizsgált hálózatokról.

Jelen fejezet felépítése a következő. Elsőként rövid áttekintést adok a KAP 2013-as reformja folyamatában meglévő tagállami és képviselőcsoportok közötti hálózatokról. Ezt követően kerülnek meghatározásra a kutatás alhipotézisei a vonatkozó irodalom alapján. Ezt a módszertani áttekintés követi, melynek középpontjában a kutatás során alkalmazott mutatószámok bemutatása áll. Az adatbázis leírását az eredmények ismertetése követi. A fejezet végén az elemzés konklúziói találhatók.

A KAP politikai vitáját megelőzően, illetve a vita során számos uniós tagállam igyekezett közös álláspontot kialakítani. Ezek a közös álláspontok a tagállamok közötti kapcsolatokat, hálózatokat is mutatják, ezért célszerű röviden áttekinteni őket.

2009 decemberében 22 uniós tagállam fogadta el az úgynevezett Párizsi Nyilatkozatot. Ez esetben inkább a kimaradó országok – Dánia, Hollandia, Nagy-Britannia, Málta és Svédország – köre érdekes, Málta kivételével ugyanis a másik négy ország a KAP finanszírozásában is kulcsszerepet vállaló nettó befizető tagállam. 2010 szeptemberében az EU két legjelentősebb nettó befizető tagállama, Franciaország és

Németország közös álláspontot tett közre, melyben elkötelezték magukat, hogy a KAP 2013 után is az EU meghatározó politikája maradjon.

Az újonnan csatlakozó, döntően kelet-közép-európai tagállamok – Bulgária, Ciprus, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Románia és Szlovákia – agrárminiszterei 2010 februárjában írták alá az úgynevezett Varsói Nyilatkozatot, melyben a közvetlen kifizetések tagállamok közötti egyenlőtlenségeinek megszüntetését sürgették. 2010 decemberében Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Portugália, Románia, Svédország és Szlovákia képviselői írtak alá közös nyilatkozatot a KAP reformjáról, melyben a közvetlen kifizetéseknek a tagállamok közötti igazságosabb elosztását és a KAP vidékfejlesztési pillérének megerősítését javasolták.

Szintén a közvetlen kifizetések tagállamok közötti elosztásának kiegyenlítését szorgalmazta 2012-ben elfogadott közös álláspontjában a három Balti állam is. 2012-ben a Visegrádi országok – Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország – valamint Bulgária és Románia is közös nyilatkozatot írtak alá, melyben az igazságosabb és piacorientált Közös Agrárpolitika mellett szálltak síkra. 2013-ban pedig ugyanezen országok Szlovéniával kiegészülve fogadták el a Budapesti Nyilatkozatot, melyben a KAP eljárásrendjének egyszerűsítését és az Európai Parlamentnek a KAP kidolgozásában való nagyobb szerepvállalását sürgették (Zahrnt, 2011 alapján).

Ami az Európai Parlament egyes képviselőcsoportjai közötti, a KAP reformot megelőzően nyilvánosságra hozott álláspontokból kiolvasható koalíciókat illeti, az alábbi főbb megállapításokat tehetjük.

Az Európai Néppárt EP képviselőcsoportja 2010-ben hozta nyilvánosságra álláspontját a küszöbön álló reformról. Ebben a KAP költségvetésének szinten tartásáért és a közvetlen kifizetések 100 százalékban EU által történő finanszírozásáért szálltak síkra.

Az EP szocialista képviselőcsoportja szintén 2010-ben egy meglepően reformpárti állásponttal rukkolt elő a KAP jövőjét illetően. Ebben a KAP környezeti teljesítményének – a környezeti közjavak előállításának – növelését és a vidéki térségek felzárkóztatásának fontosságát hangsúlyozták. Szükségesnek tartották az agrártámogatások átcsoportosítását a legversenyképesebb mezőgazdasági üzemektől a leginkább rászoruló irányába. A szocialisták álláspontja szerint a KAP vidékfejlesztési pillérének megerősítésével a vidéki munkahelyteremtést kell a középpontba állítani.

A liberális képviselőcsoport nem fogadott el előzetesen egységes álláspontot a KAP jövőjéről. Az EU költségvetésének jövője kapcsán kiadott nyilatkozatukban hangsúlyozták, hogy a KAP-nak is hozzá kell járulnia az EU2020 célok eléréséhez, ugyanakkor a KAP összköltségvetésének csökkentését is elképzelhetőnek tartották. A liberális képviselőcsoport világossá tette, hogy nem támogatja a nagygazdaságokra hátrányos szabályok bevezetését.

Az EP zöld képviselőcsoportja, mely általában a kisk gazdaságok és a biogazdaságok szempontjait helyezi előtérbe, ezúttal is a KAP környezeti teljesítményének növelését állította programjának középpontjába, kifejezve egyúttal aggályait a KAP piaci orientációját és a tervezett strukturális változások realitását illetően (Zahrnt, 2011 alapján).

Fentiek alapján látható, hogy a KAP reformja során néppárti-szocialista-zöld koalíció alakult ki a KAP környezeti teljesítményének növelését illetően. Emellett egy liberális-néppárti koalícióról beszélhetünk a nagygazdaságok védelme, illetve szocialista-zöld koalícióról a leginkább rászoruló kistermelők támogatásának növelése kapcsán.

8.1. Az alhipotézisek

Jelen fejezetben a fő kutatási kérdés, hogy mely tulajdonságok befolyásolják az EP képviselők közötti kapcsolatok kialakulását az EP módosító javaslatok megtétele

folyamán. Ennek során mind a képviselő tagállamához, mind képviselőcsoportjához kötődő tulajdonságok elemzésére figyelmet fordítok. A kapcsolódó korábbi kutatások megállapításai, eredményei alapján az alábbi alhipotéziseket tesztelem.

Az egyes EU tagállamoknak az agrárpolitikában betöltött szerepét elemezve Moschitz és Stolze (2009) konklúziója az volt, hogy a régi tagállamok aktívabbak, mint az új tagállamok. Ennek tartalmi magyarázata az lehet, hogy a régi tagállamok – EP képviselői – esetében az EU döntéshozatalát illetően felhalmozódott tapasztalat, a régebb óta meglévő kapcsolati háló több közös módosító javaslat megtételét teszi lehetővé. Ez alapján a H.3.1. alhipotézis a következő:

H.3.1. Az EU-15 tagállamból származó EP képviselők a legaktívabbak a kapcsolati hálóban.

A kormányközi kapcsolatok hálózatát elemző cikkükben Thurner és Binder (2009) azt a következtetést vonták le, hogy a döntően északi, nettó befizető tagállamok egymással formáltak hálózatot: ezen tagállamok közötti kapcsolatok a vizsgált hálózatban gyakoribbak voltak. Ennek tartalmi magyarázataként az szolgálhat, hogy a nettó befizető tagállamok – lévén ők finanszírozzák az EU közös politikáit – általában befolyásosabbnak tekinthetők az EU döntéshozatalában, ezért ezen tagállamok EP képviselői jogszabályi módosító javaslataik elfogadásának valószínűségét növelhetik azáltal, ha azokat más nettó befizető tagállamból származó EP képviselővel közösen teszik. Mindezek alapján a H.3.2. alhipotézis az alábbi:

H.3.2. A nettó befizető tagállamból származó EP-képviselők közötti kapcsolat gyakorisága a hálózatban magasabb és a nettó befizető tagállamból származó EP képviselők a vizsgált kapcsolati hálóban gyakrabban alakítanak ki egymással kapcsolatot, mint nem nettó befizető tagállammal.

Ami az EU-15 tagállamokat illeti, összhangban a “mag-Európa” és a “koncentrikus körök Európája” koncepcióval (Stubb, 1996), a várakozások szerint az EU alapító tagállamaiból, illetve az EU-ba a 2004-es bővítés előtt belépett tagállamokból

származó EP-képviselők gyakrabban lépnek kapcsolatba egymással, mint a 2004 óta belépett tagállamokkal (EU-12). Ez alapján a H.3.3. alhipotézis az alábbi:

H.3.3. Az EU-15 tagállamokból származó EP képviselők gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot egymással a hálózatban, mint a nem EU-15 tagállamból származó EP képviselőkkel.

Thurner és Binder (2009) állítása szerint a hosszútávú, stabil gazdasági és politikai kapcsolatok két ország közötti együttműködés esetén alacsonyabb tranzakciós és koordinációs költséget jelentenek. Ez alapján a várakozások szerint az egymással szorosabb gazdasági kapcsolatban – függésben – álló EU tagállamok EP képviselői gyakrabban kerülnek kapcsolatba egymással az EP jogalkotása, a módosító javaslatok megtétele során. A H.3.4. alhipotézis tehát a következő:

H.3.4. Az egymással szorosabb kétoldalú gazdasági kapcsolatban lévő EU tagállamok EP képviselői gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot egymással a hálózatban.

A Votewatch¹⁴ rendszeresen közli az egyes EP képviselőcsoportok aktivitási rátáját. Az EP plenáris szavazások alapján az ESZD és ENP EP képviselői a legaktívabbak (Votewatch, 2014:12). Ezek alapján feltételezhető, hogy a jogalkotási folyamatban is ezen két frakció a legaktívabb, így a H.3.5. alhipotézis a következőképpen került megfogalmazásra:

H3.5. Az EP két legnagyobb képviselőcsoportjából – a Szocialisták és Demokraták, valamint az Európai Néppárt frakciójából – származó EP képviselők a legaktívabbak az EP jogalkotása, a módosító javaslatok megtétele során: az ezen képviselőcsoportok tagjai tesznek leggyakrabban közös jogszabályi módosító javaslatot.

A CEPS-Votewatch (2012) elemzése alapján az uniós jogszabálytervezetek 70%-a esetében a szocialista és a néppárti képviselőcsoport egymással megegyezően, közösen szavaz. Ezek alapján valószínűsíthető, hogy a két képviselőcsoport tagjai a

¹⁴ www.votewatch.eu

jogszabályi módosító javaslatok előterjesztésénél is a legnagyobb gyakorisággal működnek együtt. Patz (2011b) álláspontja szerint azonban az EP képviselőcsoportjai – illetve azok tagjai – ugyanazon politikai oldalon gyakrabban működnek együtt egymással. Ennek értelmében a néppárti képviselőcsoport tagjai az SZDE-vel és a független képviselőkkel a jobboldalon, míg a politikai paletta baloldalán a szocialisták a zöldekkel és az Egyesült Baloldal képviselőivel közösen tesznek gyakrabban jogszabályi módosító javaslatokat. Fentiek alapján a H.3.6. (1) és (2) alhipotézisek az alábbiak:

H.3.6.(1) Az ESZD és az ENP képviselőcsoportok közötti kapcsolat a leggyakoribb a vizsgált hálózatban. (2) A hálózatban az ugyanazon a politikai oldalon – a kétosztatú, jobb- és baloldali politikai mezőben – található EP képviselőcsoportok képviselői egymással gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot.

A közvetítő szerep a hálózatelemzés kontextusában azt jelenti, hogy a kapcsolati háló valamely szereplője két, a hálózatban közvetlenül nem kapcsolódó szereplőt összekötő úton fekszik. Ezek a közvetítők a gyakorlatban egyfajta „hídszerepet” töltenek be a másik két szereplő között.

Turner és Binder (2009) konklúziói alapján valószínűsíthető, hogy az EP zöld frakciója tölti be az EP-ben a közvetítő szerepet. Ezzel ellentétben a CEPS-Votewatch (2012) eredményei alapján valószínűsíthetően az EP liberális képviselőcsoportja tölti be a közvetítő szerepet az EP képviselőcsoportjai között, mivel az EP plenáris szavazások esetén a liberálisok a leggyakoribb partnerei mind a szocialista, mind a néppárti frakciónak. Ezt az álláspontot támasztja alá a Votewatch (2014) elemzése is, mely az EP frakciók szavazási koalíciói – mely EP frakció mely másik frakcióval közösen szavaz – alapján mutatja be, hogy a liberális EP frakció szerepel leggyakrabban a nyertes koalíciókban. Fentiek alapján a H.3.7. (1) és (2) alhipotéziseket a következőképp definiálom:

H.3.7. Az EP képviselőcsoportjai közötti közvetítő szerepet a (1) zöld (Zöldek-ESZSZ) vagy a (2) liberális (LDSZ) képviselőcsoport tölti be.

Az ideológiai különbségek – melyek ebben a kontextusban a különböző EP képviselőcsoportokhoz tartozásban öltenek testet – ellenére az EP képviselők jobban hajlandóak egymással együttműködni a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során. Ezt erősíti meg a CEPS-Votewatch (2012) elemzés is. A tagállami különbségek és az ebből fakadó érdekellentétek sokkal inkább akadályozzák az EP képviselők együttműködését. Mérand et al. (2011) elemzésének egyik fő megállapítása szintén az volt, hogy az EU-szintű struktúrák – melyeket jelen elemzésben az EP képviselőcsoportjai testesítenek meg – a kapcsolatok számát tekintve a vizsgált hálózatokban sokkal inkább központi szerepet játszottak, mint a nemzeti, tagállami struktúrák. Roederer-Rynning (2015) várakozásai szerint az ideológiai törésvonalak a nemzeti törésvonalaknál élesebbek lesznek az EP szakbizottságában a Parlament jogalkotási befolyásának növekedésével. Mindezek alapján a H.3.8. alhipotézis a következő:

H.3.8. Az ideológiai különbségek kevésbé jelentenek az EP képviselők között törésvonalat, mint a nemzeti, tagállami érdekkülönbségek. A különböző EP frakcióhoz tartozás tehát kevésbé akadály a hálózaton belüli együttműködésnek, a közös jogszabályi módosító javaslat megtételének, mint az eltérő nemzetiség és az ebből fakadó eltérő tagállami érdek.

Thurner és Binder (2009) cikkének következtetései alátámasztják azt a várakozást, hogy az egymáshoz földrajzilag közelebb elhelyezkedő – sok esetben szomszédos – EU tagállamok EP képviselői gyakrabban terjesztenek elő közös jogszabályi módosító javaslatokat. Ennek lehetséges magyarázatául az szolgál, hogy az egymáshoz közeli EU tagállamokat sok esetben közös nyelvi, kulturális sajátosságok kötik össze, melyek megkönnyítik az EP képviselők együttműködését, valamint az egymáshoz közeli – szomszédos – országok esetén nagyobb az esélye, hogy ezek az országok hasonló természeti, mezőgazdasági adottságokkal rendelkeznek, mely szintén indokolja a KAP reformja során való közös fellépést, a közös módosító javaslatok megfogalmazását. Ez alapján a H.3.9. alhipotézis az alábbi:

H.3.9. Az egymáshoz földrajzilag közelebb elhelyezkedő EU tagállamok EP képviselői gyakrabban kapcsolódnak egymáshoz a hálózatban.

8.2. Módszertani áttekintés

A társadalmi kapcsolatháló elemzés – a továbbiakban hálózatelemzés –, annak módszerei és alkalmazási lehetőségei jelentős tudományos érdeklődést vonzottak az elmúlt évtizedekben. A hálózatelemzés kifejezetten a társadalmi egységek egymáshoz való kapcsolódását állítja az elemzés középpontjába (Wasserman és Faust, 1994).

A kapcsolatháló – rövidítve „háló” – véges számú szereplőből és a közöttük lévő kapcsolatokról áll. A szereplők közötti kapcsolatok megléte kulcsfontosságú, ez a hálózatok definíciójának alkotó eleme: a szereplők közötti kapcsolatok nélkül nem létezik hálózat. A „kapcsolat” a csoport tagjai – a társadalmi egységek – közötti köteléket, azok összességét jelenti. A kapcsolatháló elemzés keretében a „kapcsolat” bármely, a szereplők, egységek között meglévő viszonyt jelentheti. A kapcsolatháló alkotóelemei a pontok és a kapcsolatok. A gráfelméletben a pontokat másképpen kapcsolati pontnak vagy szereplőnek is nevezik, míg a kapcsolatokat élnek vagy vonalnak. A kapcsolatháló vizuális megjelenítése döntően két- vagy háromdimenziós ábrákkal történik. A háló vizuális megjelenítése lehetővé teszi a hálózatok rejtett tulajdonságainak feltérképezését is (Wasserman és Faust, 1994).

Az irányítatlan gráf a társadalmi kapcsolatháló elemzés egy olyan modellje, melyben a szereplők közötti kapcsolatok nem irányítottak. Ezzel szemben az irányított gráfban az élek iránya is meghatározott. Az irányított gráfban tehát a kapcsolati pontokból vagy a kapcsolati pontokba is mutathatnak az – irányított – vonalak (Wasserman és Faust, 1994).

8.3. A kapcsolatháló elemzés mérőszámai

A hálózatelemzés során leggyakrabban használt mutatószámok az alábbiak:

Fok, foksám: egy kapcsolati pont foka megegyezik a ponttal kapcsolatban lévő más kapcsolati pontok számával. Egy kapcsolati pont foksáma tehát megmutatja, hogy az adott kapcsolati pont hány másik kapcsolati ponttal van kapcsolatban. Azt a kapcsolati

pontot, melynek fokszáma nulla, izolált kapcsolati pontnak nevezzük (Wasserman és Faust, 1994). A súlyozott fokszám meghatározásakor a kapcsolatokhoz súlyokat, jellemzően a kapcsolat gyakoriságának számát rendelik hozzá. A fok, fokszám, súlyozott fokszám mutatókat alkalmazom a H.3.1., H.3.5. és H.3.6.(1) alhipotézisek tesztelésére.

Sűrűség: egy gráf sűrűsége megegyezik a lehetséges és a valós kapcsolatok hányadosával. Ez a mutatószám tehát a kapcsolati hálóban lévő vonalak számának és a maximális lehetséges vonalak számának a hányadosa (Wasserman és Faust, 1994). Egy kapcsolati pont sűrűsége megegyezik a pont lehetséges és valós kapcsolatainak hányadosával. A sűrűségmutatókat a H.3.2., H.3.3. és a H.3.6(2) alhipotézisek vizsgálatára alkalmazom.

Közöttiség központiség: A kapcsolati háló két, közvetlenül nem kapcsolódó szereplője közötti kapcsolat nagyban függ a hálózat azon szereplőitől, melyek a két, közvetlenül nem kapcsolódó szereplőt összekötő úton helyezkednek el. Ezeknek a „közbenső” szereplőknek egyfajta ellenőrző szerepük van a két, közvetlenül nem kapcsolódó szereplő közötti kapcsolat felett (Wasserman és Faust, 1994). A közöttiség központiség a háló egy szereplőjének azt a potenciálját mutatja meg, hogy információ brókerként, közvetítőként járjon el a hálózat két, közvetlenül nem kapcsolódó szereplője között (Moschitz és Stolze, 2009). A fejezetben a közöttiség központiség mutatót a H.3.7. alhipotézis tesztelésére alkalmazom.

QAP (*Quadratic Assignment Procedure*) korreláció: két mátrix közötti hasonlóság vagy különbözőség nagyságának a mérésére, illetve a két mátrix közötti korreláció szignifikanciájának tesztelésére szolgál. A QAP korreláció egy nem-parametrikus elemzési módszer, mely első lépésben meghatározza a két – ugyanazon szereplőket tartalmazó, azonos méretű – mátrix valamennyi párja közötti Pearson korrelációt, majd egy permutációs eljárással teszteli, hogy a kapott korreláció szignifikáns-e (Borgatti, 2002 alapján). A QAP korreláció jellemzően arra a kérdésre ad választ, hogy a szereplők között valamely változó – tulajdonság – mentén meglévő hasonlóság korrelál-e a köztük lévő kapcsolat erősségével (Borgatti et al., 2002). A QAP korrelációt egyrészt a H.3.4. alhipotézis – az EP képviselők jogalkotásban meglévő

kapcsolatai és az országaik közötti gazdasági kapcsolatok közötti korreláció – másrészt a H.3.9. alhipotézis – az EP képviselők jogalkotásban meglévő kapcsolatai és tagállamaik földrajzi közelsége közötti korreláció – tesztelésére alkalmazom.

Homofília (*homophily*): a homofília elve azt mondja, hogy a szereplők valamely tulajdonság mentén meglévő hasonlósága előidézi a közöttük lévő kapcsolat kialakulását. Más megfogalmazásban, az egymással kapcsolatban lévő egyének – valamely tulajdonságukban – hasonlítanak egymásra, illetve egymáshoz hasonló egyének lépnek kapcsolatba egymással. Az egyének kapcsolati hálójá tehát homogén a társadalmi, demográfiai, viselkedési, vagy éppen a személyes tulajdonságok tekintetében. A homofília értelmében tehát egymással hasonló egyének – aktorok – közötti kapcsolat gyakorisága magasabb, mint az egymástól különböző egyéneké, aktoroké (McPherson et al., 2001. alapján). A homofília fogalmát elsőként Lazarsfeld és Merton (1954) használták. Golub és Jackson (2011) elemzésükben rámutattak, hogy a homofília jelentősen befolyásolja az információk áramlását a hálózatban. Newman¹⁵ szerint a társadalmi kapcsolatháló elemzésben a homofília mutatószámai megegyeznek a modularitás vagy klaszterképződés mérőszámaival. A modularitás a hálózat egyes közösségeinek, klasztereinek erősségét méri. A modularitás a hálózatok azon általános tulajdonságán alapszik, hogy a hálózatok aktorai közösségi struktúrákba csoportosulnak, melyen belül az aktorok kapcsolódása sűrű és gyakori, míg az egyes közösségek, klaszterek közötti kapcsolatok számossága alacsony (Newman és Girvan, 2004). Jelen fejezetben a modularitás mérőszámát a H.3.8. alhipotézis tesztelésére alkalmazom.

8.4. Az adatbázis

Az elemzéshez felhasznált adatbázis a KAP 2013-as reformjának négy jogszabálytervezéhez tett módosító javaslatai közül azokat tartalmazza, melyeket több EP képviselő közösen jegyzett.

¹⁵ <http://lists.ufl.edu/cgi-bin/wa?A2=SOCNET;sF9sSQ;20090520150621-0600>

A jogalkotási eljárás során valamennyi EP képviselő számára lehetőség nyílik, hogy – egyedül vagy más EP képviselővel, képviselőkkel közösen – jogszabályi módosító javaslatot terjesszen elő. Ez – mint már korábban írtam – az úgynevezett nyílt javaslatlételi fázis. Az ebben a fázisban tett módosító javaslatokat nyílt módosító javaslatoknak is nevezik.

Jelen elemzés a felsorolt négy jogszabály-tervezethez tett nyílt módosító javaslatokat dolgozza fel. Fontos megjegyezni, hogy a nyílt módosító javaslatokkal ellentétben más típusú módosítók – így például a jelentéstevő vagy a véleményadó bizottságok által tett módosítók, illetve a plenáris módosítók – nem képezhetik hálózatelemzés alapját, mivel ezen módosítók nem több képviselő együttműködésének eredményeként születnek. A vizsgált adatbázis összesen mintegy 7.000 nyílt módosító javaslatot tartalmaz, melyeket az EP képviselők a négy bizottsági jogszabály-tervezethez tettek.

Az adatbázisban azonban a módosító javaslatot jegyző európai parlamenti képviselők neve helyett egyrészt a képviselők EP frakciója, másrészt tagállama került feltüntetésre. Ezáltal lehetővé vált a vizsgált jogszabályi módosító javaslatokban testet öltő, az EP képviselőcsoportok, illetve a tagállamok közötti hálózatok elemzése.

Az Európai Parlament képviselőcsoportjai a KAP 2013-as reformja során, az EP 7. ciklusában az alábbiak voltak:

- Európai Néppárt (Kereszténydemokraták) képviselőcsoport (ENP)
- Európai Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége képviselőcsoport (ESZD)
- Európai Konzervatívok és Reformerek képviselőcsoport (EKR)
- Liberálisok és Demokraták Szövetsége Európáért képviselőcsoport (LDSZ)
- Egységes Európai Baloldal - Északi Zöld Baloldal képviselőcsoport (EEB-ÉZB)
- Zöldek - Európai Szabad Szövetség képviselőcsoport (Zöldek-ESZSZ)
- Szabadság és Demokrácia Európája képviselőcsoport (SZDE)

23. táblázat – A vizsgált adatbázis az EP képviselőcsoportjai szerinti bontásban

EP képviselő-csoport	Az egy EP képviselő által jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma	Az ugyanahhoz az EP képviselő-csoporthoz tartozó képviselők által közösen jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma	Az eltérő EP képviselő-csoportokhoz tartozó képviselők által közösen jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma
EEB-ÉZB	115	180	687
EKR	289	375	
ENP	1.458	939	
ESZD	674	652	
LDSZ	478	257	
SZDE	39	0	
Zöldek-ESZSZ	469	3	
Független	134	0	
Összesen	3.656	2.406	
Mindösszesen			6.749

Forrás: saját számítás

A vizsgált jogszabály-tervezetekhez módosító javaslatot tevő európai parlamenti képviselők EU tagállamok szerinti bontását a 24. számú táblázat tartalmazza.

Jelen fejezetben „aktivitás” alatt mindig csak a fenti adatbázisokban szereplő közös módosító javaslatok megtételében részt vevő aktivitás, tehát mindig csak az együttműködés eredményeképp létrejött aktivitás értendő.

8.5. Eredmények

A megfogalmazott alhipotéziseket a hálózatelemzés vonatkozó mutatószámainak a használatával teszteltem. Az alkalmazott hálózatelemzési mutatószámok az alábbiak:

- fokszám,
- súlyozott fokszám,
- közöttség központiság,
- sűrűség,
- QAP korreláció,
- homofília indexek, modularitás.

24. táblázat – A vizsgált adatbázis tagállamok szerinti bontásban

Tagállam	Az egy EP képviselő által jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma	Az ugyanazt a tagállamot képviselő képviselők által közösen jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma	Az eltérő tagállamot képviselő képviselők által közösen jegyzett jogszabályi módosító javaslatok száma
Ausztria	113	0	
Belgium	103	2	
Bulgária	150	0	
Csehország	168	0	
Dánia	88	26	
Észtország	9	0	
Finnország	14	53	
Franciaország	352	118	
Görögország	538	110	
Hollandia	140	2	
Írország	116	68	
Lengyelország	81	143	
Lettország	49	0	
Litvánia	63	1	
Luxemburg	42	0	
Magyarország	66	0	
Nagy-Britannia	464	492	
Németország	538	110	
Olaszország	312	213	
Portugália	246	22	
Románia	157	49	
Szlovákia	8	0	
Szlovénia	5	0	
Spanyolország	327	707	
Svédország	31	29	
Összesen	4.180	2.145	424
Mindösszesen			6.749

Forrás: saját számítás

Ugyan a fokszámon alapuló hálózatok leegyszerűsített megközelítést jelentenek, tartalmi értelemben azonban használatuk indokolt: az EP döntéshozatalában ugyanis nemcsak a szereplők közötti kapcsolatok gyakoriságának van fontos tartalmi mondanivalója, hanem pusztán annak is, hogy az egyes szereplők – képviselők, tagállamok, EP képviselőcsoportok – hány másik szereplővel lépnek kapcsolatba a hálózatban.

A kutatás adatbázisában az EP képviselőcsoportjai, valamint a tagállamok közötti kapcsolatok nem irányított kapcsolatok, mivel az egyes szereplők nem gyakorolnak hatást egymásra. Ez esetben tehát csak a szereplők között meglévő kapcsolatok ténye képezi a vizsgálat tárgyát. Ebben az elemzésben a kapcsolati pontok az egyes EP képviselőcsoportok, illetve tagállamok, míg a közöttük lévő kapcsolatot a közös jogszabályi módosító javaslat megtétele jelenti.

Az elemzést megelőzően fontos elmondani, hogy a hálózatelemzés során a “befolyás”, “erő”, “hatalom” definíciója legalább kétfajta lehet. A hálózat egy adott szereplője befolyásosnak – meghatározónak, központinak – tekinthető, ha sok szereplőhöz kapcsolódik, illetve sok kapcsolattal rendelkezik a hálózatban. Emellett azonban az a szereplő – az úgynevezett bróker – is meghatározó, befolyásos szereplőnek tekinthető a kapcsolati hálóban, amely összeköti a hálózat egymással közvetlen kapcsolatban nem álló szereplői közül a lehető legtöbbet (Mérand et al., 2011).

A jelen fejezetben bemutatott hálózatelemzés főként a Gephi szoftver¹⁶ segítségével készült. A QAP korrelációt a UCINET 6. szoftverrel¹⁷, míg a modularitás mérőszámait a Python 2.7 programmal¹⁸ számítottuk ki.

Az EP képviselőcsoportjainak kapcsolati hálójában az egyedi kapcsolati pontok száma 8. Ennyi képviselőcsoporthoz – beleértve a független képviselőket, akiket az elemzés szempontjából egy csoportként kezelünk – tartozó EP képviselő tett valamely más

¹⁶ <http://gephi.github.io/>

¹⁷ <https://sites.google.com/site/ucinetsoftware/home>

¹⁸ <https://www.python.org/download/releases/2.7/>

képviselőcsoportokhoz tartozó EP képviselővel közös jogszabályi módosító javaslatot. A hálózatban az EP képviselőcsoportok közötti kapcsolatok száma 13. A 13 kapcsolat összesen 1.086 egyedi kapcsolódást takar.

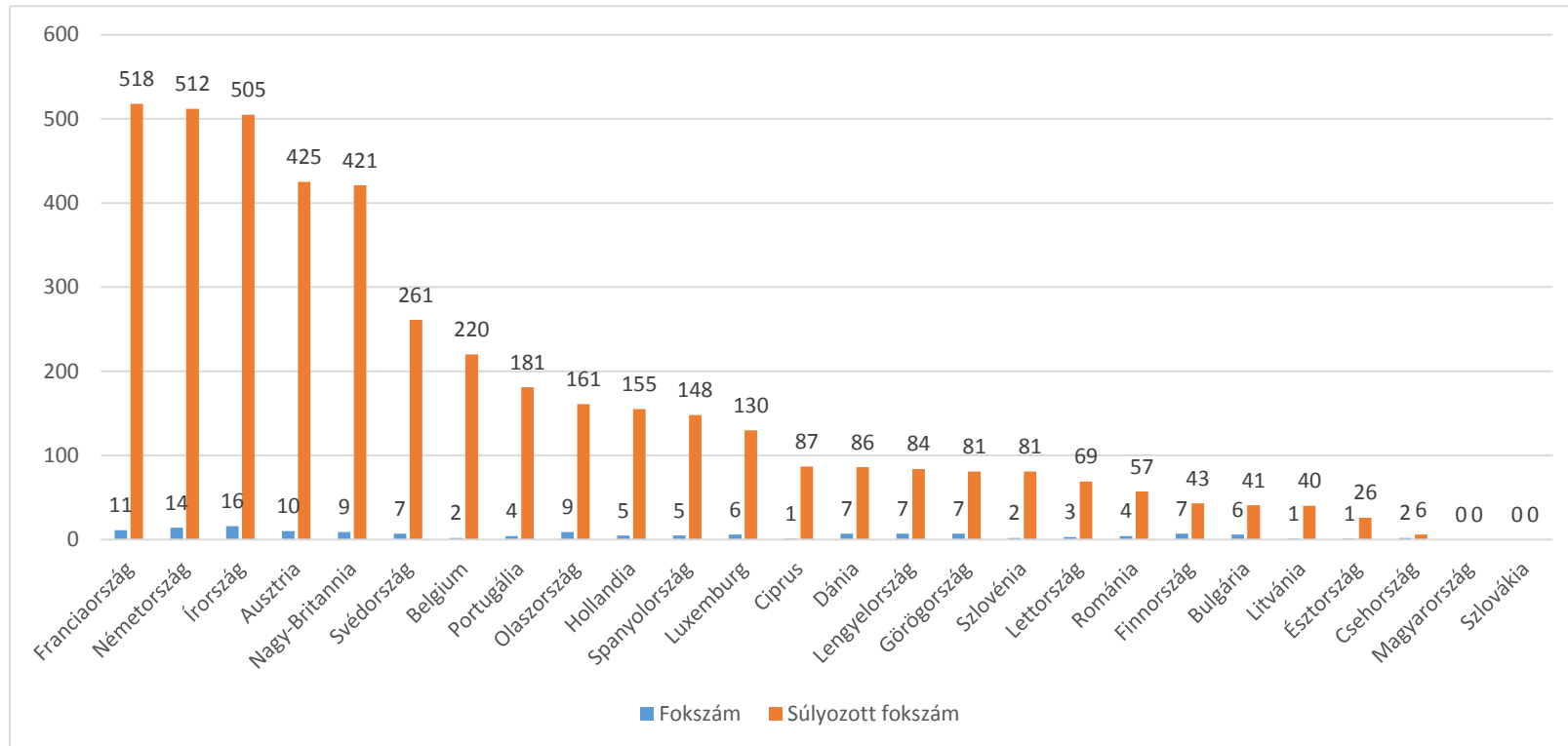
Az EP képviselőcsoportok kapcsolati hálójában az átlagos fokszám 3,25, ami azt jelenti, hogy egy EP képviselőcsoport átlagosan ennyi más képviselőcsoporttal van kapcsolatban. Az átlagos súlyozott fokszám 271,5, melynek jelentése, hogy egy EP képviselőcsoport átlagosan ennyi kapcsolattal rendelkezik más képviselőcsoportok irányába.

A tagállamok kapcsolati hálójában az egyedi kapcsolati pontok száma 26, míg a tagállamok közötti összes kapcsolat száma 73. Ennek értelmében 26 tagállam EP képviselői tettek valamely más EP képviselővel közös jogszabályi módosító javaslatot, illetve a 26 tagállam EP képviselői között 73 kapcsolat alakult ki. A tagállamok közül két tagállam csak azonos tagállambeli EP képviselővel tett közös jogszabályi módosító javaslatot. A 73 kapcsolat összesen 2.169 egyedi kapcsolódást takar.

Ami a tagállamok kapcsolati hálóját illeti, az átlagos fokszám 5,62, tehát egy tagállam átlagosan ennyi más tagállammal áll kapcsolatban a vizsgált hálózatban. Az átlagos súlyozott fokszám 166,85, aminek értelmében egy tagállam átlagosan ennyi kapcsolattal rendelkezik más tagállamok irányába.

A H.3.1. alhipotézis értelmében az EU-15 tagállamokból származó EP képviselők a legaktívabbak a kapcsolati hálóban, vagyis a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során. Hálózatelemzési módszerekkel az EP képviselők aktivitását leginkább a fokszám és a súlyozott fokszám mutatók fejezik ki. A tagállamok közül Franciaország és Németország végzett a lista élén a súlyozott fokszám – a más tagállamokkal kialakított kapcsolatok átlagos száma – tekintetében, míg a fokszámot – a kapcsolatba bevont tagállamok átlagos számát – tekintve Írország és Németország áll a lista élén. A súlyozott fokszám tekintetében a lista első 12 helyén csak EU-15 tagállamok állnak (1. számú grafikon).

1. grafikon – Az EP képviselők aktivitása tagállami bontásban

Forrás: saját számítás

A javaslattevő EP képviselők tagállamaira vonatkozó leíró statisztikák – 25. számú táblázat – is megerősítik, hogy az EU-15 tagállamokból származó EP képviselők aktívabbak voltak a hálózatban. Mindezek alapján a H.3.1. alhipotézist elfogadjuk.

25. táblázat – Az EU-15 és EU-12 tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikái

Országsoportok	Javaslattevő tagállamok száma	Kapcsolatok				
		Száma	Átlag	Minimum	Maximum	Szórás
EU-15 tagállamok	15	3.847	256,5	43	518	171,2
EU-12 tagállamok	9	491	54,6	6	84	28,3
Összesen	24	4.338	180,75	6	518	167,6

Forrás: saját számítás

A H.3.2. alhipotézis szerint a nettó befizető tagállamból származó EP képviselők a vizsgált kapcsolati hálóban gyakrabban alakítanak ki egymással kapcsolatot, mint nem nettó befizető tagállammal. Ez azt jelenti, hogy a nettó befizető tagállamok EP képviselői gyakrabban működnek együtt jogszabályi módosító javaslataik megtétele során.

26. táblázat – A nettó befizető tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikája

Kategória	Kapcsolatok				
	Száma	Átlag	Minimum	Maximum	Szórás
Nettó befizető tagállamokkal kialakított kapcsolatok	2.247	187,3	16	435	133,4
Nettó haszonélvező tagállamokkal kialakított kapcsolatok	772	64,3	0	288	80,7
Összesen	3.019	251,6	0	435	124,7

Forrás: saját számítás

A leíró statisztikák mutatják, hogy a nettó befizető tagállamokból származó EP képviselők kapcsolataik döntő hányadát szintén nettó befizető tagállamból származó EP képviselőkkel alakítják ki. A hipotézist emellett a csoporton belüli és a csoportok közötti sűrűségmutatók meghatározásával teszteljük.

27. táblázat – Tagállami sűrűségmutatók nettó befizető és nettó haszonélvező bontásban

Mutatószám	Nettó befizető tagállamok egymás közötti kapcsolatai	Nettó befizető és nettó haszonélvező tagállamok közötti kapcsolatok	Nettó haszonélvező tagállamok egymás közötti kapcsolatai	Teljes hálózat
Maximális/potenciális kapcsolatok száma	66	168	91	325
Létrejött kapcsolatok száma	31	26	16	73
Csoporton belüli sűrűség	0,47	0,15	0,18	0,22

Forrás: saját számítás

Mivel a nettó befizető tagállamok közötti kapcsolatok sűrűségmutatója a legmagasabb a hálózatban, ezért a H.3.2. alhipotézist elfogadjuk.

A H.3.3. alhipotézis szerint az EU-15 tagállamok EP képviselői a kapcsolati hálóban gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot egymással, mint nem EU-15 tagállam EP képviselőivel. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az EU-15 tagállamok EP képviselői gyakrabban jegyeznek egymással közös jogszabályi módosító javaslatokat.

A leíró statisztikából látszik, hogy az EU-15 tagállamok átlagosan mintegy tízszer annyi közös módosító javaslatot jegyeztek egymással, mint az EU-12 tagállamokkal.

28. táblázat – Az EU-15 tagállamok kapcsolatainak leíró statisztikája

Kategória	Kapcsolatok				
	Száma	Átlag	Minimum	Maximum	Szórás
EU-15 tagállamokkal kialakított kapcsolatok	3.459	230,6	43	486	148
EU-12 tagállamokkal kialakított kapcsolatok	388	25,9	0	104	37,4
Összesen	3.847	256,5	0	486	148,6

Forrás: saját számítás

Emellett ezt a hipotézist a csoporton belüli és csoportok közötti sűrűségmutatók kiszámításával is igazolhatjuk.

29. táblázat – Tagállami sűrűségmutatók EU-15 és EU-12 tagállamok szerinti bontásban

Mutatószám	EU-15 tagállamok egymás közötti kapcsolatai	EU-15 és EU-12 tagállamok közötti kapcsolatok	EU-12 tagállamok egymás közötti kapcsolatai	Teljes hálózat
Maximális/potenciális kapcsolatok száma	105	165	55	325
Létrejött kapcsolatok száma	51	17	5	73
Csoporton belüli sűrűség	0,49	0,1	0,09	0,22

Forrás: saját számítás

Mivel az EU-15 tagállamok közötti kapcsolatok esetén a legnagyobb a csoporton belüli sűrűségmutató értéke, ezért a H.3.3. alhipotézist elfogadottnak tekintjük.

A H.3.4. alhipotézis szerint azon EU tagállamok EP képviselői, melyek egymással szorosabb kétoldalú gazdasági kapcsolatot ápolnak, gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot a hálózatban, tehát gyakrabban működnek együtt a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során. Két ország vonatkozásában a közöttük lévő gazdasági

kapcsolat szorosságát – az úgynevezett gazdasági függés mértékét – leginkább a kétoldalú kereskedelem értékének az adott ország összkereskedelmi értékéhez viszonyított aránya mutatja meg. A gazdasági kapcsolatok szorosságának – a gazdasági függésnek – meghatározása az ENSZ nemzetközi kereskedelmi statisztikáján alapszik.¹⁹ Az alhipotézis tesztelésének első lépéseként az aktorok – EP képviselők – két attribútuma közötti statisztikai kapcsolatot vizsgálom, függetlenül az aktorok hálózatban elfoglalt helyétől, szerepétől. Ennek keretében az EU tagállamok közötti kapcsolat súlyozott fokszáma és a gazdasági kapcsolat szorossága közötti Pearson korrelációs koefficienszt számítottuk ki. A kapott eredmény azt mutatja, hogy még 1%-on sem utasíthatjuk el a súlyozott foksám és a gazdasági kapcsolat szorossága között meglévő pozitív kapcsolatot. A kapott eredményeket természetesen megerősítik a regressziós modell eredményei is. Az eredmények azt mutatják, hogy két tagállam között, a nagyobb gazdasági függésben lévő tagállam másikba irányuló exportjának 1 százalékpontos növekedése a közösen megtett módosító javaslatok számának 1,79-cel való növekedésével jár együtt.

A hipotézis tesztelésének második lépéseként a QAP korreláció számítását végzem el. Ehhez meghatároztam a 24 tagállam²⁰ kapcsolatának nem-szimmetrikus mátrixát mind a gazdasági függés – export aránya az összes exportvolumenben –, mind a közösen tett módosító javaslatok – közös módosító javaslatok aránya az adott tagállam által tett összes módosító javaslathoz képest – vonatkozásában. Az UCINET 6. programmal elvégzett QAP korreláció eredménye 5000 permutációt követően a következő: Pearson korreláció 0.3502, p-érték 0.0002, tehát 1%-on szignifikáns. Az alacsony szignifikancia azt mutatja, hogy annak valószínűsége, hogy a két mátrix független egymástól, alacsony. A korreláció pozitív értéke a két változó közötti – ugyan nem túl erős – egyenes arányosságot mutatja.

Ezek az eredmények megerősítik a H.3.4. alhipotézist, tehát az egymással szoros gazdasági kapcsolatban álló EU tagállamok EP képviselői nagyobb valószínűséggel

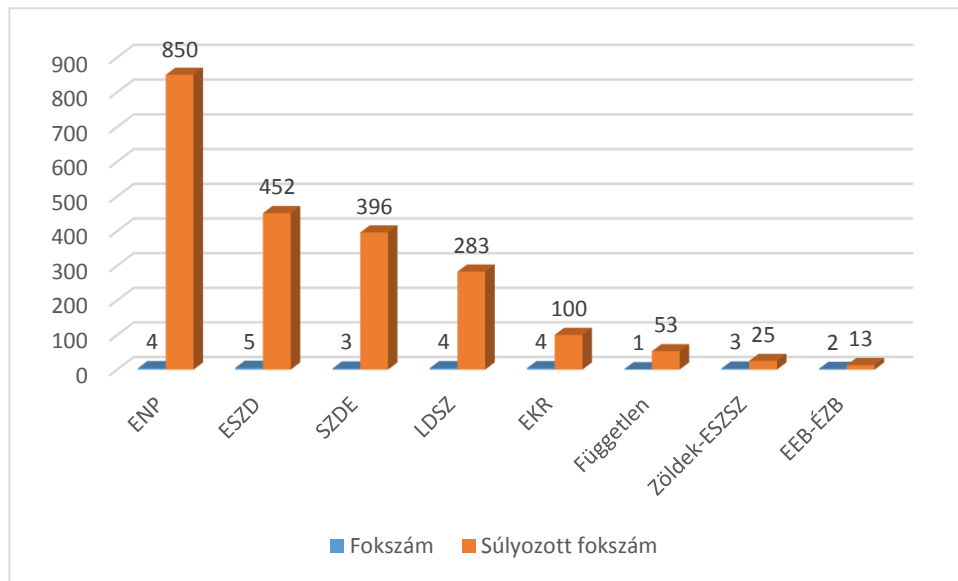
¹⁹ ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Statisztika (UNSD 2013).

²⁰ Ennyi tagállamból tettek EP képviselők más tagállam EP képviselőivel közös módosító javaslatokat a vizsgált jogszabálytervezetekhez.

alakítanak ki kapcsolatot egymással a kapcsolati hálóban, tehát gyakrabban működnek együtt a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során.

A H.3.5. alhipotézis értelmében az EP nagy képviselőcsoportjainak – a szocialista, valamint a néppárti EP frakciónak – a tagjai a legaktívabbak a kapcsolati hálóban.

2. grafikon – Az EP képviselőcsoportok aktivitása

Forrás: saját számítás

A 2. számú grafikon összegzi a kapcsolati háló egyes szereplőinek – az EP frakcióinak – aktivitását leginkább kifejező fokszám – kapcsolatba bevont szereplők száma –, illetve súlyozott fokszám – más szereplőkkel való kapcsolatok száma – mutatókat. Az eredményekből kiolvasható, hogy az Európai Néppárt EP képviselőcsoportja a legaktívabb a súlyozott fokszám tekintetében. Őket a szocialista EP frakció követi. A fokszám tekintetében azonban a szocialisták állnak az élen, őket követi holtversenyben a néppárti, liberális és a konzervatív EP frakció.

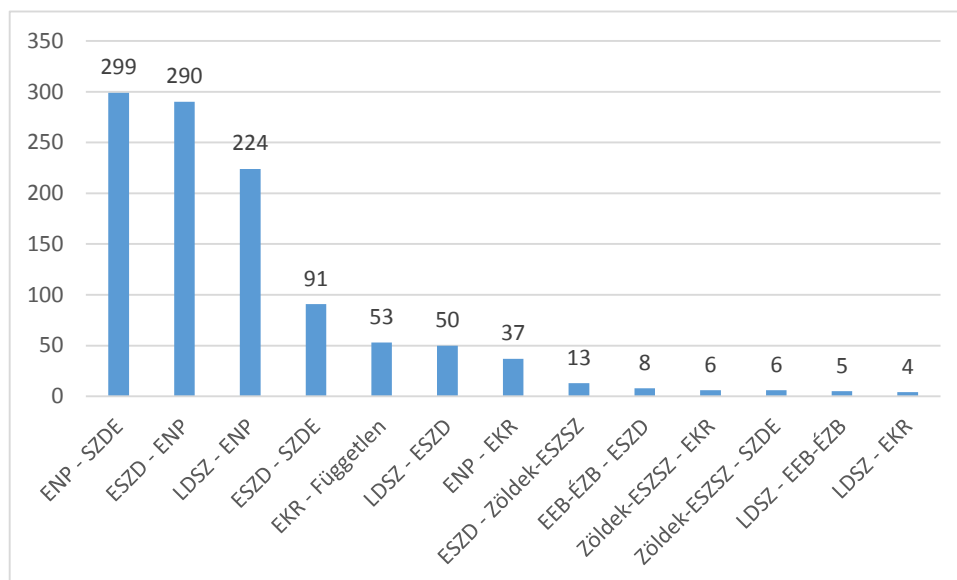
Az EP képviselőcsoportok kapcsolatainak leíró statisztikája is azt mutatja, hogy az EP néppárti és szocialista képviselőcsoportja – illetve annak tagjai – által tett módosító javaslatok számának átlaga több mint négyszeresen meghaladja a többi képviselőcsoport által tett módosító javaslatok számának átlagát. Mindezek alapján a H.3.5. alhipotézist elfogadjuk.

30. táblázat – Az EP képviselőcsoportok kapcsolatainak leíró statisztikája

Kategória	Kapcsolatok				
	Száma	Átlag	Minimum	Maximum	Szórás
Összes EP képviselőcsoport	2.172	271,5	13	850	289,7
Nagy képviselőcsoportok (ENP+ESZD)	1.302	651	452	850	281,4
Egyéb képviselőcsoport	870	145	13	396	157,7
Azonos politikai oldalon lévő képviselőcsoportok	638	91,1	4	299	119,6
Ellentétes politikai oldalon lévő képviselőcsoportok	448	74,7	5	290	110,9

Forrás: saját számítás

A H.3.6.(1) alhipotézis értelmében az EP két legnagyobb képviselőcsoportja, a szocialista és a néppárti frakció közötti kapcsolat a leggyakoribb. Ezt az alhipotézist a hálózat szereplői közötti kapcsolatok számának meghatározásával tesztelhetjük.

3. grafikon – Az EP képviselőcsoportok közötti kapcsolatok súlyozott foksám alapján*Forrás: saját számítás*

A 3. számú grafikonon látható eredmények azt mutatják, hogy az EP néppárti frakciója és az SZDE képviselőcsoport közötti kapcsolat a leggyakoribb a vizsgált hálózatban.

A listában a második helyen szerepel a néppárti-szocialista kapcsolat. Ezek alapján a H.3.6.(1) alhipotézist nem tudjuk megerősíteni.

A H.3.6.(2) alhipotézis állítása szerint az ugyanazon a politikai oldalon álló EP képviselőcsoportok közötti kapcsolat gyakoribb. Az EP képviselőcsoportok kapcsolatainak leíró statisztikája – 30. számú táblázat – mutatja, hogy az azonos politikai oldalon álló képviselőcsoportok közötti kapcsolatok száma és átlaga is magasabb. Emellett ezt a alhipotézist is a csoporton belüli és a csoportok közötti sűrűségmutatók meghatározásával célszerű tesztelni.

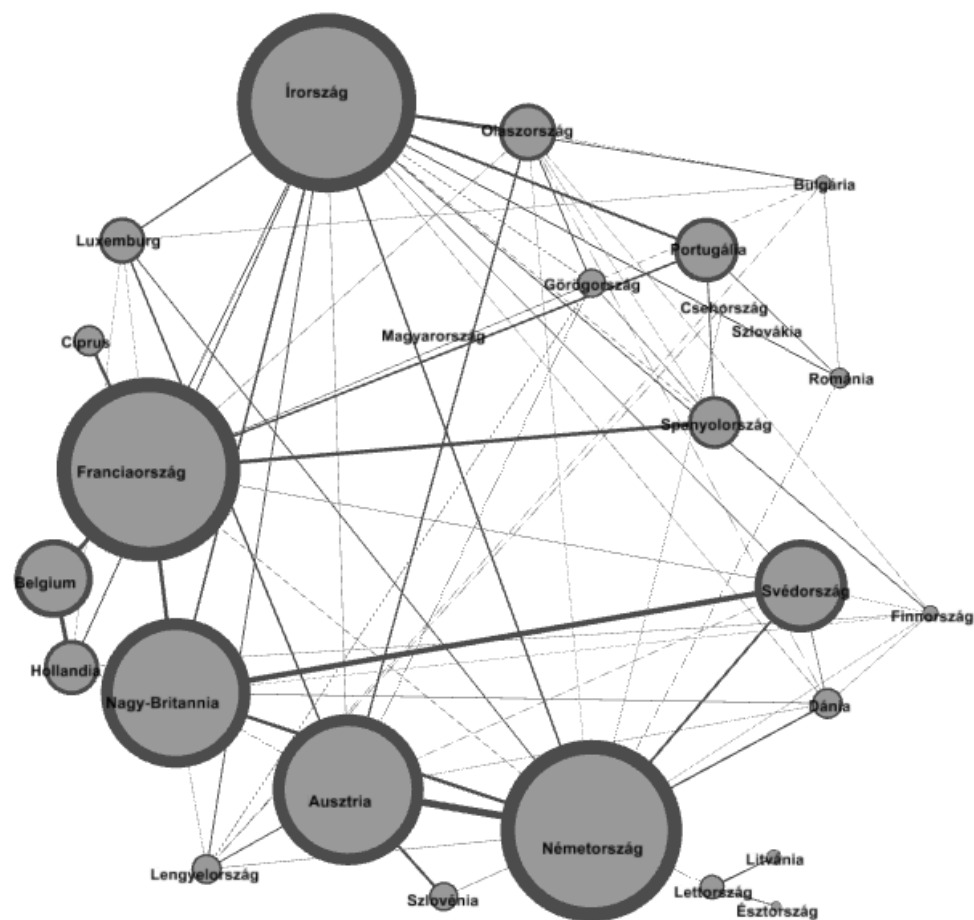
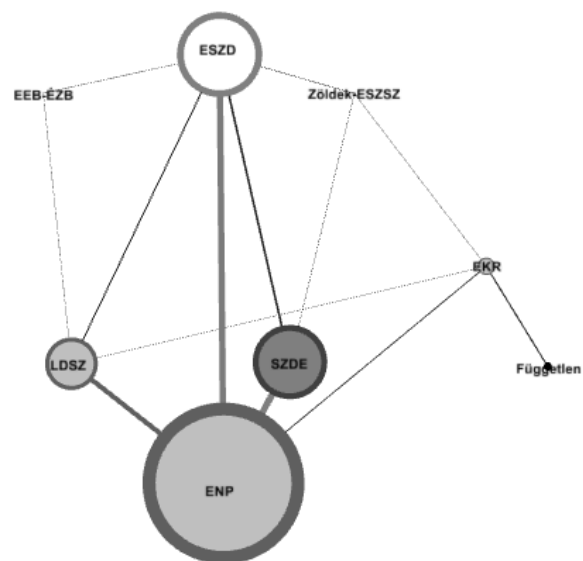
31. táblázat – Az EP képviselőcsoportok sűrűségmutatói politikai oldalak szerint

Mutatószám	Azonos politikai oldalon belüli kapcsolatok	Ellentétes politikai oldalak közötti kapcsolatok	Teljes hálózat
Maximális/potenciális kapcsolatok száma	13	15	28
Létrejött kapcsolatok száma	7	6	13
Csoporton belüli sűrűség	0,54	0,4	0,46

Forrás: saját számítás

A kapott eredmények értelmében a lehetséges kapcsolatok közel 54%-a jött létre a hálózatban az azonos politikai oldalon lévő EP képviselőcsoportok között, mely a legmagasabb érték, így a H.3.6.(2) alhipotézist elfogadjuk.

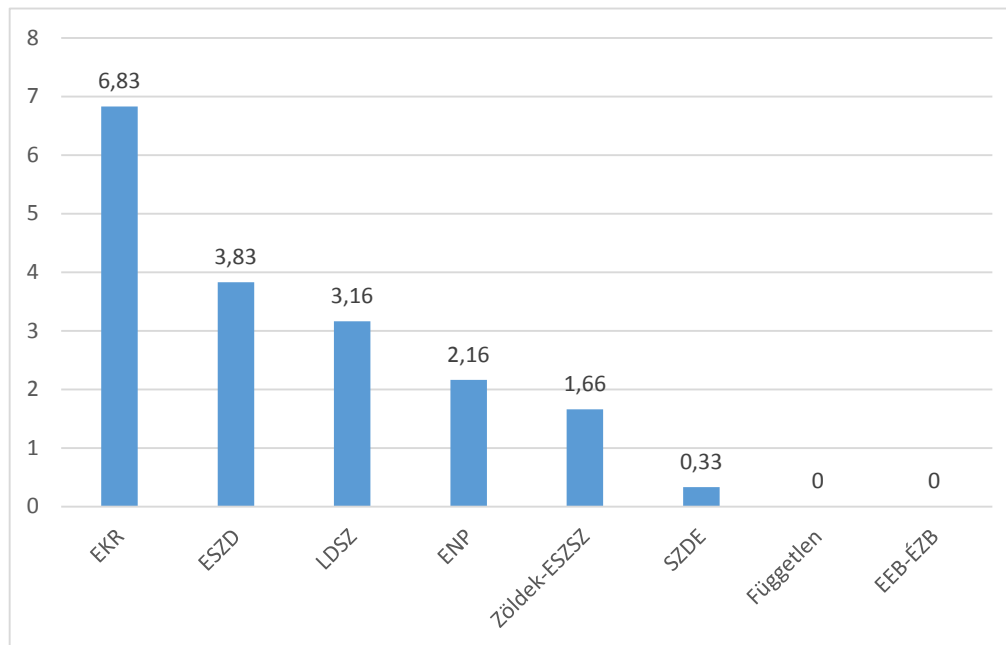
6. ábra – Az EP képviselőcsoportok, valamint az EU tagállamok hálózata a súlyozott fokszám alapján

Forrás: saját szerkesztés

A H.3.7. alhipotézis értelmében az EP zöld vagy liberális képviselőcsoportja játssza a meghatározó szerepet az EP képviselőcsoportjai közötti közvetítésben. Az alhipotézis a közöttség központiság index egyes EP képviselőcsoportokra vonatkozó kiszámításával tesztelhető. A kapott eredményeket az 4. számú grafikon összegzi.

4. grafikon – Az EP képviselőcsoportok közvetítő szerepe (közöttség központiság)

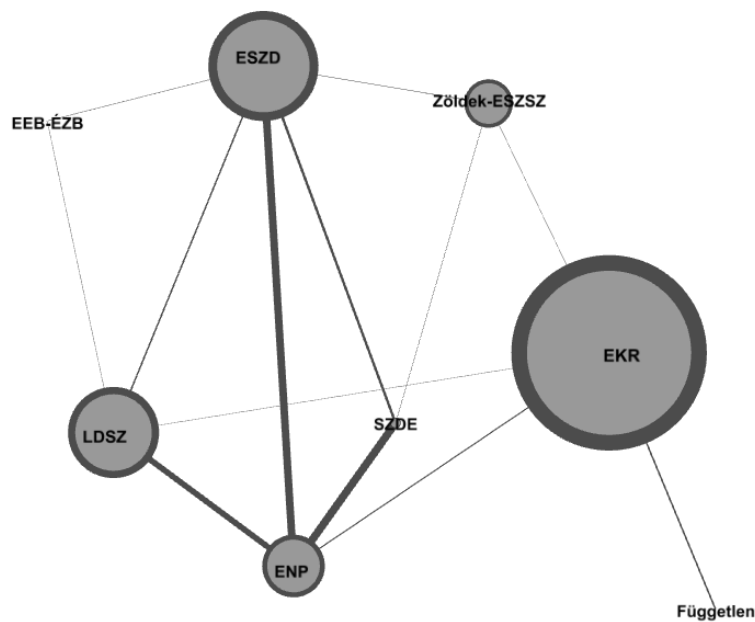

Forrás: saját számítás

A fenti eredmények alapján elutasítjuk a H.3.7. alhipotézist, a H3.7. (1) és H3.7. (2) alhipotéziseket egyaránt. Ugyanis nem az EP liberális vagy zöld frakciója, hanem az Európai Konzervatívok és Reformerek képviselőcsoport tölti be a legjelentősebb közvetítő szerepet az egyes EP frakciók között. Ez azt jelenti, hogy a képviselőcsoportok hálózatában az EKR szerepel leggyakrabban a valamely két, közvetlenül nem kapcsolódó EP frakciót összekötő legrövidebb úton. Fontos megjegyezni azonban, hogy az EKR ezt a kiemelt szerepét döntően annak köszönheti, hogy a független képviselőket becsatornázza a jogszabályi módosító javaslatok megtételének folyamatába, tehát összekapcsolja a független képviselőket és más, azokkal közvetlen kapcsolatban nem lévő EP képviselőcsoportokat. Mivel a közöttség központiság alacsony értéke periferiális szerepet tükröz a hálózatban, ezért kijelenthető, hogy az EEB-ÉZB és az SZDE képviselőcsoportok tagjai, valamint a független EP képviselők marginális szerepet játszanak a KAP jogszabályi módosító

javaslatait jegyző EP képviselők kapcsolati hálójában. Ezeket az eredményeket a 7. számú ábra mutatja. Az ábrán a csúcsok nagysága azzal arányos, hogy az adott csúcs – EP képviselőcsoport – hány, közvetlenül egymáshoz nem kapcsolódó EP képviselőcsoport között játszik közvetítő szerepet. Az élek vastagsága a kapcsolat intenzitását – súlyozott fokszám szerint – mutatja.

7. ábra – Az Európai Parlament képviselőcsoportjainak kapcsolódása a hálózatban a közöttség központiság alapján

Forrás: saját szerkesztés

A H.3.8. alhipotézis értelmében az ideológiai különbségek – az eltérő pártállás – kevésbé képezi akadályát a kapcsolati hálóban létrejövő kapcsolódásnak – a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során történő együttműködésnek –, mint a különböző tagállam képviselője, az eltérő tagállami érdek. Másképpen megfogalmazva, a tagállami különbségek, a tagállami érdekellentétek az EP képviselők közötti kapcsolatfelvételt, együttműködést jobban gátló tényezőknek tekinthetők.

A hálózatelemzés eszközeivel ez az alhipotézis leginkább a homofília mutatókkal, például a modularitás vizsgálatával tesztelhető. A modularitás vizsgálata során jelen esetben a képviselői szintű adatbázis és hálózat alapján a képviselők két típusú

kategorizálására – modulokra, klaszterekre bontására – került sor: az elemzés egyik részében a képviselőkhez az EP képviselőcsoportjuk (1-8-ig kategorizálva), másik részében a tagállamuk (1-25-ig kategorizálva) került hozzárendelésre. Ezt követően a meglévő kapcsolatok tesztelésére került sor: mennyiben határozta meg a pártállás, illetve tagállami hovatartozás a kapcsolatok kialakulását ahhoz képest, mintha véletlenszerűen kapcsolódtak volna egymáshoz az EP képviselők a vizsgált hálózatban. A számítások elvégzésére a Python 2.7 programmal, a Networkx 1.9²¹ használatával került sor. A számítások eredményeként a vizsgált hálózat modularitása az EP képviselőcsoportok szerint particionálva 0.613, míg a tagállamok szerint particionált hálózat modularitása 0.581. Mindkét hálózat modularitása szignifikáns 5%-on (az aktorok véletlenszerű kapcsolódásával szemben), és 5%-on szignifikáns a két modularitás közötti különbség is. Mint az eredményekből látható, az EP képviselőcsoportok szerint osztott hálózat modularitása, homofiliája magasabb. Ennek értelmében az EP képviselők nagyobb valószínűséggel működnek együtt a politikai, ideológiai kategóriák mentén, tehát a H.3.8. alhipotézist elfogadjuk.

A H.3.9. alhipotézis értelmében az egymáshoz földrajzilag közelebb elhelyezkedő EU tagállamok EP képviselői gyakrabban kapcsolódnak egymáshoz a hálózatban. A hipotézis tesztelésére QAP korrelációt alkalmaztam. Ehhez meghatároztam a 24 tagállam kapcsolatának mátrixát mind a tagállamok fővárosainak földrajzi távolsága, mind a közösen tett módosító javaslatok – közös módosító javaslatok aránya az adott tagállam által tett összes módosító javaslatához képest – vonatkozásában. Az UCINET 6. programmal elvégzett QAP korreláció eredménye 5000 permutációt követően a következő: Pearson korreláció -0.151, p-érték 0.001, tehát 1%-on szignifikáns. A korreláció negatív értéke a két változó közötti – ugyan nem túl erős – fordított arányosságot, ellentétes irányú kapcsolatot mutatja. Mindezek alapján a H.3.9. alhipotézist elutasítjuk.

²¹ <http://networkx.github.io/documentation/networkx-1.9/>

8.6. Konklúziók, összegzés

Jelen fejezet az Európai Parlamentnek a Közös Agrárpolitika 2013-as reformja során a jogalkotásban betöltött szerepét a hálózatelemzés eszközeivel vizsgálja. Az elemzés konklúziói az alábbiak:

Ami a több EP képviselő által közösen jegyzett jogszabályi módosító javaslatokban meglévő hálózatot illeti, a tagállami hálózat elemzése megerősíti azt az alhipotézist, hogy az EU-15 tagállamból származó EP képviselők a legaktívabbak a hálózatban. Mindez megerősíti Moschitz és Stolze (2009) cikkének következtetéseit.

A tagállami hálózat elemzése megerősíti továbbá, hogy a nettó befizető tagállamból származó EP képviselők gyakrabban működnek együtt a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során. A 15 leggyakoribb, EP tagállamok közötti kapcsolatból 10 esetében kizárólag nettó befizető tagállam szerepelt a kapcsolatban. Ezek az eredmények megerősítik Thurner és Binder (2009) konklúzióit. Az elemzés eredményei alátámasztják továbbá, hogy az EU-15 tagállamok EP képviselői a kapcsolati hálóban gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot egymással, mint az EU-12 tagállamok EP képviselőivel, így Stubb (1996), valamint Thurner és Binder (2009) állításait az eredmények alátámasztják.

A tagállami hálózat eredményei igazolják Thurner és Binder (2009) azon megállapítását is, hogy az egymással szorosabb gazdasági kapcsolatban lévő EU tagállamok EP képviselői gyakrabban működnek együtt egymással. Mindezt a tagállamok közötti kétoldalú gazdasági kapcsolatot – függést – tükröző mutatószámok és a hálózatban meglévő kétoldalú kapcsolatot jellemző súlyozott fokszám – a kétoldalú kapcsolat gyakorisága – regressziós modelljének, valamint a QAP korrelációnak az eredményei mutatják. A kutatás eredményei azonban az alhipotézissel ellentétben nem igazolták vissza, hogy az egymáshoz földrajzilag közelebb elhelyezkedő EU-tagállamokból származó EP képviselők gyakrabban működnek együtt egymással a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során.

Ami az EP képviselőcsoportjainak hálózatát illeti, az elemzés eredményei nem erősítik meg azt az alhipotézist (Votewatch, 2014), miszerint a néppárti és szocialista EP frakció tagjai a legaktívabbak a kapcsolati hálóban. A kutatás eredményei igazolják azonban Patz (2011b) eredményeit, nevezetesen, hogy az azonos politikai oldalon álló EP frakciók közötti együttműködés a leggyakoribb. A kutatás eredményei nem erősítik meg Thurner és Binder (2009), valamint a CEPS-Votewarch (2012) és Votewatch (2014) konklúzióit, mivel nem az EP liberális vagy zöld képviselőcsoportja, hanem a konzervatív EP frakció játszotta a legjelentősebb közvetítő szerepet a képviselőcsoportok között.

Végül, az elemzés eredményei alátámasztják, hogy az EP képviselők – illetve képviselőcsoportok – közötti ideológiai különbségek kevésbé jelentenek az együttműködés útjában álló akadályt, mint a tagállami vélemény- és érdekkülönbségek: az EP képviselők nagyobb valószínűséggel működnek együtt a politikai, ideológiai vonalak mentén. Mindez alátámasztja a CEPS-Votewatch (2012) megállapításait, és részben összhangban van Mérand et al. (2011) konklúzióival is.

A jelen fejezetben bemutatott elemzés a Közös Agrárpolitika 2013-as reformja során az Európai Parlament jogszabályi módosító javaslataiban meglévő kapcsolatokat, az ezen kapcsolatok által alkotott hálózatot vizsgálta egyrészt hálózatelemzési, másrészt statisztikai módszerekkel. Noha az elmúlt években néhány elemzés az európai uniós döntéshozatalt, azon belül az EP szerepét már vizsgálta a hálózatelemzés szempontjából és eszközeivel, az EP jogszabályi módosító javaslatai alapján történő hálózatelemzés új kutatási területnek számít.

Összességében azt a konklúziót vonhatjuk le, hogy a jelen fejezetben bemutatott hálózatelemzés több olyan tényezőre is rávilágított, melyek befolyásolják az EP képviselők együttműködését az Európai Parlamentben. Különösen a 3.2., a 3.3., a 3.4., a 3.6(2) és a 3.8. alhipotézisek tesztelésének eredményei mutatják, hogy a képviselők jellemzői – beleértve a pártállást és a nemzetiséget is – befolyásolják a hálózatban való kapcsolataikat, együttműködésüket. Ezek alapján a disszertáció H.3. hipotézisét elfogadjuk.

9. Fejezet Összefoglalás

A jelen disszertációban bemutatott kutatás fő célja az volt, hogy megvizsgálja az Európai Parlament szerepét, befolyását a Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának jogalkotási folyamatában. A Közös Agrárpolitika reformjainak elemzése korábban is jelentős tudományos figyelmet vonzott (például Swinnen, 2008), a KAP döntéshozatali folyamatának vizsgálata azonban mindezidáig kevesebb figyelmet kapott.

A kutatás célja az volt, hogy az eddigi elemzéseknél árnyaltabb képet adjon az Európai Parlament szerepéről a döntéshozatali folyamatban. Míg a korábbi, döntően az Európai Unió intézményközi viszonyait elemző kutatások a Parlament helyzetét a Bizottság és a Tanács vonatkozásában elemezték (Scully, 1997b; Pech, 2011; Christiansen és Dobbels, 2013), addig jelen kutatás a döntéshozatali folyamat valamennyi fázisát, tehát nemcsak önmagában a Parlament, hanem annak illetékes szaktanácsadói, véleményadó bizottságai, valamint plenáris ülésének szerepét is elemezte.

A kutatás valódi újdonságát azonban az adja, hogy az elemzés az európai parlamenti képviselők szintjén vizsgálja azok jogszabályalkotásban betöltött szerepét, külön kategóriát képezve, amikor az EP képviselők jelentéstevőként, illetve az EP szaktanácsadójának tagjaként vagy póttájaként vettek részt a folyamatban.

Az elemzés apropója, hogy a 2009-ben életbe lépett Lisszaboni Szerződés az Európai Parlamentet a Közös Agrárpolitika terén is társjogalkotóvá tette. Bár a vonatkozó korábbi elemzések egymásnak gyakran ellentmondó megállapításokra jutottak, az előzetes várakozások, illetve más uniós szakpolitikai területek tapasztalatai szerint az együttdöntési eljárás bevezetése a Parlament jogalkotási befolyásának növekedését vonja maga után (Roederer-Rynning és Schimmelfennig, 2012; Swinnen és Knops, 2012).

A kutatás az EP-nek a KAP 2013-as reformjában betöltött szerepét tehát nemcsak önmagában, hanem a megelőző európai uniós programozási időszak vonatkozó KAP jogszabályaival összehasonlításban is vizsgálja. Ez utóbbiak esetén az EP a

konzultációs eljárás keretében vett részt a jogalkotási folyamatban, ezáltal lehetővé vált az EP befolyásának összehasonlítása a két uniós jogalkotási eljárás között.

A kutatás alapját egy teljesen új, a disszertáció szerzője által összeállított, több ezer európai parlamenti módosító javaslatot tartalmazó adatbázis képezte, mely magában hordozta a döntéshozatali folyamat új típusú, új megközelítést és módszertant alkalmazó elemzésének lehetőségét. Az adatbázis elemzése révén nemcsak az EP egészének, de a döntéshozatali folyamat egyes fázisai és szereplői befolyásának számszerűsíthető formában történő bemutatása is lehetővé vált.

A disszertáció célja volt emellett az is, hogy új, az európai uniós döntéshozatal terén korábban még nem alkalmazott módszerekkel vizsgálja meg az EP, illetve annak belső struktúrái szerepét, befolyását a jogalkotási folyamatban. A kapcsolódó szakirodalomban az EP erejének mutatószámaként viszonylag széles körben alkalmazott elfogadási ráták (Tsebelis és Kalandrakis, 1999; Kreppel, 1999; Tsebelis et al., 2001; Kreppel, 2002), valamint az elfogadást befolyásoló tényezők logisztikus regresszióval történő vizsgálata (Kreppel, 1999; Lucic, 2004; Kardasheva, 2009; Burns et al., 2009) mellett ez két új módszer alkalmazását jelenti.

Elsőként egy konfirmatív faktorelemzési modell felállítását, mely a módosító javaslatok elfogadását meghatározó tényezők egymáshoz való kapcsolódására, illetve az így képzett látens változóknak az elfogadásra gyakorolt hatására vonatkozóan fogalmaz meg a kapcsolódó szakirodalom és saját személyes tapasztalataim alapján hipotéziseket. Emellett szintén új módszertani megközelítést jelent a társadalmi kapcsolatháló elemzés alkalmazása az Európai Parlament döntéshozatalának vizsgálatára. Noha ez nem teljesen előzmény nélküli (Patz, 2011b; 2012), azonban a több képviselő által közösen tett európai parlamenti módosító javaslatokban testet öltő hálózatok elemzésére mindeztidáig még nem került sor. Teljesen új elem azonban a kutatásban, hogy az Európai Parlamentben kialakuló képviselői-tagállami hálózat elemzésére a tagállamok közötti kereskedelmi-földrajzi kapcsolatok tükrében kerül sor.

9.1. Reflexió a kutatási kérdésekre és hipotézisekre

A vonatkozó szakirodalom, az előzetes várakozások és saját személyes tapasztalataim alapján jelen disszertációban előzetesen három fő kutatási kérdést és ezekhez kapcsolódóan három fő hipotézist fogalmaztam meg. Az alábbiakban a kutatási hipotézisek mentén mutatom be a disszertáció főbb eredményeit, megállapításait.

A disszertáció első hipotézise a következő:

H1. hipotézis: A Lisszaboni Szerződés által kiterjesztett együttdöntési eljárás növelte az Európai Parlament jogalkotási befolyását a Közös Agrárpolitika terén.

A H1. hipotézis vonatkozásában az Európai Parlament jogalkotási befolyásának növekedését az együttdöntési és a konzultációs eljárás során meglévő elfogadási, sikerességi ráták összehasonlításával elemeztem. A vonatkozó korábbi kutatásokhoz képest (Tsebelis és Kalandrakis, 1999; Kreppel, 1999; Tsebelis et al., 2001; Kreppel, 2002) az általam elvégzett elemzés újszerűségét az adja, hogy a vizsgált európai parlamenti módosító javaslatokat azok tulajdonságai, illetve az azokat jegyző képviselő döntéshozatalban meglévő szerepe szerint is kategóriákba soroltam. Ezáltal lehetővé vált az egyes kategóriák mentén is a sikerességi ráták kiszámítása. Emellett a módosító javaslatok elfogadásának elemzésére a jogalkotási folyamat mindhárom szakaszában sor került, átfogó képet adva az Európai Parlamenten belüli döntéshozatali folyamat sajátosságairól is.

Az elvégzett számítások eredményei azt mutatják, hogy a Közös Agrárpolitika európai parlamenti módosító javaslatainak elfogadási rátái valamennyi vizsgált kategóriában az együttdöntési eljárás során magasabbak voltak a konzultációs eljáráshoz képest. Ez alapján kijelenthetjük, hogy a Lisszaboni Szerződést követően az Európai Parlament növelte a szerepét és befolyását a Közös Agrárpolitika jogalkotási folyamatában. Ennek megfelelően a H1. hipotézist elfogadjuk.

Általánosságban ezek az eredmények megerősítik Corbett et al. (1995) és Tsebelis et al. (2001) megállapításait, miszerint az európai parlamenti módosító javaslatok

elfogadási rátája magasabb az együttdöntési eljárás során. Az eredmények megerősítik továbbá Hix (2002), Kreppel (2002), Thomson et al. (2006), valamint Jupille (2007) konklúzióit, miszerint az EP növelni tudta jogalkotási erejét az együttdöntési eljárás bevezetésével.

A kapott eredmények összhangban vannak Crombez és Swinnen (2011) KAP reformmal kapcsolatos megállapításaival is, miszerint a Parlament jogalkotási befolyást szerzett a konzultációs eljárásról az együttdöntési eljárásra történő átállás során. Az eredmények alátámasztják továbbá Roederer-Rynning és Schimmelfennig (2012) következtetéseit is, miszerint a Lisszaboni Szerződés növelte a Parlament jogalkotási befolyását a KAP vonatkozásában.

Az eredmények közül kiemelendő, hogy a 2013-as KAP reform jogalkotási folyamatában a Parlament Tanáccsal szembeni tárgyalási mandátumában található agrárpolitikai módosító javaslatok több mint fele bekerült a végleges jogszabályba. Ez alapján kijelenthető, hogy a trilógus tárgyalások során a Parlament a Tanáccsal egyenrangú félként lépett fel. Ez az eredmény megerősíti Crombez (1997), Tsebelis és Garrett (2001), valamint Selck és Steunenberg (2004) álláspontját, miszerint az együttdöntés eljárás bevezetését követően a Parlament valós társjogalkotóvá vált a Tanács mellett.

Ami az EP szakbizottsága és a Parlament plenáris ülése közötti kapcsolatot illeti, megállapíthatjuk, hogy az EP plenáris ülése döntő részben osztotta a COMAGRI álláspontját, szinte automatizmusként elfogadva az általa támogatott módosító javaslatokat. Ez az jelenti, hogy a szakmai-politikai irányvonalat nem a Parlament plenáris ülése, hanem az EP szakbizottsága határozta meg. Ez alátámasztja Neuhold (2001) és Yordanova (2010) megállapításait, miszerint a parlamenti döntéshozatali folyamat gerincét a parlamenti bizottságok és azok jelentései adják.

Az elemzés új eredményei közül érdemes kiemelni a javaslattevő EP képviselők szerepével, illetve a véleményadó bizottságok jogalkotási befolyásával kapcsolatos eredményeket, következtetéseket. Az EP módosító javaslatok típusonkénti elfogadási rátái közül a kompromisszumos módosító javaslatok elfogadási rátája a legmagasabb.

A kompromisszumos, illetve a jelentéstervezethez tett módosító javaslatok magas sikerességi rátája az EP jelentéstevők fontos szerepére és jelentős jogalkotási befolyására mutat rá. Végezetül fontos megemlíteni, hogy a 2013-as KAP reformban erősen korlátozott volt a véleményadó bizottságok szerepe, mivel az általuk jegyzett módosító javaslatok elfogadási rátája volt valamennyi kategória közül a legalacsonyabb.

A kutatás második hipotézise, a hipotézis tesztelése kapcsán végzett elemzés vonatkozásában az alábbi megállapításokat tehetjük. A H2. hipotézis a következő:

H2. hipotézis: A módosító javaslat jellege, a javaslattevő EP képviselő és annak tagállamának tulajdonságai, valamint az ezen tulajdonságokból képzett faktorok befolyásolják az EP módosító javaslatok elfogadását az EP egyes döntési szintjein a KAP terén.

A bináris logisztikus regresszió eredményeként a döntéshozatal mindhárom szintjén számos szignifikáns magyarázó változót sikerült beazonosítani mindkét jogalkotási eljárás esetén. Ezek a szignifikáns magyarázó változók tehát befolyásolják az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadását: egy részük pozitív besorolás esetén növeli, más részük csökkenti a módosító javaslat elfogadásának esélyét. A szignifikáns magyarázó változók ténye tehát megerősíti a H2. hipotézist, melyet így elfogadunk. A logisztikus regresszió a H2. hipotézis egyes kategóriái mentén az alábbi szignifikáns változókat azonosította be.

A módosító javaslat jellegéhez kapcsolódó változók közül a konzultációs eljárásban a „Kompromisszumos módosító javaslat” és a „Jelentéstervezet módosító javaslat” változó szignifikáns volt mindhárom döntési szinten. Az együttdöntési eljárásban ezen kettő mellett a „Preambulum módosító javaslat” változó is szignifikáns volt az EP-n belüli döntési szinteken. Mivel a preambulum módosító javaslatok esetén a pozitív besorolás növelte a módosító javaslat elfogadásának esélyét, ezért ez megerősíti Kreppel (1999) konklúzióját.

Az EP képviselő tulajdonságaihoz kapcsolódó változók közül a konzultációs eljárás esetén csak a pártálláshoz kapcsolódó változók némelyike – „Európai Néppárt”, illetve „liberálisok” – volt szignifikáns. Az együttdöntési eljárásban az „Európai Néppárt” változó mellett az „EP szakbizottsági tag” és az „EP szakbizottsági póttag” változók is szignifikánsak voltak. Mindhárom változó esetén a pozitív besorolás növelte a módosító javaslat elfogadásának esélyét. Az EP képviselőcsoportjaira vonatkozó eredmények megerősítik Hix et al. (2005) és Yordanova (2009) megállapításait.

Az EP képviselő tagállamához kapcsolódó változók közül a konzultációs eljárásban az „EU-15 tagállam” és a „Mezőgazdasági Tagállam” változók voltak szignifikánsak. Az együttdöntési eljárásban ezzel szemben négy, tagállamhoz kapcsolódó változó – „Nettó befizető tagállam”, „EU-15 tagállam”, „Kohéziós tagállam”, „Választókerület” – is szignifikáns volt legalább egy döntési szinten.

Az elemzés változóinak logisztikus regresszióval történő vizsgálata mellett a konfirmatív faktorelemzés öt változócsoporthatását vizsgálta a módosító javaslatok elfogadására vonatkozóan. A kapott eredmények értékelése kapcsán óvatosságra intő, általánosan gyenge modellilleszkedés mellett az alábbi következtetéseket vonhatjuk le.

A kapott eredmények értelmében a jogi-intézményi tényezők befolyásolják az EP módosító javaslatainak EP-szakbizottság általi elfogadásának valószínűségét. Ez az eredmény megerősíti Tsebelis és Kalandrakis (1999), Tsebelis et al. (2001), Lucic (2004), valamint Kardasheva (2009) elemzéseinek megállapításait.

Az európai parlamenti módosító javaslatot jegyző EP-képviselő személyéhez kapcsolódó tényezők hatással vannak az elfogadás valószínűségére az EP szakbizottságában. A kapott eredmények szerint azonban a vonatkozó paraméter értéke 0, tehát az nem magyarázó jellegű. Az eredmény így nem erősíti meg Sigalas (2010) vizsgálatának megállapítását, miszerint az EP-képviselők személyes tulajdonságai befolyásolják a képviselő jogalkotási és parlamenti tevékenységét.

A modell eredményei azt is mutatják, hogy a tagállamhoz kötődő tényezők befolyásolják az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét az EP plenáris ülésén és a Tanácsban egyaránt. Ez megerősíti Sigalas (2010) és Kovács (2014) kutatásainak eredményeit. Az is megállapítható, hogy ezek a tényezők inkább a Tanács általi elfogadásra gyakorolnak hatást.

Szintén megállapítható, hogy a módosító javaslat típusát leíró tényezők szintén befolyásolják a módosító javaslat EP-szakbizottság általi elfogadásának valószínűségét. Ez az eredmény összhangban van Shackleton (1999) és Kreppel (1999) elemzésének konklúzióival.

Végezetül a SEM eredményei alapján kijelenthető, hogy a döntéshozatal politikai tényezői befolyásolják az európai parlamenti módosító javaslatok elfogadásának valószínűségét mindhárom döntéshozatali szinten. Kiemelésre érdemes, hogy a politikai tényezők leginkább a tanácsi döntéshozatali szintre hatnak, mely a tagállamokban kormányon levő politikai erőkkal megegyező pártállású EP-képviselők jelentős befolyását mutatja. Az eredmények megerősítik Kreppel (1999) és Kardasheva (2009) cikkének megállapításait is.

A H2. hipotézis tesztelése során végzett elemzésekben innovatív, újszerű elem, hogy a vizsgált változók – így például a módosító javaslatot jegyző képviselő tagállamához kapcsolódó magyarázó változók – egyetlen korábbi elemzésnek sem képezték részét. Mint korábban már említettem, maga a SEM modell, mint elemzési eszköz alkalmazása az EU döntéshozatali folyamatának vizsgálatára, szintén új elem.

A kutatás harmadik hipotézise és annak tesztelése kapcsán az alábbi megállapításokat tehetjük. A H3. hipotézis a következő:

H3. hipotézis: A Közös Agrárpolitika jogszabálytervezeteihez tett közös módosító javaslatok megtétele során az EP képviselők és azok tagállamainak tulajdonságai befolyásolják a képviselők együttműködését és a közöttük meglévő hálózatok kialakulását az Európai Parlamentben.

A hipotézis tesztelése kapcsán végzett elemzés egyik általános, de fontos konklúziója, hogy az EP-nek az EU jogalkotásában betöltött szerepe vizsgálható a hálózatelemzés eszközeivel, mutatószámaival, és ezek az eredmények valós környezetben is értelmezhetők. Az eredmények lehetővé teszik, hogy jobban megértsük az Európai Parlament, illetve az EP képviselőcsoportjainak szerepét az EU döntéshozatalában, valamint, hogy ezt a szerepet az EP képviselők politikai hovatartozása, illetve nemzetisége hogyan befolyásolja. Az elvégzett elemzés mind a képviselők, mind az EU tagállamok vonatkozásában számos olyan tényezőt azonosított, melyek hatással vannak a képviselők együttműködésére az EP-ben, így a H3. hipotézist elfogadjuk.

Az elemzés konkrét eredményei kapcsán az alábbi megállapításokat tehetjük.

A tagállami hálózat elemzése megerősíti, hogy a nettó befizető tagállamból származó EP képviselők gyakrabban működnek együtt a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során. Ez az eredmény alátámasztja Thurner és Binder (2009) konklúzióit. Az elemzés eredményei szintén alátámasztják, hogy az EU-15 tagállamok EP képviselői a kapcsolati hálóban gyakrabban alakítanak ki kapcsolatot egymással, mint az EU-12 tagállamok EP képviselőivel, így Stubb (1996), valamint Thurner és Binder (2009) állításait az eredmények alátámasztják.

A tagállami hálózat eredményei igazolják, hogy az egymással szorosabb gazdasági kapcsolatban lévő EU tagállamok EP képviselői gyakrabban működnek együtt egymással. Ez szintén megerősíti Thurner és Binder (2009) megállapításait. A kutatás eredményei alapján azonban elutasítjuk azt a hipotézist, mely szerint az egymáshoz földrajzilag közelebb elhelyezkedő EU-tagállamokból származó EP képviselők gyakrabban működnek együtt egymással a jogszabályi módosító javaslatok megtétele során.

Végül, az elemzés eredményei alátámasztják, hogy az EP képviselők nagyobb valószínűséggel működnek együtt a politikai, ideológiai törésvonalak, mint tagállami érdekek mentén. Mindez egybeesik a CEPS-Votewatch (2012) elemzés megállapításaival, és összhangban van Mérand et al. (2011), valamint Roederer-Rynning (2015) konklúzióival is.

Mint fentebb már írtam, a H3. hipotézis tesztelése során végzett hálózatelemzésben új elem, hogy az európai parlamenti módosító javaslatok, és általában az Európai Parlament döntéshozatalának elemzése során a hálózatelemzés mutatószámai, technikái még nem kerültek alkalmazásra. Így gyakorlatilag az elemzés valamennyi eredménye újszerűnek tekinthető.

9.2. A kutatás elméleti és gyakorlati relevanciája

A disszertációban bemutatott kutatás számos ponton hozzájárul a meglévő elmélet kibővítéséhez mind általánosságban az Európai Parlament döntéshozatalának, mind szűkebb értelemben a Közös Agrárpolitika elemzése terén. A kutatás leginkább (1) az együttdöntési eljárás hatásainak vizsgálata, (2) a módosító javaslatokhoz, az azokat jegyző képviselőkhez kapcsolódó magyarázó változók körének kibővítése, valamint (3) a hálózatelemzési módszerek európai parlamenti döntéshozatal vizsgálatára történő alkalmazása terén járul hozzá az eddigi kutatások kibővítéséhez.

Ami a kutatás gyakorlati relevanciáját illeti, annak leginkább az EU döntéshozatalát elemzők, azt adott esetben befolyásolni szándékozók számára van jelentősége. Érdekképviselői szervezetek, iparági szereplők vagy lobbicégek egyaránt meríthetnek a kutatásban bemutatott módszerekből, melyek révén a döntéshozatal kulcsszereplőinek beazonosítása, a közöttük lévő kapcsolatok feltérképezése a jelenleg alkalmazott módszereknél szofisztikáltabb elemzést tesz lehetővé.

9.3. A kutatás korlátai és jövőbeni kutatási irányok

A disszertációban bemutatott kutatás korlátait illetően három tényezőt tartok fontosnak kiemelni.

Egyrészt az elemzés során az európai parlamenti módosító javaslatok nem kerültek szakpolitikai fontosságuk szerint kategorizálásra, súlyozásra. Így a módosító

javaslatok elfogadási rátáiban szükségképpen torzítás van: adott esetben előfordulhat, hogy szakmailag kevésbé fontos, kevésbé fajsúlyos módosító javaslatok elfogadása magas sikerességi rátát eredményez, noha e mögött valós szakpolitikai siker nincsen.

Másrészt, mint ezt a disszertáció bevezetőjében hangsúlyoztam, jelen kutatás egy esettanulmány a Közös Agrárpolitika terén. Ez azt is jelenti, hogy a kapott eredményeket jelenleg nincs lehetőség összevetni az EU más szakpolitikái terén elvégzett hasonló elemzések eredményeivel. Ez a következtetések – különösen az együttdöntési eljárásnak az EP erejére gyakorolt hatását illetően – levonásánál mindenképp óvatosságra int.

Harmadrészt, a magyarázó változók elemzésénél – beleértve a logisztikus regressziót és a SEM modellt egyaránt – a több képviselő által közösen jegyzett módosító javaslatok „szétfejtve” kerültek elemzésre. Ez szükségképpen torzítást visz az elemzésbe, melynek kiküszöbölése azonban – amennyiben a képviselőhöz, annak tagállamához kapcsolódó változók tesztelését is el kívánjuk végezni –, nem lehetséges.

Tekintettel a fent felsorolt három tényezőre, a jövőbeni kutatások irányára vonatkozóan az alábbiakat tartom fontosnak kiemelni.

Célszerű lenne, ha a jövőbeni kutatások a módosító javaslatok tartalmi elemzésére is kiterjednének, illetve figyelembe vennék a módosító javaslatok fontosságon alapuló súlyát is annak elemzése során, hogy hogyan változott meg a Parlament jogalkotásra gyakorolt befolyása a rendes jogalkotási eljárás KAP-ra való kiterjesztését követően. Továbbá, a Parlament jogalkotási szerepének jobb megismerése érdekében a jövőbeni kutatásoknak nagyobb hangsúlyt kellene helyeznie a Parlament és a Tanács viszonyára a jogalkotási folyamatban azáltal, hogy elemzik a Parlament álláspontjának (a Parlamenti módosító javaslatoknak) a trilógus tárgyalások során történő elfogadását befolyásoló tényezőket.

Fontos megemlíteni, hogy ugyan a két jogalkotási eljárás összehasonlításának eredményei az Európai Parlament jogalkotásban betöltött szerepének, erejének növekedését mutatják – amely nagy valószínűséggel az együttdöntési eljárás

kiterjesztésének eredménye volt – elméletileg azonban nem lehet kizárni, hogy ez a megnövekedett befolyás nem, vagy nem csak a Lisszaboni Szerződésnek köszönhető, hanem abban más – a jelen vizsgálat tárgyát nem képező – tényezőknek is szerepe volt. Ennek megállapítása szintén további vizsgálatok tárgyát képezheti majd a jövőben. Ennek keretében célszerű lenne összehasonlítani jelen disszertáció eredményeit – az EP szerepét a KAP jogalkotási folyamatában – az Európai Unió 2014-2020-as költségvetési időszakára vonatkozó más szakpolitikai területek, így például a kohéziós politika vagy a Közös Halászati Politika jogalkotása terén az Európai Parlament által elért eredményekkel.

A módosító javaslatok elfogadását befolyásoló tényezők vizsgálatát illetően jövőbeni kutatás tárgyát képezheti további magyarázó változók bevonása az elemzésbe. Ez különösen igaz a SEM modellre, melynek gyenge illeszkedése arra utal, hogy a jogalkotást és annak eredményét jelen tanulmányban nem vizsgált magyarázó- és látens változók befolyásolják. Emellett a jövőben további exploratív típusú elemzés tárgyát is képezheti egy megfelelő modell specifikálása valamely modellszelekciós eljárás révén.

Ami a hálózatelemzéshez kapcsolódó jövőbeni kutatásokat illeti, tartalmilag érdekes eredményeket hozhat a képviselők közötti együttműködést befolyásoló tényezők körének kibővítése, azok vizsgálata. Ez a gyakorlatban a homofília mutatók meghatározását jelenti a pártállás és tagállami hovatartozás mellett az EP képviselők más tulajdonságaira is. Szintén jövőbeni kutatás tárgyát képezheti a kompromisszumos módosító javaslatokban testet öltő kapcsolatok elemzése, valamint a tagállami kapcsolati háló mélyebb elemzése a földrajzi távolság és a külkereskedelmi kapcsolódás mutatószámain túlmenően további változók bevonásával.

Végezetül a mostani kutatás a jövőben kibővíthető az elfogadott EP módosító javaslatokban testet öltő kapcsolatok elemzésével, melynek révén lehetőség nyílik a „nyertes” kapcsolati hálózat elemzésére és a jelen disszertációban bemutatott hálózatokkal történő összehasonlítására. Emellett a hálózatelemzés természetesen más szakpolitikai területekre is kiterjeszthető, mely lehetővé tenné az EU különböző szakterületein meglévő európai parlamenti hálózatok összehasonlítását.

5. Irodalomjegyzék

- Ansel, C.K., Parsons, C.A., Darden, K.A. [1997]: Dual Networks in European Regional Development Policy. *Journal of Common Market Studies*, 35(3), pp.347-375. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/1468-5965.00066>
- Ansell, C.K. [2000]: The Networked Polity: Regional Development in Western Europe. *Governance*, 13(2), pp.279-291. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/0952-1895.00136>
- Arbuckle, J. [2013]: *IBM SPSS Amos 22 User's Guide*. IBM Corporation. ftp://public.dhe.ibm.com/software/analytics/spss/documentation/amos/22.0/en/Manuals/IBM_SPSS_Amos_User_Guide.pdf
- Barbaranelli, C., Caprara, V.G., Vecchione, M., Fraley, C.R. [2007]: Voters' Personality Traits in Presidential Elections. *Personality and Individual Differences*, 42(7), pp.1199–1208.
- Barry, B. [1980]: Is It Better to Be Powerful or Lucky? *Political Studies*, (28), pp.183-194. and pp.338—352.
- Bentler, P. M., Bonett, D. G. [1980]: Significance Tests and Goodness-of-Fit in the Analysis of Covariance Structures. *Psychological Bulletin*, 88(3), pp.588–606. DOI: <http://dx.doi.org/10.1037/0033-2909.88.3.588>
- Bernschütz, M. [2011]: *Az integrált marketingkommunikáció alkalmazásának strukturális modellje*. PhD Disszertáció, Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
- Besussi, E. [2006]: *Policy networks: conceptual developments and their European applications*. UCL Working Papers Series, Paper 102., ISSN 1467-1298

- Blondel, J. [1970]: Legislative Behaviour: Some Steps Towards a Comparative Measurement. *Government and Opposition*, (5), pp.67-85.
- Bollen, K. A. [1989]: *Structural Equations with Latent Variables*. Wiley. New York, Amerikai Egyesült Államok
- Borgatti, S. P., [2002]: A Statistical Method for Comparing Aggregate Data Across a Priori Groups. *Field Methods*, 14(1), pp.88-107. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1525822X02014001006>
- Borgatti, S. P.; Everett, M. G.; Freeman, L. C., [2002]: *UCINET 6 for Windows, Software for Social Network Analysis. User's Guide*. 1999-2002. Analytic Technologies, Inc. Harvard, MA., Amerikai Egyesült Államok
- Börzel, T. A. [1997]: What's so special about policy networks? An exploration of the concept and its usefulness in studying European governance. *European Integration Online Papers*, <http://eiop.or.at/eiop/pdf/1997-016.pdf>
- Browne, M. W., Cudeck, R. [1993]: Alternative Ways of Assessing Model Fit. In: Bollen, K. A., Long, J. S. (Eds.): *Testing Structural Equation Models*. Sage, Beverly Hills, Amerikai Egyesült Államok. pp.132–162.
- Burns, C., Carter, N., Worsfold, N. [2009]: *Green Chamber or Greenwash? An Empirical Analysis of the European Parliament's Environmental Record*. EUSA Conference Paper, Los Angeles, Amerikai Egyesült Államok
http://www.euce.org/eusa2009/papers/burns_09D.pdf
- CEPS-Votewatch [2012]: *Mid-term Evaluation of the 2009-2014 European Parliament: Legislative Activity and Decision-making Dynamics*. CEPS Special Report, No. 63. Brüsszel, Belgium
http://www.ceps.eu/system/files/CEPS-Votewatch%20Special%20Report_0.pdf

- Chang, N. [2010]: *Using Structural Equation Modeling to Test the Validity of Interactive Management*. Western Political Science Association. Annual Meeting Paper. http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1580590
- Christiansen, T., Dobbels, M. [2013]: Delegated Powers and Inter-Institutional Relations in the EU after Lisbon: A Normative Assessment. *West European Politics*, 36(6), pp.1159-1177. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/01402382.2013.826023>
- Corbett, R., Jacobs, F.B., Shackleton, M. [1995]: *The European Parliament*. 3rd Edition, John Harper Publishing, London, Nagy-Britannia
- Crombez, C. [1996]: Legislative Procedures in the European Community. *British Journal of Political Science*, 26(2), pp.199-228. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0007123400000429>
- Crombez, C. [1997]: The Co-Decision Procedure in the European Union. *Legislative Studies Quarterly*, 22(1), pp.97-119. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/440293>
- Crombez, C. [2000]: Institutional Reform and Codecision in the European Union. *Constitutional Political Economy*, 11(1), pp. 41-57.
- Crombez, C., Swinnen, J.F.M. [2011]: *Political Institutions and Public Policy: The Co-Decision Procedure in the European Union and the Reform of the Common Agricultural Policy*. LICOS Discussion Paper, 286/2011. Leuven, Belgium
- Crombez, C., Knops, L., Swinnen, J.F.M. [2012]: Reform of the Common Agricultural Policy under the Co-decision procedure. *Intereconomics - Review of European Economic Policy*, 47(6), pp.336-342.
- Daugbjerg, C. [1999]: Reforming the CAP: Policy Networks and Broader Institutional Structures. *Journal of Common Market Studies*, 37(3), pp.407-428. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/1468-5965.00171>

- De Nooy, W. [2003]: Fields and Networks: Correspondence Analysis and Social Network Analysis in the Framework of Field Theory. *Poetics*, 31, pp.305-327.
DOI: [http://dx.doi.org/10.1016/S0304-422X\(03\)00035-4](http://dx.doi.org/10.1016/S0304-422X(03)00035-4)
- De Vries, J., De Graaf, N.D., Eisinga, R. [2008]: Biases in the Effects of Family Background Characteristics on Voting Preference: The Dutch Case. *Electoral Studies*, 28(3), pp.204-217.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.electstud.2008.08.003>
- Earnshaw, D., Judge, D. [1997]: The Life and Times of the European Union's Co-operation Procedure. *Journal of Common Market Studies*, 35(4), pp.543-564.
- Európai Bizottság [2007]: Felkészülés a KAP-reform „állapotfelmérésére. A Bizottság Közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek, COM(2007) 722 végleges, Brüsszel, 2007.11.20.
- Európai Bizottság [2010]: A Közös Agrárpolitika 2013 után – nyilvános vita. A hozzászólások összefoglalása. Elérhető: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/debate/report/executive-summary_hu.pdf
- Európai Parlament [1992]: Állásfoglalás a Kormányközi Konferencia eredményeiről, A 3-0123/92 (1992. április 7.), Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, No C 125/81, 1992. május 18.
- Európai Parlament [1995]: *Állásfoglalás az Európai Unióról szóló Szerződés megvalósításáról tekintettel az 1996-os Kormányközi Konferenciára.* Az Európai Unió Hivatalos Lapja, C 151, 1995.16.19. A4-0102/95
- Európai Parlament [2008]: *Jelentés a Lisszaboni Szerződésről.* 2007/2286(INI), Alkotmányügyi Bizottság, 2008.01.29.

Európai Parlament [2010]: *A KAP 2013 utáni jövője. Az Európai Parlament 2010. július 8-i állásfoglalása a közös agrárpolitika 2013 utáni jövőjéről.* 2009/2236(INI), P7_TA(2010)0286

Európai Parlament [2011]: *Az Európai Parlament 2011. június 23-i állásfoglalása a KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése.* 2011/2051(INI), P7_TA(2011)0297

Európai Parlament [2015]: *Nemzetek Feletti Döntéshozatali Eljárások.* Az Európai Unió ismertetése, *Elérhető:*

http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_1.4.1.pdf

Fertő, I., Kovács, A. [2014]: *Analysis of the European Parliamentary Amendments to the Legislative Proposals of the 2013 CAP Reform.* Centre for European Policy Studies, Brüsszel, Belgium, 102 oldal, *Elérhető:*
http://www.ceps.eu/system/files/EP_Amendment_Analysis%20Case%20Study.pdf

Fertő, I., Kovács, A. [2015]: *Parliamentary Amendments to the Legislative Proposals of the 2013 CAP Reform.* In: Johan Swinnen (Eds.) *The Political Economy of the 2014-2020 Common Agricultural Policy. An Imperfect Storm.* Centre for European Policy Studies (CEPS), Brüsszel és Rowman and Littlefield International, London, pp.379-413.

Flores, A.R., Ramakrishnan, S.K. [2011]: *Structural Equation Models of Asian American Political Participation.* Russell Sage. New York, USA. An online appendix to Wong, J., Ramakrishnan, S.K., Lee, T., Junn, J., *Asian American Political Participation: Emerging Constituents and their Political Identities.* New York: Russell Sage, 2011.

https://www.russellsage.org/sites/all/files/Wong_et_al_onlineappendix.pdf

- Füstös, L., Kovács, E., Meszéna, Gy., Simonné Mosolygó, N. [2004]: *Alakfelismerés. Sokváltozós statisztikai módszerek*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, Magyarország
- Garson, G.D. [2011]: *Statnotes: Topics in Multivariate Analysis*. <http://faculty.chass.ncsu.edu/garson/PA765/statnote.htm>
- Golub B., Jackson, M.O. [2011]: How Homophily Affects the Speed of Learning and Best-Response Dynamics. *The Quarterly Journal of Economics*, 127(3), pp.1287-1338. DOI: <http://dx.doi.org/10.1093/qje/qjs021>
- Greer, A., Hind, T. [2012]: Inter-institutional Decision-making: the Case of the Common Agricultural Policy. *Policy and Society*, 31(4), pp.331-341. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.polsoc.2012.09.005>
- Hair, J. F. Jr., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., Tatham, R.L. [2006]: *Multivariate Data Analysis*. Prentice Hall. Upper Saddle River, Amerikai Egyesült Államok
- Hall, R.L. [1992]: Measuring Legislative Influence. *Legislative Studies Quarterly*, 17(2), pp.205-231. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/440058>
- Henning, C.H.C.A. [2009]: Networks of Power in the CAP System of the EU-15 and EU-27. *Journal of Public Policy*, 29, pp.153-177. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0143814X09001056>
- Hix, S. [2002]: Constitutional Agenda-Setting Through Discretion in Rule Interpretation: Why the European Parliament Won at Amsterdam. *British Journal of Political Science*, 32(2), pp.259-280. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0007123402000108>

- Hix, S., Noury, A., Roland, G. [2005]: Power to the Parties: Cohesion and Competition in the European Parliament 1979-2001. *British Journal of Political Science*, 35(2), pp.209-234. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0007123405000128>
- Hosmer, D.W., Lemeshow, S. [2000]: Applied Logistic Regression. Second Edition, ISBN: 9780471356325, John Wiley & Sons, New York, Egyesült Államok, DOI: 10.1002/0471722146
- Jacobs, F.B. [1997]: *Legislative Co-decision: A Real Step Forward?* Paper presented at the Fifth Biennial ECSA Conference, Seattle, Amerikai Egyesült Államok http://aei.pitt.edu/2633/1/002564_1.PDF
- Jöreskog, K.G. [1969]: A General Approach to Confirmatory Maximum Likelihood Factor Analysis. *Psychometrika*, 34(2), pp.183-202. DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/BF02289343>
- Jöreskog, K.G. [1973]: A General Method for Estimating a Linear Structural Equation System. In: Goldberger, A.S., Duncan, O.D. (Eds.): *Structural Equation Models in the Social Sciences*, Seminar Press, New York, USA. pp.85–112.
- Jupille, J. [2004]: *Procedural Politics: Issues, Influence, and Institutional Choice in the European Union*. (Cambridge Studies in Comparative Politics) Cambridge University Press, New York, Amerikai Egyesült Államok
- Jupille, J. [2007]: Contested Procedures: Ambiguities, Interstices and EU Institutional Change. *West European Politics*, 30(2), pp.301-320. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/01402380701239756>
- Kaiser, W. [2009]: Introduction: Networks in European Union Governance. *Journal of Public Policy*, 29, pp.131-133. doi:10.1017/S0143814X09001081

- Kardasheva, R. [2009]: The Power to Delay: The European Parliament's Influence in the Consultation Procedure. *Journal of Common Market Studies*, 47(2), pp.385-409.
- Keesling, J.W. [1972]: *Maximum Likelihood Approaches to Causal Flow Analysis*. Doctoral dissertation. University of Chicago. Chicago, Amerikai Egyesült Államok
- Kirk, D. [1973]: On the Numerical Approximation of the Bivariate Normal (Tetrachoric) Correlation Coefficient. *Psychometrika*, 38(2). pp.259-268. DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/BF02291118>
- Kovács, A. [2014]: A konzultációtól az együttdöntésig. Az Európai Parlament megnövekedett szerepe a Közös Agrárpolitika jogalkotásában. *Politikatudományi Szemle*, 23(4), pp.35–67.
- Kreppel, A. [1999]: What Affects the European Parliament's Legislative Influence? An Analysis of the Success of EP Amendments. *Journal of Common Market Studies*, 37(3), pp.521-538.
- Kreppel, A. [2002]: Moving Beyond Procedure, An Empirical Analysis of European Parliament Legislative Influence. *Comparative Political Studies*, 35(7), pp.784-813. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/0010414002035007002>
- Laruelle, A. [2002]: The EU Decision-Making Procedures: Some Insight from Non Co-operative Game Theory. In: van Deemen, A., Widgrén, M., Hosli, M. (Eds.): *Institutional Challenges in the European Union*. Routledge, London, Nagy-Britannia
- Lazarsfeld, P.; Merton R. [1954]: *Friendship as a Social Process: A Substantive and Methodological Analysis, in Freedom and Control in Modern Society*. Van Nostrand Reinhold, New York, Amerikai Egyesült Államok

- Leimgruber, P. [2011]: Values and Votes: The Indirect Effect of Personal Values on Voting Behaviour. *Swiss Political Science Review*, 17(2), pp.107-127. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1662-6370.2011.02009.x>
- Lucic, S. [2004]: *The Power of the European Parliament in Cooperation Legislative Procedure*. Elérhető: <http://www.doiserbia.nb.rs/img/doi/0025-8555/2004/0025-85550403249L.pdf>
- Marsh, D., Rhodes, R.A.W. [1992]: *Policy Networks in British Government*. Clarendon Press, Oxford, Nagy-Britannia
- McPherson, M., Smith-Lovin L., Cook, J.M., [2001]: Birds of a Feather: Homophily in Social Networks. *Annual Review of Sociology*, (27) pp.415-444. DOI: <http://dx.doi.org/10.1146/annurev.soc.27.1.415>
- Mérand, F., Hofmann, S.C., Irondelle, B. [2011]: Governance and State Power: A Network Analysis of European Security. *Journal of Common Market Studies*, 49(1), pp.121–147. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1468-5965.2010.02132.x>
- Moschitz, H., Stolze, M., [2009]: Organic farming policy networks in Europe: context, actors and variation. *Food Policy*, 34, pp.258-264. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.foodpol.2009.03.007>
- Muthén, B. [1979]: A Structural Probit Model with Latent Variables. *Journal of the American Statistical Association*, 74(4), pp.807–811. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/01621459.1979.10481034>
- Muthén, B. [1984]: A General Structural Equation Model with Dichotomous, Ordered Categorical, and Continuous Latent Variable Indicators. *Psychometrika*, 49(1), pp.115–132. DOI: <http://dx.doi.org/10.1007/BF02294210>
- Neuhold, C. [2001]: The "Legislative Backbone" keeping the Institution upright? The Role of European Parliament Committees in the EU Policy-Making Process.

European Integration online Papers (EIoP) Vol. 5 (2001) N° 10;
<http://eiop.or.at/eiop/texte/2001-010a.htm>

Newman, M.E.J., Girvan, M. [2004]: *Finding and evaluating community structure in networks*. Elérhető: <http://arxiv.org/pdf/cond-mat/0308217.pdf> DOI: 10.1103/PhysRevE.69.026113

Patz, R. [2011a]: Open data activism, political science and network visualisation of EU expert groups. Elérhető: <http://polscieu.ideasoneurope.eu/2011/07/27/open-data-activism-political-science-and-network-visualisation-of-eu-expert-groups/>

Patz, R. [2011b]: Making use of opendata: EP Intergroups and the network of UK MEPs. Elérhető: <http://polscieu.ideasoneurope.eu/2011/10/25/making-use-of-opendata-ep-intergroups-and-the-network-of-uk-meps/>

Patz, R. [2012]: The structure of EU politics: Story-telling about European Parliament committees. Elérhető: <http://polscieu.ideasoneurope.eu/2012/10/21/the-structure-of-eu-politics-story-telling-about-european-parliament-committees/>

Patz, R. [2013]: *Information flows in the context of EU policy-making Affiliation networks and the post-2012 reform of the EU's Common Fisheries Policy*. PhD. Disszertáció, University of Potsdam, Potsdam, Németország

Pech, L. [2011]: *The Institutional Development of the EU post-Lisbon: A case of plus ça change...?* UCD Dublin European Institute Working Paper 11-5. Dublin, Írország, DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9781139084338.002>

Peterson, J. [2004]: Policy Networks. In Wiener, A., Diez, T. (Eds.): *European Integration Theory*, Oxford University Press, Oxford, Nagy-Britannia

Powers, D.V., Cox, J.H. [1997]: Echoes from the Past: The Relationship between Satisfaction with Economic Reforms and Voting Behavior in Poland. *American*

Political Science Review, 91(3), pp.617-633. DOI:
<http://dx.doi.org/10.2307/2952078>

Rhodes, R.A.W. [1997]: *Understanding Governance*. Open University Press, Buckingham, Nagy-Britannia

Richardson, J. [2000]: Government, Interest Groups and Policy Change. *Political Studies*, 48, pp.1006-1025.

Roederer-Rynning, C. [2003]: From 'Talking Shop' to 'Working Parliament'? The European Parliament and Agricultural Change. *Journal of Common Market Studies*, 41(1), pp.113-135. DOI: 10.1111/1468-5965.t01-1-00413

Roederer-Rynning, C. [2010]: The Common Agricultural Policy: The Fortress Challenged, In: Wallace, H., Pollack, M.A., Young, A.R. (Eds) *Policy-Making in the European Union*, 6th Edition, Oxford: Oxford University Press. pp.181-205.

Roederer-Rynning, C., Schimmelfennig, F. [2012]: Bringing codecision to agriculture: a hard case of parliamentarization. *Journal of European Public Policy*, 19(7), pp.951-968. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/13501763.2011.652902>

Roederer-Rynning, C. [2015]: COMAGRI and the 'CAP after 2013' Reform: In search of a collective sense of purpose. In: Swinnen, J.F.M. (Eds.) *The Political Economy of the 2014-2020 Common Agricultural Policy*. An Imperfect Storm. Centre for European Policy Studies (CEPS), Brüssel és Rowman and Littlefield International, London, pp.331-356.

Schneider, V. [1992]: The structure of policy networks. A comparison of the 'chemicals control' and 'telecommunications' policy domains in Germany. *European Journal of Political Research*, 21(1-2), pp.109-129. DOI: 10.1111/j.1475-6765.1992.tb00291.x

- Schumacker, R.E., Lomax, R.G. [2010]: *A Beginner's Guide to Structural Equation Modelling*. Routledge, New York, Amerikai Egyesült Államok
- Scully, R.M. [1997a]: The European Parliament and the Co-decision Procedure: A reassessment. *Journal of Legislative Studies*, 3(3), pp.58-73. DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/13572339708420518>
- Scully, R. M. [1997b]: Policy Influence and Participation in the European Parliament. *The Legislative Studies Quarterly*, 22(2), pp.233-252. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/440384>
- Selck, T.J., Steunenberg, B. [2004]: Between Power and Luck. The European Parliament in the EU Legislative Process. *European Union Politics*, 5(1), pp.25-46. DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1465116504040444>
- Shackleton, M. [1999]: The Politics of Codecision. European Community Studies Association Sixth Biennial Conference. Pittsburgh, Amerikai Egyesült Államok <http://aei.pitt.edu/2383/1/003781.1.pdf>
- Sigalas, M. [2010]: *Representation During the 6th European Parliament MEP Activity and Explanations of Performance Variation*. Paper for the 5th Pan-European ECPR Conference on EU Politics, Porto, Portugália, <http://www.jhubc.it/ecpr-porto/virtualpaperroom/118.pdf>
- Steunenberg, B. [1994]: Decision Making Under Different Institutional Arrangements: Legislation by the European Community. *Journal of Institutional and Theoretical Economics*, 150(4), pp.642-669.
- Steunenberg, B. [1998]: Constitutional Change in the European Union: Parliament's Impact on the Reform of the Codecision Procedure. In: Wagennar, H. (Eds.): *Government Institutions: Effects, Changes and Normative Foundations*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Hollandia, pp.89-108.

- Stubb, A.C. [1996]: A Categorization of Differentiated Integration. *Journal of Common Market Studies*, 34(2), pp.283-295. DOI: 10.1111/j.1468-5965.1996.tb00573.x
- Swinnen, J.F.M. [2008]: *The Perfect Storm: The Political Economy of the Fischler Reforms of the Common Agricultural Policy*. Centre for European Policy Studies, Brüssel, Belgium
- Swinnen, J.F.M., Knops, L. [2012]: *CAP Reform: Will the European Parliament take the bull by the horns?* CEPS Commentaries, Center for European Policy Studies, Brüssel, Belgium.
- Swinnen, J.F.M. [2015]: The Political Economy of the 2014-2020 Common Agricultural Policy: Introduction and key conclusions. In: Swinnen, J.F.M. (Eds.) *The Political Economy of the 2014-2020 Common Agricultural Policy. An Imperfect Storm*. Centre for European Policy Studies (CEPS), Brüssel és Rowman and Littlefield International, London, pp.1-30.
- Thomson, R., Stokman F., Achen, C., König, T. [2006]: *The European Union Decides*. Cambridge University Press, Cambridge, Nagy-Britannia
- Turner, P.W., Binder, M. [2009]: European Union transgovernmental networks: The emergence of a new political space beyond the nation-state? *European Journal of Political Research*, 48(1), pp.80–106. DOI: 10.1111/j.1475-6765.2008.00825.x
- Tsebelis, G. [1994]: The Power of the European Parliament as a Conditional Agenda Setter. *The American Political Science Review*, 88(1), pp.128-142. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/2944886>
- Tsebelis, G. [1995]: Conditional agenda-setting and decision-making inside the European Parliament. *The Journal of Legislative Studies*, 1(1), pp.65-93. DOI:10.1080/13572339508420415

- Tsebelis G. [1996]: More on the European Parliament as a Conditional Agenda Setter: Response to the Moser. *The American Political Science Review*, 90(4), pp.839-844. DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/2945847>
- Tsebelis, G., Kalandrakis, A. [1999]: The European Parliament and Environmental Legislation: The Case of Chemicals. *European Journal of Political Research*, 36(1), pp.119-154. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/1475-6765.00465>
- Tsebelis, G., Garrett, G. [2001]: The Institutional Foundations of Intergovernmentalism and Supranationalism in the European Union. *International Organization*, 55(2), pp.357–390.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1162/00208180151140603>
- Tsebelis, G., Jensen, B.C., Kalandrakis, A., Kreppel, A. [2001]: Legislative Procedures in the European Union: An Empirical Analysis, *British Journal of Political Science*, 31, pp.573–599. DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0007123401000229>
- Votewatch [2014]: Voting in the 2009-2014 European Parliament: How do MEPs Vote after Lisbon? *Votewatch*, Third Report, http://www.votewatch.eu/blog/wp-content/uploads/2011/01/votewatch_report_voting_behavior_26_january_beta.pdf
- Wassermann, S., Faust, K. [1994]: *Social Network Analysis: Methods and Applications* (Structural Analysis in the Social Sciences). ISBN: 9780521387071 (A könyv interneten elérhető verziója: http://train.ed.psu.edu/WFED-543/SocNet_TheoryApp.pdf)
- Wassermann, S., Faust, K. [1999]: *Social Network Analysis: Methods and Applications*, Cambridge University Press, New York, Amerikai Egyesült Államok
- Westlake, M. [1994]: *A Modern Guide to the European Parliament*. Pinter, London, Nagy-Britannia

- Wiley, D.E. [1973]: The Identification Problem for Structural Equation Models with Unmeasured Variables. In: Goldberger, A.S., Duncan, O.D. (Eds.): *Structural Equation Models in the Social Sciences*. Seminar Press, New York, Amerikai Egyesült Államok. pp. 69–83.
- Yordanova, N. [2009]: *Legislative Power of the European Parliament Committees: Plenary Adoption of Committee Reports*. Paper prepared for the 11th Biannual Conference of the European Union Studies Association, Los Angeles, Amerikai Egyesült Államok
Elérhető: <https://www.sussex.ac.uk/webteam/gateway/file.php?name=legislative-power-of-epc.pdf&site=266>
- Yordanova, N. [2010]: *Plenary 'Amendments' to Committee Reports: Legislative Powers of the European Parliament Committees*. Paper presented at the APSA 2009 Toronto Meeting and the EUSA 2009 Los Angeles Meeting. Elérhető: http://nikoletayordanova.net/wp-content/uploads/Yordanova_Amendments_Aug2010.pdf
- Zahrnt, V. [2011]: *A Guide to CAP Reform Politics: Issues, Positions and Dynamics*. ECIPE Working Paper, No. 03/2011.

1. számú Melléklet: Az elemzés során felhasznált EP dokumentumok

1.1.Együttdöntési eljárás: a 2013-as KAP Reform

Közvetlen Kifizetések Rendelete

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0625/2 – C7-0336/2011 – 2011/0280(COD)), Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, Előadó: Luis Manuel Capoulas Santos, PE474.052v01-00, 2012.05.30.

Nyílt módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 111 – 282, PE491.238v01-00, 2012.07.18.

MÓDOSÍTÁS 283 – 611, PE492.791v01-00, 2012.07.19.

MÓDOSÍTÁS 612 – 939, PE492.792v01-00, 2012.07.19.

MÓDOSÍTÁS 940 – 1243, PE492.793v01-00, 2012.07.20.

MÓDOSÍTÁS 1244 – 1580, PE494.483v01-00, 2012.07.23.

MÓDOSÍTÁS 1581 – 1883, PE494.487v01-00, 2012.07.24.

MÓDOSÍTÁS 1884 – 2218, PE494.491v01-00, 2012.07.24.

MÓDOSÍTÁS 2219 – 2292, PE494.604v01-00, 2012.07.25.

MÓDOSÍTÁS 2293 – 2297, PE497.986v02-00, 2012.10.18.

Megegyezéssel módosító javaslatok²²

MEGEGYEZÉSEK MÓDOSÍTÁS 1 – 38, PE500.765v01, 2012.12.18

Vélemények

²² Az elemzés során a módosító javaslat jellegét jobban tükröző „Kompromisszumos módosító javaslat” elnevezést használtam.

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0625 – C7 0336/2011 – 2011/0280(COD)); PE491.199v02-00, 2012.10.16.

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0625 – C7-0336/2011 – 2011/0280(COD)); PE480.659v02-00, 2012.10.10.

VÉLEMÉNY a Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0625 – C7 0336/2011 – 2011/0280(COD)); PE485.891v02-00, 25.6.2012

VÉLEMÉNY a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0625 – C7 0336/2011 – 2011/0280(COD)); PE483.719v02-00, 24.9.2012

VÉLEMÉNY a Regionális Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre

irányuló javaslatról, (COM(2011)0625 – C7 0336/2011 – 2011/0280(COD));
PE494.613v02-00, 17.10.2012

Plenáris módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 1, PE519.386, 2013.11.14.

MÓDOSÍTÁS 2-4, PE519.386v01-00, 2013.11.13.

MÓDOSÍTÁS 5-13, PE519.386v01-00, 2013.11.13.

MÓDOSÍTÁS 14-18, PE519.386v01-00, 2013.11.13.

EP tárgyalási mandátum

JAVASLAT INTÉZMÉNYKÖZI TÁRGYALÁSOK MEGNYITÁSÁRÓL ÉS A TÁRGYALÁSI MEGBIZATÁSRÓL SZÓLÓ HATÁROZATRA előterjesztve az eljárási szabályzat 70. cikkének (2) bekezdésével és a 70a. cikkével összhangban a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, B7-0079/2013, PE503.600v01-00, 2013.02.04.

EP Jelentés

JELENTÉS a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, A7-0362/2013, PE474.052v02-00, 2013.11.05.

Végleges jogszabály

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1307/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok

megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2013.12.20.

EMVA Rendelet

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)), Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, Előadó: Luis Manuel Capoulas Santos, PE474.053v01-00, 2012.05.24.

Nyitott módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 74 – 274, PE489.640v01-00, 2012. július 20.

MÓDOSÍTÁS 275 – 700, PE492.797v01-00, 2012. július 24.

MÓDOSÍTÁS 701 – 1051, PE492.949v01-00, 2012. július 24.

MÓDOSÍTÁS 1052 – 1396, PE494.479v01-00, 2012. július 25.

MÓDOSÍTÁS 1397 – 1733, PE494.480v01-00, 2012. július 25.

MÓDOSÍTÁS 1734 – 2063, PE494.481v01-00, 2012. július 26.

MÓDOSÍTÁS 2064 – 2127, PE494.602v01-00, 2012. július 26.

MÓDOSÍTÁS 2128, PE497.987v01, 2012. október 18.

Megegyezéses módosító javaslatok

MEGEGYEZÉSES MÓDOSÍTÁS 1 – 37, PE501.948v01-00, 2012.12.18.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre

irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)));
PE491.200v02-00, 2012.10.17.

VÉLEMÉNY a Költségvetési Ellenőrző Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)) PE489.357v03-00, 2012.09.21.

VÉLEMÉNY a Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)), PE485.892v02-00, 2012.06.21.

VÉLEMÉNY a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)) PE486.102v02-00, 2012.09.24

VÉLEMÉNY a Regionális Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság számára az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – 2011/0282(COD)) PE492.639v02-00, 2012.10.16.

Plenáris módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 001, PE519.385/1, 2013.11.14., A7-0361/ 001-001

Módosítás 2, PE519.385v01-00, 2013.11.13., A7-0361/2

Módosítás 3, PE519.385v01-00, 2013.11.13., A7-0361/3

Módosítás 4, PE519.385v01-00, 2013.11.13., A7-0361/4

EP tárgyalási mandátum

JAVASLAT INTÉZMÉNYKÖZI TÁRGYALÁSOK MEGNYITÁSÁRÓL ÉS A TÁRGYALÁSI MEGBÍZATÁSRÓL SZÓLÓ HATÁROZATRA előterjesztve az eljárási szabályzat 70. cikkének (2) bekezdésével és 70a. cikkével összhangban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – COM(2012)0553 – C7-0313/2012 – 2011/0282(COD) – 2013/2530(RSP)), B7-0081/2013, PE503.602v01-00, 2013.02.04.

EP Jelentés

JELENTÉS az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0627 – C7-0340/2011 – COM(2012)0553 – C7-0313/2012 – 2011/0282(COD)), A7-0361/2013, PE474.053v02-00, 2013.11.05.

Végleges jogszabály

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1305/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2013.12.20.

Horizontális Rendelet

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a közös agrárpolitika finanszírozásáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat,

(COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – 2011/0288(COD)), PE483.834v01-00, 2012.05.30.

Nyitott módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 103 – 424, PE492.777v02-00, 2012.07.20.

MÓDOSÍTÁS 425 – 769, PE494.482v02-00, 2012.07.20.

MÓDOSÍTÁS 770 – 779, PE497.774v01-00, 2012.10.16.

MÓDOSÍTÁS 780 – 789, PE497.977v01-00, 2012.10.17.

MÓDOSÍTÁS 790 – 816, PE498.000v01-00, 2012.10.18.

Megegyezéssel módosító javaslatok

MEGEGYEZÉSES MÓDOSÍTÁS 1 – 27, PE501.971v01-00, 2012.12.17.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – 2011/0288(COD)) PE491.202v02-00, 2012.10.17.

VÉLEMÉNY a Költségvetési Ellenőrző Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – 2011/0288(COD)) PE489.355v02-00, 2012.09.21.

VÉLEMÉNY a Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról

(COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – 2011/0288(COD)) PE485.889v02-00, 2012.06.21.

VÉLEMÉNY a Regionális Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – 2011/0288(COD)), PE494.608v02-00, 2012.10.17.

Plenáris módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 001-001, PE519.387/1, A7-0363/ 001-001, 2013.11.14.

Módosítás 2-5, PE519.987v01-00, A7-0363/2, 2013.11.13.

EP tárgyalási mandátum

JAVASLAT INTÉZMÉNYKÖZI TÁRGYALÁSOK MEGKEZDÉSÉRŐL ÉS A TÁRGYALÁSI MANDÁTUMRÓL SZÓLÓ HATÁROZATRA előterjesztve az eljárási szabályzat 70. cikkének (2) bekezdésével és 70a. cikkével összhangban a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0628 végleges/2 – C7-0341/2011 – COM(2012)0551 végleges – C7-0312/2012 – 2011/0288(COD) – 2013/2531(RSP)), B7-0082/2013, PE503.603v01-00, 2013.02.04.

EP Jelentés

JELENTÉS a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2011)0628 – C7-0341/2011 – COM(2012)0551 – C7-0312/2012 – 2011/0288(COD)), A7-0363/2013, PE483.834v02-00, 2013.11.05.

Végleges jogszabály

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1306/2013/EU RENDELETE (2013. december 17.) a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2013.12.20.

Az egységes közös piacszerkezéssről szóló rendelet

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszerkezéssről szóló rendeletre) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – 2011/0281(COD)), PE485.843v02-00, 2012.06.05.

Nyitott módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 435 – 737, PE492.801v01-00, 2012.07.19.

MÓDOSÍTÁS 738 – 1095, PE494.488v01-00, 2012.07.20.

MÓDOSÍTÁS 1096 – 1415, PE494.486v01-00, 2012.07.23.

MÓDOSÍTÁS 1416 – 1548, PE494.484v01-00, 2012.07.24.

MÓDOSÍTÁS 1549 – 1848, PE494.588v01-00, 2012.07.25.

MÓDOSÍTÁS 1849 – 2094, PE492.804v01-00, 2012.07.25.

MÓDOSÍTÁS 2095 – 2227, PE494.489v01-00, 2012.07.25.

Megegyezésses módosító javaslatok

MEGEGYEZÉSS MÓDOSÍTÁS 1 – 96, PE497.939v01-00, 2012.12.20.

MEGEGYEZÉSS MÓDOSÍTÁS 97 – 176, PE501.994v01, 2012.12.20.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszerkezésről szóló rendeletre) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – 2011/0281(COD)); PE491.201v02-00, 2012.10.17.

VÉLEMÉNY a Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszerkezésről szóló rendelet) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – 2011/0281(COD)) PE485.893v02-00, 2012.06.21

VÉLEMÉNY a Regionális Fejlesztési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszerkezésről szóló rendeletre) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – 2111/0281(COD)), PE494.633v02-00, 2012.11.08.

Plenáris módosító javaslatok

MÓDOSÍTÁS 001-001, PE519.388/ 1, A7-0366/ 001-001, 2013.11.14.

Módosítás 2, PE519.388, A7-0366/2, 2013.11.13.

Módosítás 8, PE519.388v01-00, A7-0366/8, 2013.11.13.

Módosítás 16, PE519.388v01-00, A7-0366/16, 2013.11.13.

Módosítás 25, PE519.388v01-00, A7-0366/25, 2013.11.13.

Módosítás 30/rev., PE519.388v01-00, A7-0366/30/rev., 2013.11.18.

Módosítás 31, PE519.388v01-00, A7-0366/31, 2013.11.13.

Módosítás 35, PE519.388v01-00, A7-0366/35, 2013.11.13.

Módosítás 37, PE519.388v01-00, A7-0366/37, 2013.11.13.

EP tárgyalási mandátum

JAVASLAT INTÉZMÉNYKÖZI TÁRGYALÁSOK MEGKEZDÉSÉRŐL ÉS A TÁRGYALÁSI MANDÁTUMRÓL SZÓLÓ HATÁROZATRA előterjesztve az eljárási szabályzat 70. cikkének (2) bekezdésével és 70a. cikkével összhangban A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – (COM (2012)0535 – C7-0310/2012 – 2011/0281(COD) – 2013/2529(RSP)) B7-0080/2013, PE503.601v02-00, 2013.02.11.

EP Jelentés

JELENTÉS a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre (az egységes közös piacszervezésről szóló rendeletre) irányuló javaslatról (COM(2011)0626 – C7-0339/2011 – COM(2012)0535 – C7-0310/2012 – 2011/0281(COD)) A7-0366/2013, PE485.843v03-00, 2013.11.06.

Végleges jogszabály

Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2013.12.20.

JEGYZŐKÖNYV a 2013. január 23-án, 9.00–12.30 és 15.00–18.30, és 2013. január 24-én, 9.00–12.30 között tartott ülésről BRÜSSZEL, AGRI_PV(2013)0123_1, PE502.270v01-00

Európai Parlament Plenáris Ülés, A Szavazások Eredménye, 1. számú Melléklet, PE 506.441, 2013/03/13

1.2.Konzultációs eljárás: 2005-2008

Közvetlen Kifizetések Rendelete

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2008)0306 – C6-0240/2008 – 2008/0103(CNS)) PE407.775v01-00, 25.6.2008

Nyílt módosítók

MÓDOSÍTÁS 133 – 242, PE407.776v01-00, 2008.09.01.

MÓDOSÍTÁS 243 – 391, PE412.042v01-00, 2008.09.02.

MÓDOSÍTÁS 392 – 495, PE412.053v01-00, 2008.09.03.

MÓDOSÍTÁS 496 – 601, PE412.054v01-00, 2008.09.03.

MÓDOSÍTÁS 602 – 680, PE412.067v01-00, 2008.09.03.

MÓDOSÍTÁS 681 – 739, PE412.069v01-00, 2008.09.03.

MÓDOSÍTÁS 740 – 789, PE412.081v01-00, 2008.09.04.

Megegyezéssel módosító javaslatok

MEGEGYEZÉSEK MÓDOSÍTÁS 1 – 41, PE413.949v01-00, 2008.10.02.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek

létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2008)0306 – C6-0240/2008 – 2008/0103(CNS)), PE409.570v02-00, 16.9.2008

VÉLEMÉNY Regionális Fejlesztési Bizottság részéről Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2008)0306 – C6-0240/2008 – 2008/0103(CNS)) PE409.507v02-00, 12.9.2008

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2008)0306 – C6-0240/2008 – 2008/0103(CNS)) PE409.798v02-00, 7.10.2008

EP szakbizottsági (COMAGRI) dokumentumok

JEGYZŐKÖNYV a 2008. október 6-án, 15.00 és 18.30 között tartott ülésről és 2008. október 7-én, 09.00 és 10.45, illetve 15.00 és 18.30 között tartott ülésről BRÜSSZEL, AGRI_PV(2008)1006_1, PE414.020v01-00

JELENTÉS a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2008)0306 – C6-0240/2008 – 2008/0103(CNS)) PE407.775v03-00, 2008.10.21.

EP plenáris dokumentumok

Európai Parlament Plenáris Ülés, A Szavazások Eredménye, 1. számú Melléklet, PE 416.039/1, 2008/11/19

A mezőgazdasági termelők részére a KAP keretében meghatározott támogatási rendszerek, Az Európai Parlament 2008. november 19-i jogalkotási állásfoglalása a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, P6_TA(2008)0549

Végleges jogszabály

A TANÁCS 73/2009/EK RENDELETE (2009. január 19.) a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a 378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről,

Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2009.01.31.

EMVA jogszabály

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)), PE 353.498v01-00, 2005.02.24.

Nyílt módosítók

MÓDOSÍTÁS 30-342, PE 355.724v01-00, 2005.04.04.

Megegyezéses módosítók

MEGEGYEZÉSES MÓDOSÍTÁS 1-3, PE 357.676v01, 2005.04.21.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Költségvetési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)) PE 355.400v03-00, 2005.04.22.

VÉLEMÉNY Regionális Fejlesztési Bizottság részéről Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, (COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)) PE 355.448v02-00, 2005.04.22.

EP Szakbizottsági (COMAGRI) dokumentumok

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, JEGYZŐKÖNYV a 2005. április 26-án, 9.00–12.30 között tartott ülésről BRÜSSZEL, AGRI_PV(2005)0426, PE 357.889v01-00

JELENTÉS a Tanács rendelet-javaslatáról, amely a vidéki térség fejlesztésének az Európai Vidékfejlesztési Mezőgazdasági Alapból (EVMA) történő támogatásáról szól (COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)) PE 353.498v02-00, 12.5.2005

EP plenáris dokumentumok

MÓDOSÍTÁS 1-129, melyeket a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság terjesztett elő, A6-0145/1-129, PE 357.465, 2005.06.02.

MÓDOSÍTÁS 130, A6-0145/130, PE 357.465, 2005.06.01.

MÓDOSÍTÁS 132/rev, A6-0145/132/rev, PE 357.465v02-00, 2005.06.02.

Európai Parlament Plenáris Ülés, A Szavazások Eredménye, 1. számú Melléklet, PE 357.486/1, 2005/06/07

Az Európai Parlament 2005. június 7-i jogalkotási állásfoglalása a Tanács rendeletére irányuló javaslatról, amely a vidéki térség fejlesztésének az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) történő támogatásáról szól (COM(2004)0490 – C6-0181/2004 – 2004/0161(CNS)) P6_TA(2005)0215

Végleges jogszabály

A TANÁCS 1698/2005/EK RENDELETE (2005. szeptember 20.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2005.10.21.

Horizontális Rendelet

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a Közös Agrárpolitika finanszírozásáról szóló tanácsi rendelet javaslatáról (COM(2004)0489 – C6-0166/2004 – 2004/0164(CNS)), PE 353.479v01-00, 2005.02.24.

Nyílt módosító

MÓDOSÍTÁS 6-21, PE 355.726v01-00, 2005.04.05.

Vélemények

VÉLEMÉNY a Költségvetési Ellenőrzési Bizottság részéről a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság részére a Közös Agrárpolitika finanszírozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, PE 357.687v01-00, 2005.04.21

EP Szakbizottsági (COMAGRI) dokumentumok

JEGYZŐKÖNYV a 2005. április 26-án, 9.00–12.30 között tartott ülésről BRÜSSZEL, AGRI_PV(2005)0426, PE 357.889v01-00,

JELENTÉS a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatról (COM(2004)0489 – C6-0166/2004 – 2004/0164(CNS)) PE 353.479v02-00, 2005.05.02.

EP plenáris dokumentumok

Európai Parlament Plenáris Ülés, A Szavazások Eredménye, 1. számú Melléklet, PE 357.436/1, 2005/05/26

Az Európai Parlament jogalkotási állásfoglalása a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatról (COM(2004)0489 – C6-0166/2004 – 2004/0164(CNS)), P6_TA(2005)0193

Végleges jogszabály

A TANÁCS 1290/2005/EK RENDELETE (2005. június 21.) a közös agrárpolitika finanszírozásáról, Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2005.08.11.

Egységes Közös Piacszervezés Rendelet

Jelentéstervezet

JELENTÉSTERVEZET a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról és egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó különleges rendelkezésekről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2006)0822 – C6-0045/2007 – 2006/0269(CNS)), PE 384.346v01-00, 2007.03.19.

Nyílt módosítók

MÓDOSÍTÁS 20-96, PE 384.551v01-00, 2007.04.17.

EP Szakbizottsági (COMAGRI) dokumentumok

JEGYZŐKÖNYV a 2007. május 7-én, 15.00-18.30 között és a 2007. május 8-án 9.00–17.30 között tartott ülésről BRÜSSZEL, AGRI_PV(2007)0507, PE 388.534v01-00

JELENTÉS a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról és egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó különleges rendelkezésekről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2006)0822 – C6-0045/2007 – 2006/0269(CNS)) PE 384.346v02-00, 2007.05.10.

EP plenáris dokumentumok

Európai Parlament Plenáris Ülés, A Szavazások Eredménye, 1. számú Melléklet, PE 389.514/1, 2007/05/24

Az Európai Parlament 2007. május 24-i jogalkotási állásfoglalása a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról és egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó különleges rendelkezésekről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (COM(2006)0822 – C6-0045/2007 – 2006/0269(CNS)), P6_TA(2007)0207

Végleges jogszabály

A TANÁCS 1234/2007/EK RENDELETE (2007. október 22.) a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”), Az Európai Unió Hivatalos Lapja, 2007.11.16.

2. számú Melléklet: Az elemzés során felhasznált egyéb európai uniós dokumentumok

Európai Bizottság: Javaslat a Tanács rendelete a közös agrárpolitika finanszírozásáról, COM(2004) 489 végleges, 2004/0164 (CNS), Brüsszel, 2004.07.14.

Európai Bizottság: Javaslat a Tanács rendelete az Európai Vidékfejlesztési Mezőgazdasági Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, COM(2004) 490 végleges, 2004/0161 (CNS), Brüsszel, 2004.07.14.

Európai Bizottság: Javaslat a Tanács rendelete a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról és egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó különleges rendelkezésekről, COM(2006) 822 végleges, 2006/0269 (CNS), Brüsszel, 2006.12.18.

Európai Bizottság: Javaslat: a Tanács rendelete a közös agrárpolitika keretébe tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, COM(2008) 306 végleges, 2008/0103(CNS), Brüsszel, 2008.05.20.

Európai Bizottság: Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, COM(2011) 625 végleges, 2011/0280 (COD) Brüsszel, 2011.10.20.

Európai Bizottság: Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról (az egységes közös piacszerkezéstről szóló rendelet, COM(2011) 626 végleges, 2011/0281 (COD), Brüsszel, 2011.10.12.

Európai Bizottság: Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA)

nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, COM(2011) 627 végleges, 2011/0282 (COD), Brüsszel, 2011.10.12.

Európai Bizottság: Javaslat AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és nyomon követéséről, COM(2011) 628 végleges, 2011/0288 (COD), Brüsszel, 2011.10.12.

Európai Bizottság: Ezer milliárd eurós beruházás Európa jövőjébe – az EU 2014–2020-as időszakra vonatkozó költségvetési kerete, Európai Bizottság Sajtóközlemény; IP/13/1096, 2013.11.19.

Európai Tanács: Elnökségi Konklúziók, Berlini Európai Tanács, 1999. március 24-25., Nr: 100/1/99 rev; B TÁBLÁZAT: Pénzügyi Keret EU-21,

Európai Tanács: Elnökségi Konklúziók, Brüsszeli Európai Tanács, 2005. december 15-16., 15914/1/05, REV 1, CONCL 3, és 15915/05, CADREFIN 268, I. számú Melléklet

Egységes Európai Okmány: Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, L 169, 30. kiadás, 1987. június 29. ISSN 0378-6978

Az Európai Unióról szóló Maastrichti Szerződés: Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, C 224, 35. kiadás, 1992. augusztus 31. ISSN 0378-6986

Amszterdami Szerződés: Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, C 340, 40. kiadás, 1997. november 10. ISSN 0378-6986

Nizzai Szerződés: Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, 2001/C 80/1, 2001.03.10.

Lisszaboni Szerződés: Az Európai Unió Hivatalos Lapja, C 306, 50. kiadás, 2007. december 17. ISSN 1725-2423

3. számú Melléklet: Az adatbázisban szereplő tagállamok osztályozása/besorolása

3.1. Nettó befizető tagállamok

2007-2013*	2014-2020**
Ausztria	Ausztria
Belgium	Belgium
Dánia	Ciprus
Finnország	Dánia
Franciaország	Finnország
Hollandia	Franciaország
Luxemburg	Hollandia
Nagy-Britannia	Luxemburg
Németország	Nagy-Britannia
Olaszország	Németország
Svédország	Olaszország
	Svédország

* Forrás: Európai Bizottság, a 2005-2009 időszak átlaga, saját számítás

** Forrás: Európai Bizottság alapján saját számítás

3.2.Kohéziós tagállamok

2007-2013	2014-2020
Bulgária	Bulgária
Ciprus	Csehország
Észtország	Észtország
Görögország	Görögország
Írország	Horvátország
Lengyelország	Lengyelország
Lettország	Lettország
Litvánia	Litvánia
Magyarország	Magyarország
Málta	Portugália
Portugália	Románia
Románia	Szlovákia
Spanyolország	Szlovénia
Szlovákia	
Szlovénia	

Forrás: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/

3.3.EU-15 tagállamok

Ausztria
Belgium
Dánia
Finnország
Franciaország
Görögország
Hollandia
Írország
Luxemburg
Nagy-Britannia
Németország
Olaszország
Portugália
Spanyolország
Svédország

3.4.Mezőgazdasági tagállamok

2007-2013*	2014-2020*
Bulgária	Bulgária
Ciprus	Ciprus
Észtország	Dánia
Franciaország	Franciaország
Görögország	Görögország
Hollandia	Hollandia
Írország	Lengyelország
Lengyelország	Litvánia
Lettország	Magyarország
Litvánia	Olaszország
Magyarország	Románia
Málta	Spanyolország
Olaszország	
Portugália	
Románia	
Spanyolország	
Szlovénia	

* *Forrás: Eurostat alapján saját számítás*

3.5.Választókerületre osztott tagállamok az EP választásokon

Belgium
Franciaország
Írország
Lengyelország
Nagy-Britannia
Olaszország

4. számú Melléklet: A szerző témában megjelent publikációi

4.1. Magyar nyelvű publikációk jegyzéke a témában

Tudományos könyv, könyvfejezet:

Kovács, A. [2015]: Az Európai Parlament mint az Európa-politikát formáló erő, In: Marján Attila (Eds.) Európa-Politológia – Tagállamok Európai, Nemzeti Közszerológati Egyetem, ISBN 978-615-5527-17-3, pp.299-330.

Referált szakmai folyóirat:

Kovács, A. [2014]: Az Európai Parlament szerepe a Közös Agrárpolitika 2007 és 2013 közötti többéves pénzügyi keretre vonatkozó jogszabályainak megalkotásában. Gazdálkodás, 58(5), pp.442-451.

Elérhető: http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/206104/2/GAZDALKODAS_2014_05_Kovacs_442_451.pdf

Kovács, A. [2014]: A konzultációtól az együttdöntésig, Az Európai Parlament megnövekedett szerepe a Közös Agrárpolitika jogalkotásában. Politikatudományi Szemle, 23(4), pp.35-67.

Elérhető: http://www.poltudszemle.hu/szamok/2014_4szam/kovacs.pdf

Kovács, A. [2015]: Politikai hálózatok az Európai Parlamentben. A Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának hálózatelemzése. Külgazdaság, elfogadott pályázati anyag.

Kovács, A. [2015]: Strukturális egyenletek modelljének alkalmazása a Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának elemzésére. Statisztikai Szemle, 93(8-9), pp.801-822.

Elérhető: http://www.ksh.hu/statszemle_archive/2015/2015_08-09/2015_08-09_801.pdf

Konferenciakötetben nem megjelenő előadás:

Kovács, A. [2015]: Politikai hálózatok az Európai Parlamentben: A Közös Agrárpolitika 2013-as reformjának hálózatelemzése. Magyar Agrárközgazdasági Egyesület, Éves Konferencia (Budapest, 2015. május 12.)

Elérhető: http://www.makegy.hu/uploads/fe7ef31a06af3700f56b9281c4ee868731af138c/20150512_MAKE_Final_AK.ppt

4.2. Idegen nyelvű publikációk jegyzéke a témában

Tudományos könyv, könyvfejezet:

Fertő, I., Kovács, A. [2015]: Parliamentary Amendments to the Legislative Proposals of the 2013 CAP Reform. In: Johan Swinnen (Eds.) The Political Economy of the 2014-2020 Common Agricultural Policy, An Imperfect Storm. Centre for European Policy Studies (CEPS), Brüsszel és Rowman and Littlefield International, London, pp.379-413.

Elérhető: http://aei.pitt.edu/66654/1/Political_Economy_of_the_CAP_Final_small.pdf

Konferencia részvétel és teljes tanulmány megjelenés:

Kovács, A. [2013]: New Ways for Companies to Develop Effective Lobbying Strategies in the European Parliament, A case study in the field of the Common Agricultural Policy. Proceedings of FIKUSZ '13 Symposium for Young Researchers, Óbudai Egyetem, ISBN 978-615-5018-91-6, pp.77-96.

Elérhető: http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/07_Kovacs_Attila.pdf

Kovács, A. [2014]: The Role of the European Parliament in the Formulation of the Common Agricultural Policy. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Tavaszi Szél 2014, Konferenciakötet I. Debrecen, ISBN: 978-963-89560-5-7, pp.301-307.

Elérhető: <http://www.dosz.hu/dokumentumfile/TSZ-I-kotet.pdf>

Kovács, A. [2014]: The Legislative Influence of the European Parliament in the 2013 Common Agricultural Policy Reform. 7th International Management Conference, Managerial Challenges of Contemporary Society, 7(1), Kolozsvár, Románia, ISSN 2069-4229, pp.191-196.

Kovács, A. [2014]: Political Networks in the European Parliament: Network Analysis of the 2013 Common Agricultural Policy Reform. Proceedings of FIKUSZ '14 Symposium for Young Researchers, 2014, Óbudai Egyetem, ISBN 978-615-5460-28-9, pp.107-122.

Elérhető: <http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/10-Attila-Kovacs.pdf>

Konferenciakötetben nem megjelenő előadás:

Kovács, A. [2013]: Round-table: The Political Economy of the 2013 CAP Reform. Centre for European Policy Studies (Brüsszel, Belgium; 2013. október 28.)

Kovács, A. [2014]: The role of the European Parliament in the 2013 Common Agricultural Policy reform. 3rd PhD Student Conference, Budapesti Corvinus Egyetem (Budapest, 2014. június 23.)

Kovács, A. [2014]: The Role of the European Parliament in the Legislation of the Common Agricultural Policy. 142nd EAAE Seminar (Budapest, 2014. május 28.)

Elérhető: http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/169396/2/paper_Kovacs.pdf

Kovács, A. [2014]: The changing legislative power of the European Parliament: the way from consultation to co-decision – A case study in the Common Agricultural Policy 9th Annual Doctoral Conference, Central European University (Budapest, 2014. április 24-25.)

Kovács, A. [2014]: Inter-institutional coalitions and analysis of European Parliamentary amendments in the 2013 CAP reform. XIVth Congress of the European Association of Agricultural Economists (Ljubljana, Szlovénia; 2014. augusztus 26-29.)

Kovács, A. [2014]: The role of the European Parliament in the legislation of the Common Agricultural Policy: a comparative analysis of legislative amendments:

2007-2013 versus 2014-2020. XIVth Congress of the European Association of Agricultural Economists (Ljubljana, Szlovénia; 2014. augusztus 26-29.)

Kovács, A. [2014]: Is the MEP the Key to Successful European Parliament legislative amendments? AES 88th Annual Conference (Párizs, Franciaország; 2014. április 9-11.)

Kovács, A. [2015]: Political Networks in the European Parliament, Network Analysis of the 2013 Common Agricultural Policy Reform. Agricultural Economics Society, 89th Annual Conference (Warwick, Nagy-Britannia; 2015. április 13-15.)

Műhelytanulmány:

Fertő, I., Kovács, A. [2014]: Analysis of the European Parliamentary Amendments to the Legislative Proposals of the 2013 CAP Reform. Centre for European Policy Studies, Brüsszel, Belgium, 102 oldal

Elérhető: http://www.ceps.eu/system/files/EP_Amendment_Analysis%20Case%20Study.pdf

Kovács, A. [2015]: Social Network Analysis in the European Parliament. Comparative Analysis of the Legislative Instruments of the 2013 Common Agricultural Policy Reform. KKI Studies, Institute for Foreign Affairs and Trade, T-2015/6, ISSN 2064-9460, 24 oldal

Elérhető: http://kki.gov.hu/download/9/e6/01000/Social%20Network%20Analysis%20in%20the%20European%20Parliament_Kovacs_Attila.pdf